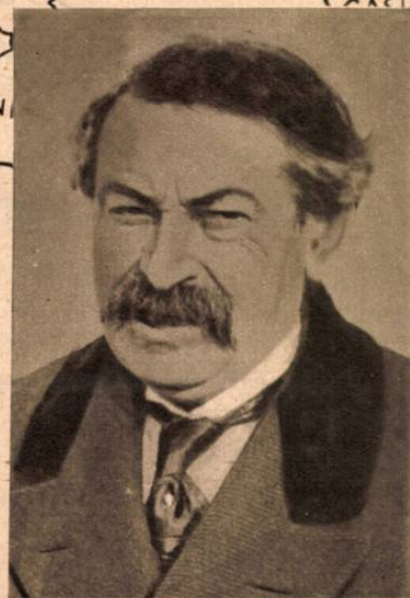
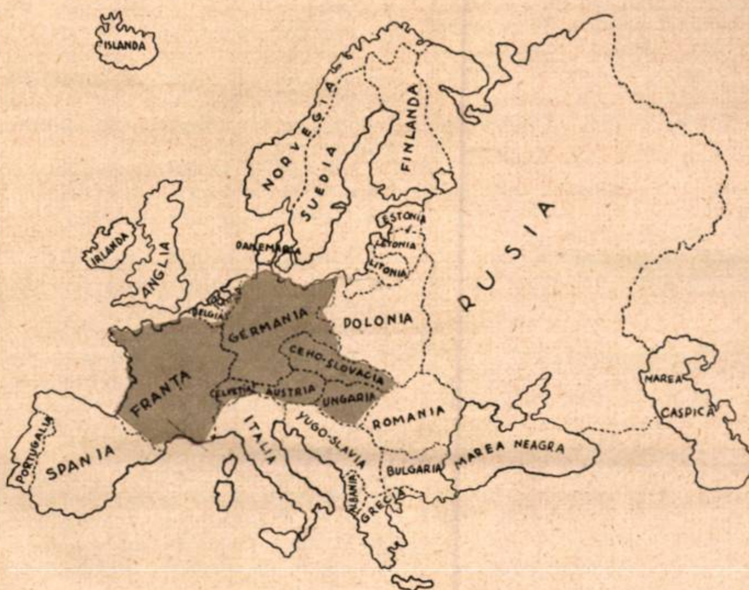

BRIAND *doria, prin propunerea de uniune europeană pe care o preconizase, să lege toate statele continentului european, inclusiv Anglia. Scopul său principal era asigurarea unei priorități a Franței.*

de siguranță, împotriva celorlalte puteri mari ale lumii. Oameni de stat însemnați, economiști, au elaborat planul unei uniuni a statelor europene, dar fiecare în felul său. In fruntea lor, imediat după austriacul Coudenhove, trebue să menționăm pe Briand, care puțin timp înaintea morții sale a preconizat o uniune a statelor, care să aibe la bază tratatul dela Versailles. A urmat apoi Mussolini cu planul lui, care preconizează unirea Italiei cu mai multe state din Europa orientală. Aceasta în mod evident, în scopul unei contrabalansări a puterii franceze. Intre timp, economiști însemnați — cum ar fi profesorul austriac Riedl — au căutat o nouă soluție, opunând uniunei dintre state o uniune vamală, și economică. Fără îndoială că se vor ivi și alte propuneri. Intrucât se vor transforma în fapte rămâne o întrebare. Are totuși importanță faptul că toate propunerile isvoresc din aceleași principii: gândul că este nevoe de o legătură politică și economică. Ar fi de dorit, ca acest gând să devie realitate, mai înainte de a fi prea târziu.

DIVERȘI ECONOMIȘTI *printre cari fostul ministru austriac la Berlin, prof. Riedl, recomandă ca prim pas la desvoltarea principiului Pan-Europei, o uniune economică între Franța, Germania, Austria și Cehoslovacia. Acest bloc economic ar putea sili și celelalte țări să se lege de el.*

„Nu există apărare împotriva bârfelei".
(Moliere)

„Nici o sabie nu tae atât de adânc ca o limbă bârfitoare".
(Sibley)

„Urăsc omul care caută să se ridice pe ruinele altuia".
(Gay)

Bârfeala anonimă, care începe cu „se spune" *este o mişelie vorbită, aşa cum scrisoarea anonimă reprezintă o mişelie scrisă.*

Aceste două cuvinte „se spune" *au reputaţii, credinţe şi averi, au nărult fericiri şi au dus la disperare inimi. Astfel s'a întâmplat ca într'unul din oraşele vestice ale Statelor Unite, un glumeţ să spue unui prieten, cu câteva zile înainte de „4 Iulie" (sărbătoare naţională): „Cum de ai curajul să lucrezi cu banca aceea? Nu ştii că stă prost de tot?" Omul nostru îi răspunse însă că avea toată încrederea în soliditatea băncii, la care glumeţul propuse:*

„Iată, pun rămăşag pe 25 de dolari, că nu mai departe de Luni banca va fi închisă". Omul căruia i se propusese acest rămăşag, nu-şi aminti că în acea zi, cădea tocmai „4 Iulie" şi că era natural că banca să fie închisă. El acceptă pariul dar fu cuprins de nelinişte.

Alergă imediat la bancă de unde-şi retrase banii. Apoi, întâlnindu-se cu un prieten, i se adresă pe tonul cel mai confidenţial: „Mi-am retras tocmai banii dela banca X. Se spune că n'ar sta tocmai bine". Acest „se spune" *se întinse asupra întregului oraş ca un foc, deponenţii fură cuprinşi de panică şi banca se trezi ruinată.*

Dacă omul acesta s'ar fi mulţumit să-şi retragă banii, omiţând acel „se spune", farsa a cărei victimă fusese n'ar fi avut urmări atât de dezastruoase.

* * *

„Bârfeala nu-şi găseşte niciodată ecou în rândurile femeilor cu adevărat virtuoase" *(d-na de Krudener).*

Femeea obicinuită să bârfească, va ridica uşor din sprâncene, şi va începe prin a pretinde că dispreţueşte flecăreala dar se spune *că soţul doamnei Igrec, pare foarte amărât şi nu e de mirare.* Se spune *că ea e foarte extravagantă, dar ceeace-i mai rău,* se spune *că planează un mister asupra sursei din care se plătesc capriciile acestei doamne.*

Şi o reputaţie e distrusă astfel de două cuvinte, repetate de trei ori.

* * *

Vă atragem atenţia că acest „se spune", *pus înaintea unei declaraţii calomnioase, nu scuză întru nimic pe cel care o face. Dacă te serveşti de cuţit sau de revolver împotriva unuia din semenii tăi, nu poţi invoca drept scuză faptul că nu l-ai fabricat tu. La fel e şi cu bârfeala: faptul că n'a pornit dela tine, nu te scuză de-a te fi făcut ecoul ei.*

* * *

„Bârfeala" spune J. G. Holland „este un act, prin care-ţi mărturiseşti fie răutatea fie imbecilitatea; iar tineretul trebue învăţat nu numai s'o evite, dar să caute printr'o cât mai solidă cultură să se ridice deasupra oricărei tentaţii de-a cădea în acest păcat".

* * *

Bârfeala fără scop, care constitue pur şi simplu un subiect de conversaţie nu e poate atât de vătămătoare, ca o calomnie lansată intenţionat, dar indică un spirit leneş, lipsit de originalitate care, incapabil să fixeze atenţia semenilor săi asupra unor idei personale, caută să-i intereseze prin mijloace meschine şi nedemne.

„O inimă generoasă tămădueşte rănile făcute de o limbă bârfitoare" *spunea Homer, dar era greşit, căci nimic nu poate neutraliza acul produs de calomnie. Nu înseamnă că dacă reproducând o calomnie adăugaţi: „Bineînţeles că eu nu cred", fapta e mai puţin nedemnă. Prin asta nu faci decât să dai dovadă de timiditate.*

Odată lansată, calomnia ajutată de ecou, îşi urmează drumul, necruţătoare.

„Bârfeala e un şarpe înaripat. Sboară tot atât de bine, pe cât se târăşte". *(Douglas Jerrold).*

* * *

Din impresionanta alegorie a desemnului de faţă se ridică o învăţătură, care în aceste zile de generală depresiune, e mai necesară decât oricând întrucât avem nevoe de speranţe, de curaj *şi de generozitate, iar bârfeala ruinătoare de credinţe şi reputaţii, nu poate decât să paralizeze încercările de refacere, ale oamenilor de bine.*

„Bârfitorii nu mă ating, pentrucă sunt deasupra bârfelii" *spunea Socrate şi ar fi fost de aşteptat ca un om de nobleţa, de mărinimia şi de onestitatea sa, să scape de calomnie şi de efectele sale. Din nefericire, însă toate aceste însuşiri nu l-au putut salva. Versiuni şi insinuări josnice lansate fără încetare în jurul numelui său, l-au adus în cele din urmă la bara aşa numitei „Justiţii", care-a emis sentinţa de moarte împotriva unuia dintre cei mai mari filosofi ai omenirei. După obiceiul epocei sale, el fu condamnat să se sinucidă, bând cucută. Ar fi putut fugi din Grecia, cu concursul paznicului său şi al câtorva prieteni, dar pereferă moartea şi aşteptând ca otrava să-şi facă efectul, discuta calm, până în ultima clipă, principii filosofice, cu câţiva din discipolii săi.*

Dacă vreţi să ştiţi cum poate muri un om cu adevărat mare, citiţi capitolul în care Platon descrie ultima oră a lui Socrate.

* * *

Omul inteligent evită bârfeala, pentrucă ea este viciul spiritelor meschine şi al rataţilor. Omul care-a reuşit să se releveze. se fereşte să spună neadevăruri despre semenii săi, nu aduce elogii cui nu merită, dar nu caută să micşoreze pe nimeni.

Bârfeala este un cuţit cu două tăişuri: ea răneşte pe cel care o emite şi pe cel împotriva căreia e îndreptată.

Omul inteligent când aude pe cineva bârfindu-i pe vreuna din cunoştinţe, se va întreba: „Ce va spune oare şi de mine, când nu voi mai fi de faţă?"

Calomnia a făcut ravagii în omenire chiar dela început, decând omul s'a folosit de grai. Ea are la bază invidia, josnicia şi meschinăria. *Cel care nu se poate ridica îşi închipuie să-şi îmbunătăţească situaţia distrugând reputaţia unor oameni, cari se află deasupra sa.*

„Bârfeala se infiltrează în suflet, ca apa în pământurile mlăştinoase unde stagnează şi desvoltă miasme" *spunea Confucius, cu mult înainte de era creştină.*

* * *

In epoca de faţă, când detractările sunt mai pernicioase decât oricând, ar fi binevenită formarea unei „Ligi pentru prevenirea svonurilor calomnioase".

Ironia şi dispreţul mulţimei ar ajunge, într'un scurt răstimp, să taie bârfitorilor pofta de-a repeta mereu „se spune" şi iar „se spune". Ei ar trebui întâmpinaţi cu întrebări ca: De unde ştii? Poţi s'o dovedeşti? Dacă nu ştii sigur, pentru ce repeţi? *Şi puteţi fi siguri că, luaţi astfel de scurt, armata gurilor rele s'ar intimida şi ar amuţi.*

E preferabil, atunci când nu puteţi da relaţii bune asupra unei persoane sau întreprinderi, să vă treceţi părerile sub tăcere, exceptând bineînţeles cazurile în care e în joc fericirea cuiva, sau buna stare economică a unei ţări întregi şi atunci, expuneţi adevărul aşa cum e, fără atenuări, dar evitaţi şoapta anonimă.

G. E.

Concursurile „Realităţii Ilustrate"

„Realitatea Ilustrată" alege pe cel mai bun diseur şi pe cea mai bună diseusă din România.—Un angajament strălucit la „HIS MASTER'S VOICE".

„REALITATEA ILUSTRATA" institue un nou mare concurs, pe ţară, pentru alegerea celui mai bun diseur şi a celei mai bune diseuse.

Concursul nostru, prin care se vor evidenţia cei mai buni cântăreţi, din marea masă a anonimilor, va fi organizat în următoarele oraşe: Bucureşti, Iaşi, Cernăuţi, Cluj, Constanţa, Chişinău, Timişoara şi Craiova.

In fiecare din aceste oraşe, se vor constitui jurii, compuse din somităţi muzicale, cari vor examina calităţile vocale şi artistice ale concurenţilor.

In fiecare din oraşele enumerate mai sus, se vor alege în concurs preliminar, câte un diseur şi o diseusă, iar în Bucureşti se vor alege deasemenea câte un diseur şi o diseusă, la douăsute de candidaţi.

Acei aleşi în provincie, vor veni pe spezele noastre la Bucureşti, unde va avea loc concursul definitiv.

Premii: câte un angajament strălucit pe termen de un an, la marea casă muzicală mondială, „HIS MASTER'S VOICE" şi la cerere, câte un angajament la marile localuri ale Capitalei.

Inscrierile se primesc, însoţite de fotografii şi de câteva date personale, la redacţia revistei „REALITATEA ILUSTRATA".

CONCURSUL MUZICAL
„REALITEA ILUSTRATĂ - COLUMBIA"
Premii în valoare de 100.000 lei

„Realitatea Ilustrată", împreună cu marea casă de muzică „Columbia", organizează un concurs pentru alegerea celei mai bune bucăţi muzicale, imprimate pe plăci „Columbia", în sezonul 1932—1933.

Casa „Columbia" propune pentru concurs 24 de bucăţi muzicale, imprimate pe plăci, şi dintre care noi enumărăm următoarele douăzeci: Ilona — muzică şi cuvinte de Elly Roman; Mintemă — muzică de Ionel Fernic; Oh! Mona — muzică de Weens & Washburn; Rumba, rumba peste tot — muzica de Alverio Cozziani; Romangola, tango — muzica de F. Apollonio; Dă-mi o clipă de iubire, tango argentin — muzica de Carlos Gardel, Rosita, tango — muzică şi cuvinte de Corologos; Suflet candriu, slowfox — muzica de I. Vasilescu; Napolitana, tango — muzica de Will Meisel; Tu nu eşti cea din urmă, tango — muzica de Hoenigsberg; De ce mă minţi, tango — muzica de Jean Lenoir; Mi-e dor romanţă — muzica şi cuvinte de N. Manzatti; Cântecul uitării, romanţă — muzica de Palaşev; Beau, tango — muzica şi cuvinte de I. Fernic; Vreau o păpuşe, tango — muzica şi cuvinte de I. Fernic; Un cuib de ramuri, tango argentinian — muzica de L. Telleria; Lola, tango — muzica şi cuvinte de Elly Roman; Gândeşte-te la mine, tango romanţă — muzica şi cuvinte de Elly Roman; Carmencita, tango — muzica şi cuvinte de N. Manzatti; Cântă vioară, tango romanţă — muzica de Elly Roman.

Aceste bucăţi se vor putea asculta în toate magazinele de muzică din ţară, şi în special la magazinele „Columbia" din Bucureşti, Calea Victoriei No. 48-50, şi la sucursalele lor din Cluj, Piaţa Unirii 28, din Cernăuţi, str. Flondor No. 12, din Timişoara, B-dul Reg. Ferdinand 7. Deasemenea, plăcile vor fi transmise la radio, la date ce se vor anunţa la vreme, şi pentru localităţile unde nu ar exista, casa „Columbia" le trimite ramburs, la cerere.

Oricare dintre cititorii noştri cari va numi bucata pe care o va alege un juriu, ca fiind cea mai frumoasă, va câştiga unul din numeroasele premii pe care „Realitatea Ilustrată" şi casa „Columbia" le-au fixat pentru acest concurs, şi pe care le-am enumărat în numărul nostru trecut.

UN NOU MARE CONCURS.— PREMII DE 20.000 LEI

„REALITATEA ILUSTRATA" de comun acord cu marea casă de parfumerii „BERYLLON", organizează un nou concurs original. In cutiile tuburilor de pastă „PERLODONT", — fabricată de firma de mai sus, — se găsesc imprimate pe câte o foaie volantă, patru versuri, care trebuesc complectate cu câte două cuvinte. Răspunsurile se vor trimite pe adresa „REALITATEA ILUSTRATA", strada Const. Mille 7, cu menţiunea pe adresa: pentru concursul *„PERLODONT".*

Fiecare cititor al revistei noastre poate participa cu atâtea şanse câte bonuri va trimite, la premiile de 8000-5000-2000 şi cinci a 1000 lei, pe care le oferim.

Tragerea premiilor va avea loc la o dată pe care o vom anunţa ulterior.

Imprimările „R. C. A."

Cum se va desfăşura concursul „Realitatea Ilustrata" - R. C. A. Premii în bani şi aparate de radio.

In seria concursurilor muzicale, dotate cu mari premii, pe care le organizează revista noastră, trebue menţionat ca senzaţional, marele concurs „Realitatea Ilustrată" — „R. C. A.".

El constă din următoarele:

In toată ţara se vor instala aparate speciale de înregistrat „R. C. A." pe plăci de gramofon „Victor", cea mai senzaţională invenţie a secolului. Este deajuns să vorbeşti în faţa unui microfon, până la completarea plăcii, — care are un preţ minim — şi imediat îţi poţi auzi vocea, clar şi perfect desluşit, ca şi cum ai vorbi a doua oară. Iţi poţi înregistra vocea cântând, sau să execuţi muzică la orice fel de instrument, piano, vioară, execuţiuni de bucăţi muzicale la instrumente neobicinuite, declamaţii, imitaţiuni, etc.

Cititorii noştri cari vor să participe la concurs, se vor înscrie ulterior imprimărilor, menţionând categoria la care vor să ia parte, precum şi numărul de plăci cu care vor să concureze, la redacţia revistei „Realitatea Ilustrată" *str. Const. Mile 7.*

Aparatele „R. C. A." şi plăcile „Victor" se vor găsi în toată ţara.

Concursul este dotat cu mari premii în bani, şi cu o serie de aparate de radio „R. C. A.", numai ele în valoare de lei 40.000.

Câştigătoarea premiului de lei 10.000

Fotografia noastră de mai sus reprezintă pe domnişoara Marcella Nedu, *câştigătoarea premiului de 10.000 lei.*

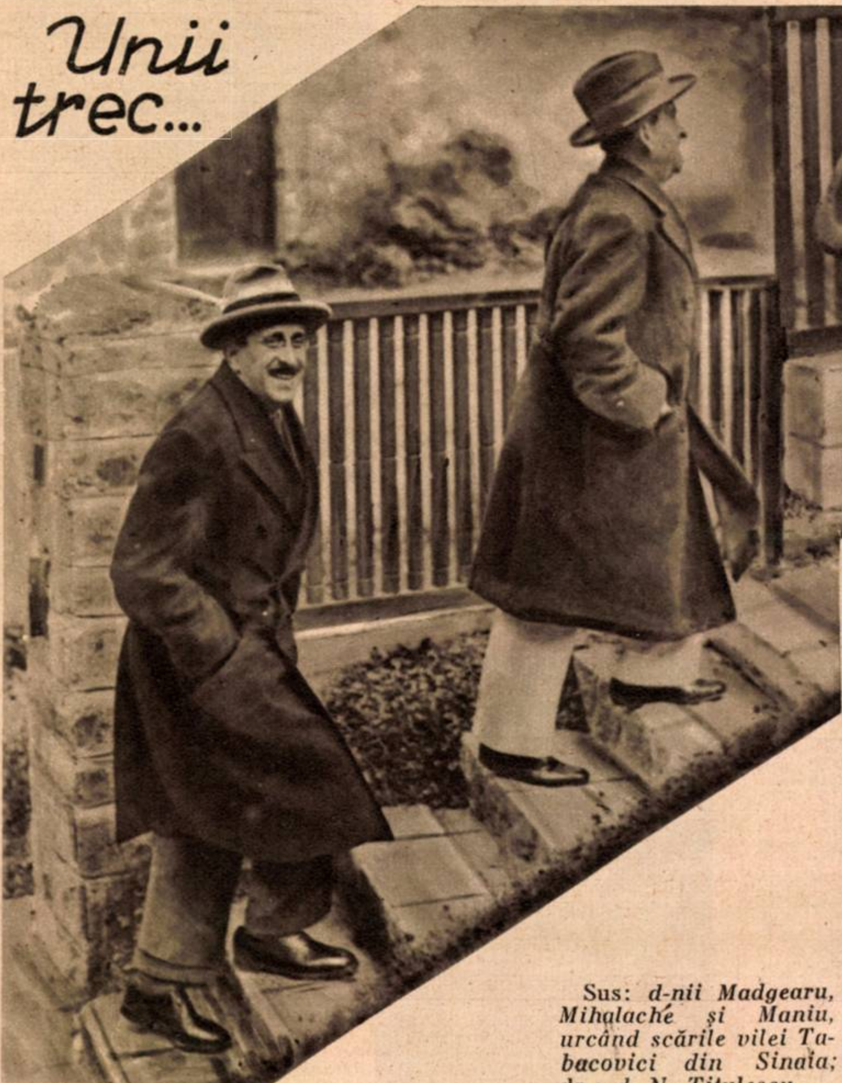
Domnişoara Marcella Nedu *locueşte la Galaţi. La 19 Octombrie, reprezentantul nostru din acel oraş a înmânat câştigătoarei suma de lei 10.000.*

Stg.: *Ziariştii aşteptând rezultatele convorbirilor politice.*

Unii trec...

şi alţii vin...

Sus: *d-nii Madgearu, Mihalache şi Maniu, urcând scările vilei Tabacovici din Sinaia;* dr.: *d. N. Titulescu.*

FRANȚA

ARMATA . 3.500.000
TUNURI . 6.300
MITRALIERE 45.000
TANCURI 3.500
AVIOANE 2.800

Cheltuieli de înarmare 128 miliarde de Lei

POLONIA

ARMATA, 3.200.000
MITRALIERE 33.600

Cheltuieli de înarmare 16 miliarde Lei

ITALIA

ARMATĂ, 3.500.000
TUNURI. 3.000
MITRALIERE. 21.000
TANCURI 1.400
AVIOANE 1.000

Cheltuieli de înarmare 48 de miliarde Lei

JUGOSLAVIA

TANCURI 50

Cheltuieli de înarmare 48 miliarde Lei

Patru state europene necesită anual pentru cheltuelile de înarmări de răsboi, aproape 240 miliarde

Toată America de Nord n'are nevoe nici de jumătate din această sumă, pentru scopuri militare.

POLONIA	FRANȚA	ITALIA	JUGOSLAVIA
16 miliarde	**128 miliarde**	**48 miliarde**	**48 miliarde**

Acestea sunt cifrele comparative, care desigur ne dau de gândit, mai ales în vremurile actuale, când nouri grei de criză se adună deasupra continentului european, și milioane de lucrători au rămas fără pâine. Și toate aceste însemnări în ciuda faptului că istoria lumii ne învață că nu există *„ură atavică"* între popoare, că dușmanul de eri poate fi aliatul de azi.

Toate așa numitele *„dușmănii vechi"*, necesită în haosul din Europa, o desvoltare excesivă de forțe, a unor puteri mondiale, ca Anglia, Rusia și America. Acele dușmănii vechi sunt totuși ațâțate deoarece există personagii puternice și grupuri, care sunt interesate în menținerea lor. O întovărășire de interese europene, cum ar fi mișcarea pan-europeană, ar limpezi această situație imposibilă, și ar face ca sumele colosale, pe care o parte mică a globului le întrebuințează în scopuri distructive, să fie utilizate în economia generală.

Nu e nevoe ca națiunile europene să se iubească una pe cealaltă. Diferitele grupuri germane se iubesc tot atât de puțin, ca și unii dintre locuitorii cantoanelor elvețiene. Cu toate acestea, atât Germania, cât și Elveția alcătuesc state unitare. Un răsboi între Prusia și Bavaria ar fi astăzi tot atât de absurd, ca și un război între Zurich și Bâle. In viitoarea Pan-Europă, tot atât de absurd ar fi un răsboi între Berlin și Paris.

EUROPA DE ASTAZI

100 de ziduri vamale—100 de baricade. Granițe, granițe. „Controlul pașapoartelor!“.—„Les passeports...“ „Passports please!...“

Pentru a parafraza o vorbă a lui Peter Panters: Care este idealul europeanului? Să poată ședea în dosul unui ghișeu!" Care e tragicul lui? Să fie nevoit să stea în fața unui ghișeu! Zeul, care a hărăzit această soartă Europeanului, este un idol și se numește: statul. Asemenea idoli avem în Europa vreo 30. Cultul tuturor acestor zei este pretutindeni acelaș. E singurul lucru, care poate fi denumit astăzi ca „paneuropean". Cu toții suntem slujitorii idolilor, de cele mai multe ori, de nevoe și fără entuziasm.

Cele mai mari ghișeuri sunt granițele. In fața ghișeului mic (în biroul public), funcționarul vede pe individ numai atât cât îi permite geamul, atâta-i ajunge. In fața ghișeului mare însă, la graniță, individul este străpuns — ca nicăeri în alte parte — de priviri și în anumite cazuri, examinat până la piele, călătorii sunt întotdeauna elemente suspecte. Pe acela, pe care Dumnezeu vrea să-l ocrotească, îl lasă frumușel acasă, la vatră ca să-și vadă de trebușoarele lui. Dacă îl trimite însă în lumea largă, lucrurile se petrec cam așa: mai întâi de toate, omul trebue să-și facă rost de un pașaport. Și câți gologani și câtă trudă îți trebue pentru așa ceva! Fotografii, stampile, semnături, vize și paravize, dela Peru spre România, din Luxemburg în Franța, din Monaco în Italia, din San Marino în Anglia.

Inarmat cu pașaportul, omul își începe călătoria dela un ghișeu de graniță, la alt ghișeu de graniță și într'un chip uimitor de repede, invață pe dinafară poruncile exprimate în limbajul slujbașilor de la ghișeuri. „Vă rog pașaportul!"

„Aveți ceva de declarat?" „Aveți devize?" „Cum nu?"

„Aceasta e suspect!" „Dacă da: câte?" „Cu ce scop?" „Unde călătoriți?" „Ce căutați acolo?" Toate astea sunt extrem de importante. Fără ele n'ai putea călători. Te-ai plictisi de moarte. Odată și odată însă trebue să ai pace: aceasta se întâmplă când stai acasă. Atunci îți arunci pe masă pașaportul cu 1000 de stampile și harta Europei alături și te plimbi cu degetul dealungul liniilor colorate exclamând uimit: „Astea, va să zică, sunt granițele!".

Cine le-a însemnat cu cruciulițe și linii punctate?

Așa își urmează oare cursul în realitate?

Nu, în realitate, ele își urmează cu totul un alt curs — tot așa, după cum și pașaportul servește în realitate pentru alte scopuri decât acelea, pentru care a fost destinat.

Pașaportul servește de fapt până la adânci bătrânețe ca amintire, ca „souvenir". Unii aduc din călătoriile lor teancuri întregi de obiecte ca amintire. Ce nerozie! Și ce lucru costisitor! Nimic nu deșteaptă amintiri atât de plăcute ca un pașaport plin de stampile... și nimic nu provoacă mai mult surâsul ca o contemplare a lui.

MIC VOCABULAR PAN-EUROPEAN

„Pan" este un prefix grecesc, care înseamnă „totul" sau „întreg". Paneuropa însemnează deci „întreaga Europă" sau „toată Europa".

După cum există mai multe proiecte de Paneurope, tot așa există și mai multe asociațiuni, cari urmăresc o reuniune a statelor europene sub o anumită formă. Cea mai mare asociație de felul

TINERETUL DE MAINE AL EUROPEI

Anarhia retrogradă de stat din Europa şi rezultatele sociale şi economice răsărite din ea au oprit progresul vechiului continent. Suferim încă influenţele istoriei; suferim încă regresul administrativ şi democratic care sălăşlueşte în mod rudimentar în organizaţia tuturor statelor, ameninţând să reducă la ruină sau la distrugere. Printr'o federaţie mai presus de state, Europa'şi va găsi mai curând sau mai târziu acordul necesar (preconizat de mişcarea pan-europeană) care va înlătura stupidele granite de astăzi şi va da Europei posibilitatea să se refacă, printr'o administraţie centrală şi într'o formă care va însemna adevăratul stat modern.

Atunci numai vor dispărea din vocabularul nostru termenii: şovinism, anarhie, şomaj şi altele la fel.

acesta este „Paneuropa-Union" înfiinţată de contele Coudenhove-Kalergi. Ea urmăreşte o coalizare pur economică a tutulor statelor europene, menţinând perfect intactă suveranitatea lor politică.

In proectul de alianţă, elaborat, ca bază de discuţiuni, de contele Coudenhove-Kalergi, se prevăd următoarele puncte:

O consolidare a drepturilor Ligii Naţiunilor şi a prescripţiunilor pactului Kellog în Europa.

Excluderea, in mod practic a războiului intre statele europene.

Anihilarea oricărui atac împotriva statelor europene.

Crearea posibilităţii unei dezarmări în Europa, prin această dublă asigurare a păcii.

Inlăturarea cauzelor de ordin naţional şi colonial, de natură să provoace războaie.

Deşteptarea sentimentului de solidaritate europeană.

Infăptuirea unor baze preliminarii pentru viitoarea uniune vamală europeană.

Stabilirea unor relaţii intre statele europene, bazate pe drept şi nu pe forţă.

Rezolvarea problemei celor fără cetăţenie.

Impiedecarea unei dislocări a Europei în grupe de puteri vrăjmaşe.

Asigurarea unui tratament de egalitate pentru toate puterile europene.

Micşorarea primejdiei războaielor intercontinentale.

Crearea unui centru de cristalizare independent şi deasupra statelor, în vederea desvoltării intense a relaţiilor intereuropene.

Asigurarea unei conlucrări intre popoarele europene, pe lângă colaborarea intre statele europene.

Evitarea unor sarcini noui în bugetele europene.

Contele Coudenhove a pornit dintr'o grupare, cu care se află astăzi intr'un contrast de opinii foarte pronunţat. E vorba de „Uniunea politică continentală", căreia ii aparţin, în toate statele europene, minţile cele mai înţelepte. Pe când contele Coudenhove imaginează o Paneuropă, cu participarea Angliei şi excluderea Rusiei—şi în strânsă legătură cu aceasta, — o „antantă" britanico-europeană, exponenţii „Uniunei politico-continentală" sunt adversari hotărâţi ai unei colaborări cu Anglia şi Rusia. Ei împart lumea în imperii economice şi după teoria lor, există patru asemenea imperii: America, Asia, Rusia (cu ţinuturile ei Asiatice) şi Anglia (cu dominioanele ei), Europa ar urma să fie al cincilea imperiu economic şi ar cuprinde debuşeurile şi terenurile de materii prime, din coloniile africane, cu excepţia celor ce aparţin Marei Britanii.

Convenţiunile intre aceste cinci imperii economice vor regula şi economia mondială. Condiţia pentru realizarea Paneuropei, ar fi după Uniunea politico-continentală, o transformare a actualei ordine economice.

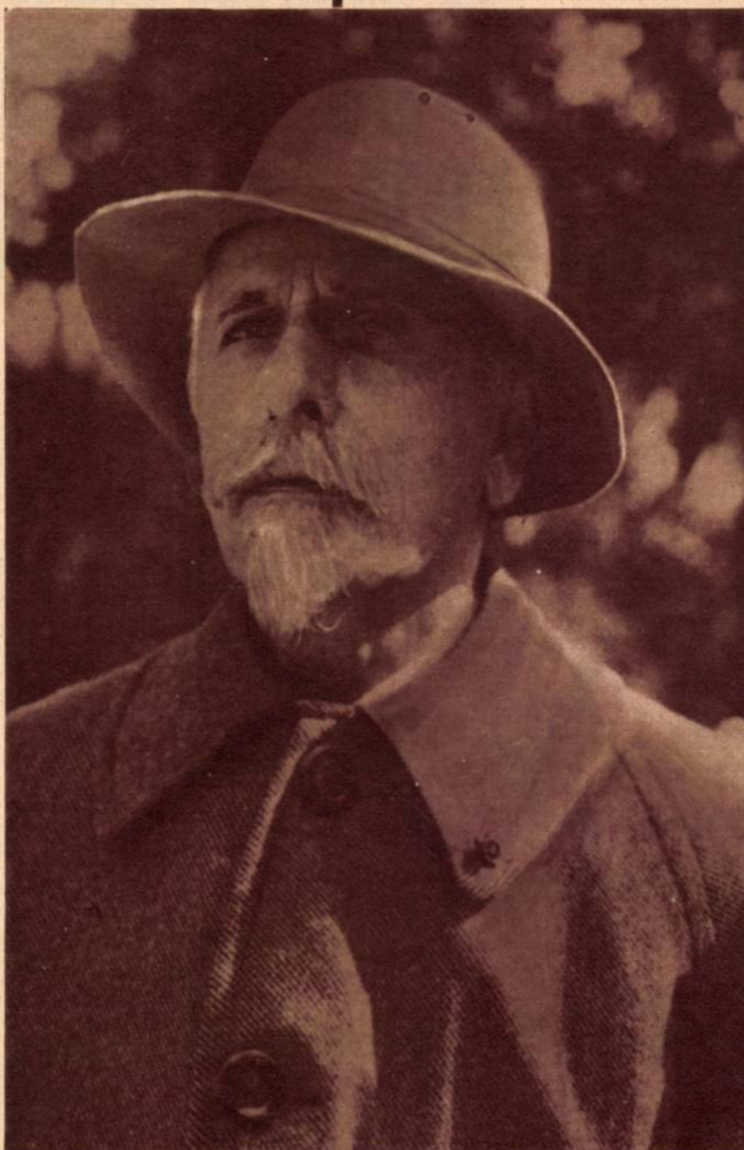
La a treia şi cea mai recentă asociaţie paneuropeană trebue să menţionăm „Union Jung Europa" (U. J. E.). Simbolul acesteia este un steag de culoare albastră.

Chiar din condiţiile de admitere in această uniune rezultă că ea este hotărâtă să facă o operă de pionier în această direcţie. Pe când cotizaţia anuală la „Paneuropa-Union" este de 12 franci, la „Jung Europa", ea nu e mai mare de 3 franci. Prin aceasta, se dă maselor posibilitatea unei largi participări. Şi după cum o personalitate istorică de o valoare mondială, Trotzki, a spus odată:

„Când ţelul este gata, apar şi conducătorii", „Uniunea Jung Europa" afirmă: „Popoarele trebue să fie gata, şi atunci va fi gata si ţelul!"

DECE NU DEZARMEAZĂ OMENIREA ?

CINE E SIR BASIL ZAHAROFF

DIN 1918 până azi ar fi putut izbucni cel puțin câte două războaie pe an în Europa, unde niciuna din cauzele care au provocat cataclismul din 1914 n'a fost stinsă și alte noui s'au ivit, tot atât de îndârjite ca cele vechi. In alte continente războaele au izbucnit, s'au încheiat, au izbucnit iar și altele se pregătesc.

Şi omenirea nu învață din această persistență a războiului care nu mai împacă mintea nimănui, măcar adevărul simplu că *războiul nu rezolvă nimic și nu duce niciodată la nici un alt rezultat decât tot răsboiul.*

In Europa începe să pătrundă convingerea. In Europa — cu toate rănile deschise din 1914 și sângerând încă din belșug ca și cum n'ar fi trecut 18 ani de la izbucnirea războiului — războiul nu mai e cu putință, cel puțin din punct de vedere moral. Nici un popor european n'ar mai avea curajul să se mândrească și să ia asupră-și ca o noblețe, începerea unui nou război.

Atunci de ce nu dezarmăm?... **De ce se cheltuesc sute de miliarde anual pentru tunuri, avioane, muniții, tancuri și de ce se fac noui cercetări pentru descoperirea unor arme de ucidere și mai înfiorătoare?** Mizeria neagră degradează pături întregi din populația unor țări fruntașe, iar banul care ar trebui să meargă la ocrotiri sociale, e cheltuit pentru unelte de omor.

E drept că de aproape zece ani se întrunește la Geneva o comisie zisă a dezarmării de pe urma activității căreia, însă, nu s'a dezarmat cu o tobă măcar și nu s'au scăzut efectivele de război, fie și cu un copil de trupă. După fiecare nouă conferință de dezarmare, statele anunțau construcția unor noui vase de război și comanda unui și mai mare număr de tancuri.

Sunt desigur pricini politice foarte grave, care dau celor mai bine intenționați dintre oamenii politici aerul unor proști sau unor trași pe sfoară. Dar există și o cauză misterioasă, acțiunea unui om extraordinar, de al cărui nume s'a auzit abia acum spre sfârșitul vieții lui, dar căruia omenirea îi datorește înarmarea ei până'n dinți și tunurile tuturor războaelor din ultima jumătate de veac.

E sir Basil Zaharoff.

Cine e acest nobil englez cu numele cel mic de rezonanță franceză, cu numele de familie colorat bulgărește și totuș de origină curat grecească — deși locuește pe coasta de Azur?

E unul din cei mai bogați oameni ai lumii și cel mai mare acționar al uzinelor de armament din Franța și Anglia. Nu deține în acest moment (în afară de acțiunile cazinoului cu jocuri de noroc de la Monte-Carlo) nici o funcție oficială. Şi totuși e văzut pururea în tovărășia celor mai de seamă oameni politici. Nu l-a trimis nimeni nici la Paris, nici la Londra, nici la Geneva. Şi cu toate acestea e prezent la toate conferințele internaționale și mai cu seamă ale comisiei dezarmării.

Ce vrea Zaharoff? Ce urmărește Zaharoff?

Nimic mai simplu: să-și vândă marfa, să împiedice să i se închidă piața armamentelor.

Va izbuti?... Intrebarea e naivă, pentrucă răspunsul este evident de vreme ce nu se ia nici o măsură de limitare a armamentelor și de suprimare a negoțului particular de arme, *Zaharoff izbutește mereu.*

Şi nici nu e de mirare.

Acest om a izbutit totdeauna — cu o singură înfrângere. Când a fost mânat de un scop nobil și dezinteresat.

Născut în Asia Mică, dintr'o familie săracă, tânărul Zaharoff vine la Constantinopol unde, sub regimul sultanului, practică diferite negustorii, până când fuge la Londra, unde este tras în fața tribunalului, că furase banii unui unchi, cu care fusese tovarăș. In Anglia un ins care a fost odată în fața judecătorului, nu are viața prea ușoară. Zaharoff se duce la Atena unde, prețuit de milionarul Sculudis, viitor prim-ministru, dobândește reprezentanța fabricii de arme Zweifeld din Anglia. Dibăcia cu care a vândut produsele, atât Grecilor cât și Turcilor, atât Sârbilor cât și Bulgarilor, îl duc la Viena, unde neputând birui concurența unei fabrici americane, care crease mitraliera — și-o asociază. Laolaltă cucerește direcția uzinelor Vickers din Anglia.

De aci înainte cariera lui sir Basil Zaharoff e sigură. Crează în Rusia țaristă, în tovărășie cu uzinele franceze Schneider-Creuzot, fabrici de muniții al cărui beneficiu intră în buzunarele lui largi și pune în practică un principiu de negustorie pură, fără nici un considerent politic sau național: Zaharoff vinde arme, oricui are bani, indiferent în ce scop, indiferent împotriva cui. El nu cunoaște adversari — el are numai clienți.

Dar în 1914 această independență nu mai e cu putință, Zaharoff ia o atitudine eroică: trece de partea Angliei și Franței, care-i plătesc alianța nu numai cu fondurile ministerelor de război, dar cu toate onorurile publice. Fostul băiat de prăvălie din Levant devine nobil englez și comandor al Legiunii de onoare din Franța, E primit la curtea regelui Angliei și se bucură de prietenia lui Poincaré. Cheltuește sume fabuloase, ca să determine Grecia să lupte alături de Aliați, iar în 1920 provoacă, dintr'un sentiment de patriotism inexplicabil la un om de afaceri, al doilea război greco-turc, care-l costă 4 milioane de lire sterline și — înfrângerea patriei. A fost singura afacere proastă a lui sir Basil Zaharoff, deși cea mai nobilă și impunătoare.

De atunci încoace a revenit la principiul comerțului pur. Oameni cari cunosc culisele politicii declară că răscoala druzilor din 1924 n'a fost străină de uneltirile negustorului de arme și avea menirea să provoace un război franco-englez: Acest război mult dorit ar fi aruncat în aer Liga Națiunilor, împreună cu toate comisiile ei de dezarmare, pentru totdeauna. A biruit totuși pacea.

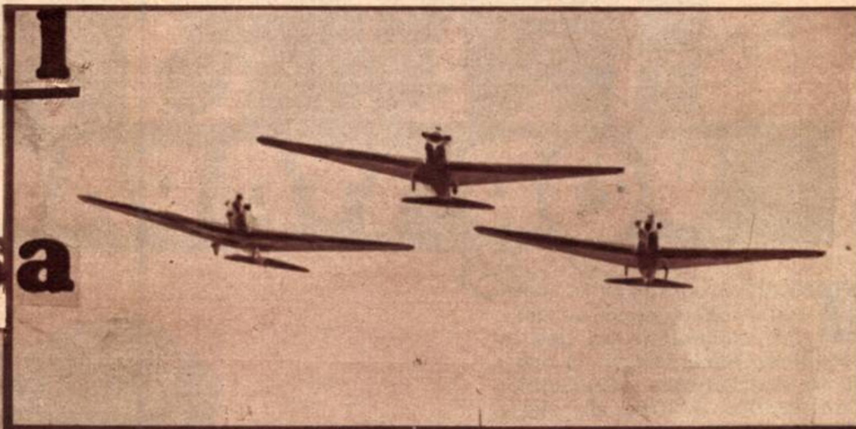
Sir Basil Zaharoff s'a mângâiat, ca om al norocului, cumpărând majoritatea acțiunilor cazinoului din Monte-Carlo. Şi aci, el tot moarte vinde.

Acum e bătrân. Are aproape 70 de ani. Dar energia lui e neistovită. Atâtat vreme cât cauzele care provoacă luptele între popoare nu vor fi stârpite, e o naivitate să se creadă că va exista dezarmare. Sir Basil Zaharoff nu este o ființă sanghinară, un temperament barbar și o minte obtuză. Dimpotrivă: *el e personajul reprezentativ al istoriei contemporane.* El cere oamenilor politici un lucru foarte mic: puțină logică. De ce să dezarmezi. de ce să limitezi măcar armamentele, când n'ai limitat niciuna din metodele de luptă socială, care duc la războiul între popoare?

Pentru triumful logicei și bunului simț, sir Basil Zaharoff întrebuințează aceleași mijloace cu care își vindea munițiile și tunurile la Viena și la Petersburg, la Paris și la Londra: are întrevederi tainice cu acei bărbați de stat în mâna cărora se află soarta popoarelor. Acești bărbați de stat ajung la posturi de răspundere prin jocul unor forțe oculte: presă, banul, relațiile sociale. Sir Basil Zaharoff e specialist în materie: deține forța ziarelor celor mai de seamă, a aurului celui mai greu, a influențelor personale celor mai hotărâtoare.

Şi nimeni nu-l poate împiedica pe sir Basil Zaharoff să vină la Geneva, unde e un loc minunat și unde și un om bătrân ca el are dreptul să se plimbe... — W.

Meetingul de aviaţie dela Băneasa

Sus: *O escadrilă de avioane in formaţie de luptă, demonstraţie la meetingul aviaţiei, care a avut loc la Băneasa.*

Stânga: *Domnişoara Elvira Godeanu, artistă a Teatrului Naţional, fotografiată pe aripa unei avionete a şcolii de pilotaj dela Băneasa.*

Stânga jos: *D. General Rujinski, deputat, ţinându-şi discursul la sărbătoarea aviatică dela Băneasa. D-sa a vorbit în numele soc. A. R. P. A., pe care o conduce.*

INSECTELE VOR STAPANI LUMEA

INSECTA a înfrânt în mare parte obstacolele pe care noi oamenii le-am pus în calea desvoltării sale şi s'a adaptat cu o uimitoare repeziciune condiţiunilor de trai ale vieţei noastre. Va urma ea oare această cale, până la a se afirma unică şi necontestată forţă stăpânitoare, într'o eră viitoare?

Pare fantastică presupunerea că acest infim adversar ar putea să învingă umanitatea cu inteligenţa şi miraculoasele-i realizări ştiinţifice; totuş, tocmai ştiinţa e aceea care se teme de această eventualitate.

Dr. L. O. Howard, marele entomolog american a dat alarma în cartea sa intitulată „Pericolul insectelor", unde ne înşirue o serie întreagă de însuşiri prin care această clasă de creeaturi prezintă superiorităţi uimitoare asupra omului.

Savanţii prevăd un lung şi disperat război pentru stăpânirea planetei, între creaturile mari cu scheletul interior şi cele mici, cu „oasele" în afară, făcând oficiul unei armaturi. In acest răsboi, sarcina agresiunei va cădea asupra omului, întrucât insecta va fi foarte mulţumită să urmeze calea pe care a apucat-o.

Insectele sunt echipate de natură cu instrumentele necesare

Când omul trăia gol şi sălbatec în caverne, ţânţari îl înţepau iar muştele şi gândacii se înfruptau din hrana sa dar birul pe care-l luau dela el, nu întrecea pe cel ridicat dela păsări şi dela animale. Imediat însă ce omul a început să se civilizeze, făcând depozite de diferite materiale insectele şi-au sporit impozitul, proporţional cu avuţiile sale. Când aceste impozite crescânde vor fi devenit insuportabile, omenirea se va vedea nevoită să lupte; de altfel, e mult de când insecta se pregăteşte în vederea acestui răsboi.

Marea armă a omului este inteligenţa sa, însuşire de care, se pare că insecta ar fi cu desăvârşire lipsită; totuşi, el n'a reuşit să domesticească decât albina şi viermele de mătase pentru folosinţa sa pe când insectele au ajuns să profite de mai toate realizările omului.

Vara când lanuri întregi de grâne sunt devastate de lăcuste, omul întrevede formidabila putere distructivă a insectei şi totuş, aceste pagube sunt infime pe lângă răul pe care ea îl face neîncetat, pe nevăzute, nu numai în câmpii dar în magazii, în casa şi trupurile noastre, unde introduce germenii boalelor mortale.

Omul e mândru de puterea sa de adaptabilitate şi de evoluţie, graţie căreia a ajuns dela animalul cavernelor la admirabila formă de astăzi, dar insecta se adaptează şi evoluează într'o măsură cu mult mai mare. Legarea în volume a hârtiei tipărite a început a se face relativ de puţină vreme, dar imediat ce aceste volume au fost acumulate în depozite mai mari, a şi apă-

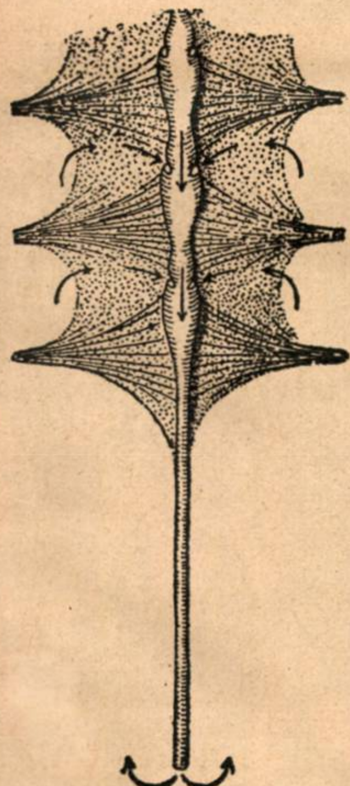
rut viermele hârtiei. Probabil că aceasta nu a reclamat cine știe ce specializare, întrucât hârtia nu diferă mult de lemnul uscat pe care-l rod unele insecte. Dar cărăbușul drogheriilor a învățat să mănânce aproape tot ce-i iese în cale: pudră de obraz, piper de Cayenna, plasture de muștar și chiar prafuri pentru gândaci. O insectă ce se hrănește cu otrava fabricată pentru insecte, nu e din nefericire o curiozitate ci o posibilitate de adaptare proprie — se pare — a întegei specii. Cele mai multe esențe pentru extirparea insectelor au la bază petrolul, dar savanții au constatat în ultima vreme, că aceste creaturi ajung nu numai să suporte petrolul, dar să trăiască și să se hrănească din substanțele lui.

Se găsesc astfel în puțurile petrolifere din Sudul Californiei larvele vii ale unei insecte ce poartă numele de musca petrolului. S'a crezut la început că larva suportă petrolul, pentru a putea mânca trupurile altor insecte căzute acolo, dar recentele experiențe ale D-rului Crawford, acum președinte al univer sității din Hawai, au descoperit că larva poate fi crescută până la maturitate în petrol pur, filtrat și sterilizat.

Dacă astfel stau lucrurile, nu va trece poate mult și automobiliștii noștri își vor vedea rezervoarele de gazolină invadate de aceste lacome insecte.

„Scopicia declevis" e numele unui cărăbuș ce sfredelește plumbul, în care sunt înfășurate cablurile telefonice iar la fabrica de bancnote și timbre din Washington, furnica albă desfide pe Unchiul Sam măcinându-i documentele.

În viile de țară se utilizează pulverizori de nicotină din soluțiile de tutun, pentru extirparea insectelor dar „cărăbușul țigaretei" dovedește că această otravă nu e infailibilă. Acum că racerea țigărilor a devenit a vastă industrie, acest cărăbuș

Inima e un tub lung și contractabil.

Omenirea învinsă de insectă. Desemn fantastic de A. Ehrman

a găsit probabil că merită să treacă peste prejudecata pe care o avea împotriva „ierbii dracului". Omul a învățat s'o fumeze, s'o tragă pe nas și chiar s'o mestece, pe când insecta a reușit să se hrănească cu ea.

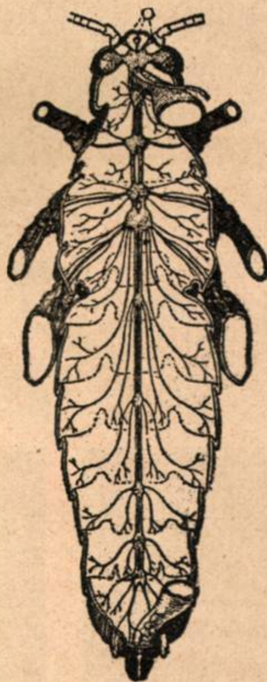
Din orice unghiu am considera insecta, ea pare cu mult mai bine înzestrată decât omul, cu mult mai aptă de a face față greutăților vieții. Cel mai mare avantaj al său, este scheletul. Oasele omului sunt situate înăuntru, îmbrăcate în țesuturi, nervi, vase de sânge și însfârșit în epidermă, — toate foarte ușor de rănit. Doar la cap și la piept, utilizează ceva din admirabila alcătuire a insectei, ce constă în a avea oasele la suprafața trupului, unde îndeplinește rolul unei armuri, dar chiar și aci ele sunt acoperite cu piele. Armura scheletică a insectei e făcută din chitină, o substanță elastică și cornoasă, ce rezistă acizilor și alcaliilor, și care cu vârsta devine tot mai rezistentă.

O lovitură administrată în cap scoate din acțiune sistemul nervos al unui om, iar minusculul glonte ce străbate inima e fatal. La insectă însă sistemul nervos e distribuit în corp în așa fel încât lovitura dată în cap relativ cu destulă putere pentru a ucide un om, va face un greere doar să țopăe.

Echivalentul inimei este la insectă un lung și contractabil tub, ce poate fi înțepat în diferite puncte, fără ca din asta să rezulte moartea, iar plămânii săi nu sunt mărginiți la o anumită regiune, ci se întind în tot corpul, după nevoile felului de viață pe care-l duce.

Unele insecte de apă inspiră aerul prin niște perișori, altele îl inhalează cu apă cu tot, întocmai ca peștii și există o specie ce se ridică la suprafață, absorbind o anumită cantitate de oxigen, pe care-l consumă apoi treptat, în timp ce dorm îngropate în mâlul de pe fundul apei. Insectele pot trăi oriunde, ele sunt cei mai mari turiști ai lumii. Chiar speciile mici, lipsite de aripi, se deplasează în aer pe distanțe de 6000 metri.

Dulgherul sau violonistul de mai târziu, este la naștere inutil și neputincios, o povară pentru părinți și pentru stat, până la maturitate. In tot timpul copilăriei, cineva trebue să-l hrănească, să-l învețe cum să-și câștige existența și să-i procure instrumentele necesare. Insecta însă se naște echipată cu uneltele pe care i le reclamă viața și condusă de instinct, pornește să lucreze imediat ce se naște.

Sistemul nervos al insectei e distribuit în tot corpul.

Când îmbătrânește, omul e nevoit să se retragă și să-și trăiască restul zilelor dintr'o pensie sau din economii. Insecta nu cunoaște bătrânețea, căci moare imediat ce și-a îndeplinit menirea, în plină vigoare. Viața sa scurtă și activă, se combină cu o extraordinară fecunditate. Descendenții unei singure insecte „aphis" ar atinge într'un sezon, dacă ar avea o hrană suficientă, greutatea de 822.000.000 kg. pe când greutatea întregei omeniri ce populează globul pământesc, atinge abea o cincime din această cifră. Doar lipsa hranei va împiedica o insectă să se înmulțească în asemenea proporții, dar cu această miraculoasă fecunditate, înseamnă că — în ciuda tuturor mijloacelor noastre de extirpare — e destul să rămână două trei specii, pentru ca în anul următor numărul lor să fie tot atât de formidabil ca și mai înainte.

Pe lângă că depun milioane de ouă, insectele se mai înmulțesc și prin pedogeneză, o modalitate în care larva dă naștere altei larve, ceeace ar echivala cu un copil, care ar naște sau s'ar diviza în doi, trei sau patru indivizi.

Ferocitatea și curajul lor nu pot fi egalate de nici o altă creatură. Un cărăbuș uriaș de apă atacă o broască matură și o ucide. Albina încearcă să lupte chiar atunci când nu i-a mai rămas viață decât în cap și în picioarele dinainte.

Omul a cheltuit miliarde în timpul marelui războiu, pe tot felul de mijloace de camuflaj pe când majoritate insectelor sunt dăruite dela natură cu acest avantaj, prin naștere. Astfel mantisa africană imită atât de bine florile și frunzele printre care trăește, încât nu-ți poți da seama de înșelăciune, decât printr'o examinare foarte minuțioasă.

Din cele de mai sus reese clar că războiul pe care vom avea să-l ducem împotriva acestor creaturi, va fi cel mai aprig din câte a cunoscut și imaginat omenirea.

E. A.

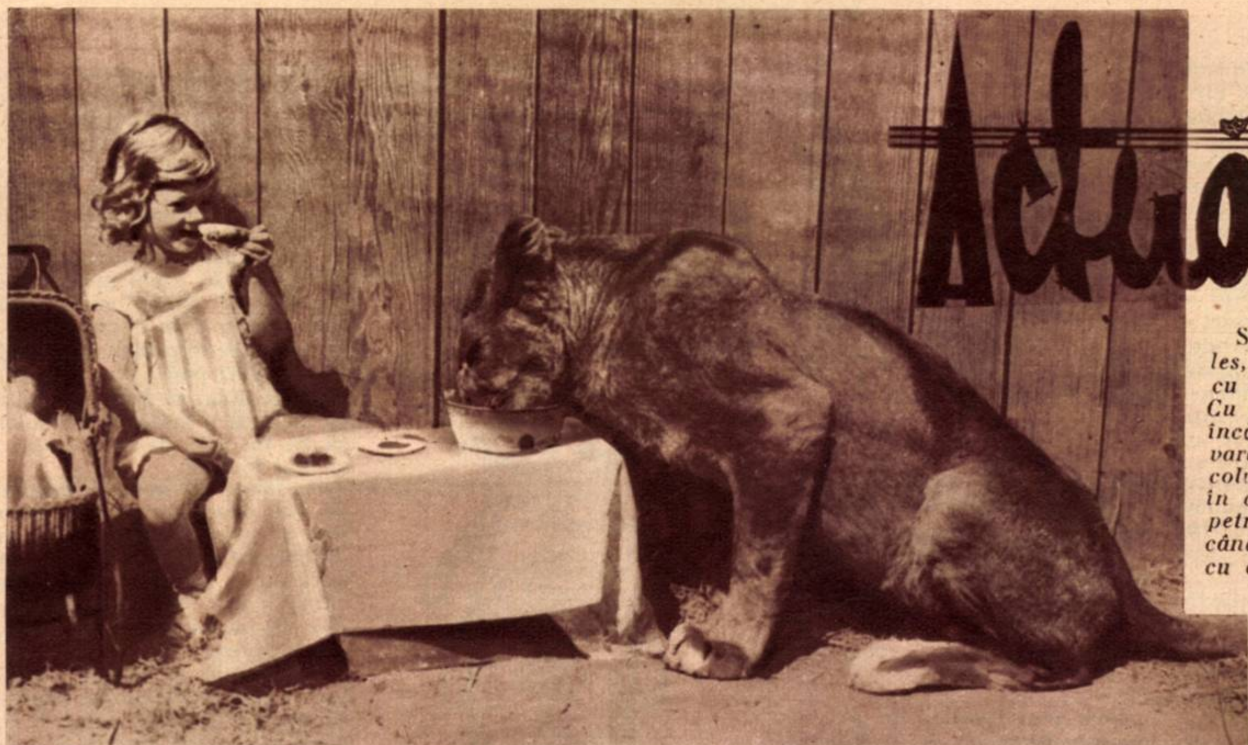

O INOVAȚIE

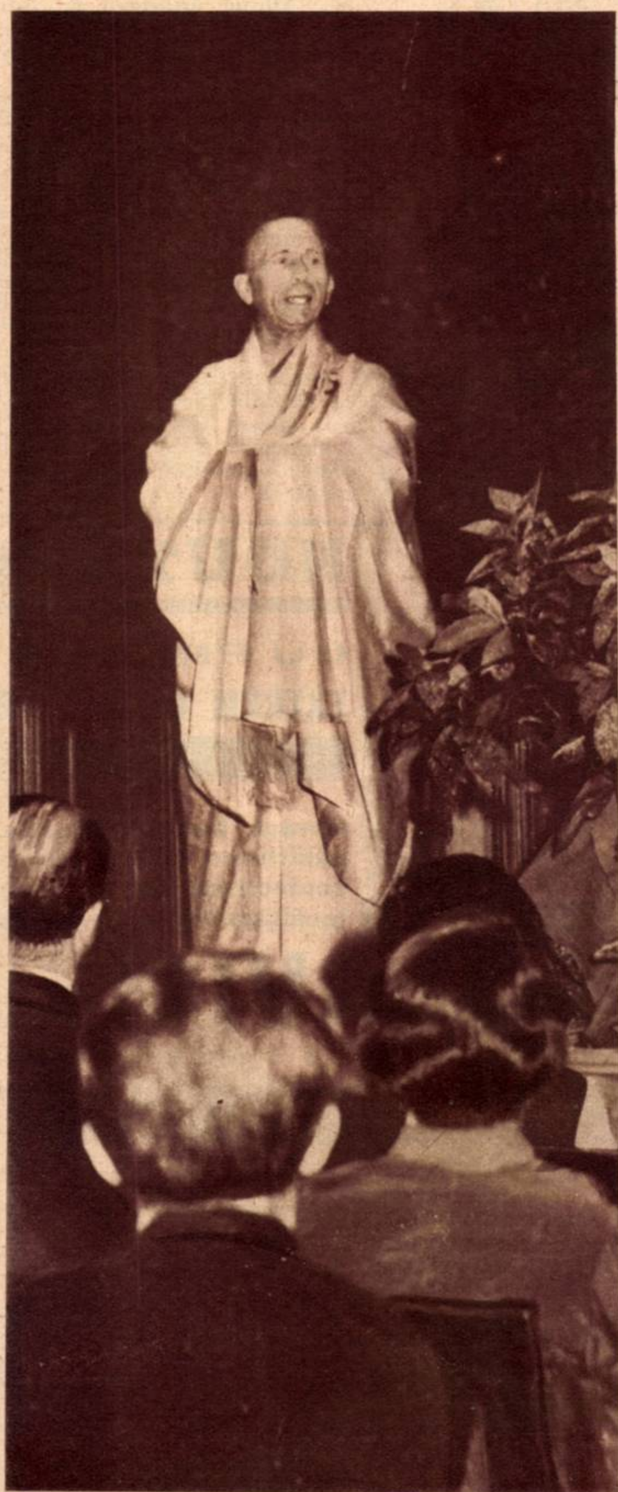
Revista noastră în dorința de a înlesni cititoarelor sale o necesitate inaccesibilă încă tuturor, a convenit cu salonul de Coafură I. Beer, Calea Moșilor No. 53, ca timp de două luni, adică, dela 1 Octombrie a. c., până la 1 Decembrie, ori cine se va prezenta cu cuponul din corpul revistei „Realitatea Ilustrată", va putea face ondulațiuni permanente cu lei 250., în loc de lei 400 cât costă acum.

Cuponul acesta dă dreptul a face cu lei 250 Ondulație Permanentă la Frizeria I. Beer, calea Moșilor No. 53.

Actualităţi

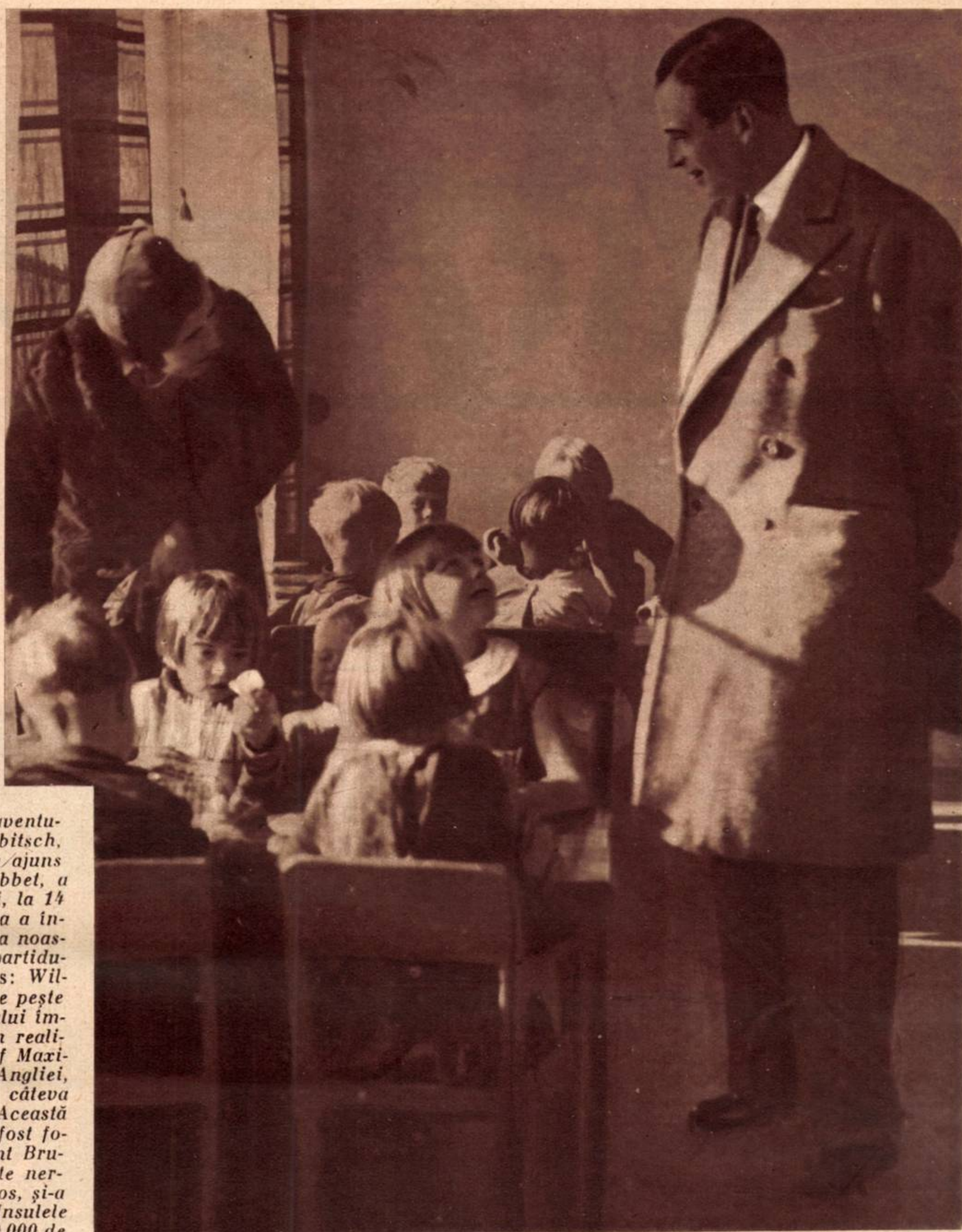

Stânga: *Un milionar din Los-Angeles, a dăruit fetiţei sale un leu tânăr cu care să se joace, în loc de căţeluş. Cu toate că animalul a crescut mult, încă n'a fost despărţit de mica lui tovarăşe de joacă. Aşadar, există pericolul că şi Los Angeles va înregistra în curând „un caz Nenosh", care s'a petrecut acum câţiva ani la Berlin, când un leopard a rănit un copilaş, cu care până atunci se jucase.*

In stânga paginei, jos: *Cel mai mare aventurier al tuturor timpurilor, Lincoln Trebitsch, un buddhist de origine ungară care a/ajuns la o inaltă treaptă bisericească, in Tibbet, a ținut o conferință asupra buddhismului, la 14 Octombrie, la Berlin.* Stânga: *In Japonia a inceput propaganda electorală și fotografia noastră reprezintă un grup de membri ai partidului liberal, aclamând pe un orator.* Sus: *William Brightwell, un negustor londonez de pește fructe și carne, afirmă că este fiul fostului împărat al Mexicului, Maximillian și că în realitate s'ar numi Arhiducele Franz Rudolf Maximilian.* Dreapta: *Principele George al Angliei, insoțit de principesa Ingrid, a vizitat câteva grădini de copii din Stockholm.* Jos: *Această mică dispută a familiei Moș Martin, a fost fotografiată in grădina zoologică din Saint Bruce. De notat că șeful familiei este foarte nervos, și că într'o idilă la fel cu cea de jos, și-a ucis soția.* Dreapta jos: *Misionarii din Insulele Flores, convertesc la creștinism câte 20.000 de indigeni pe an.*

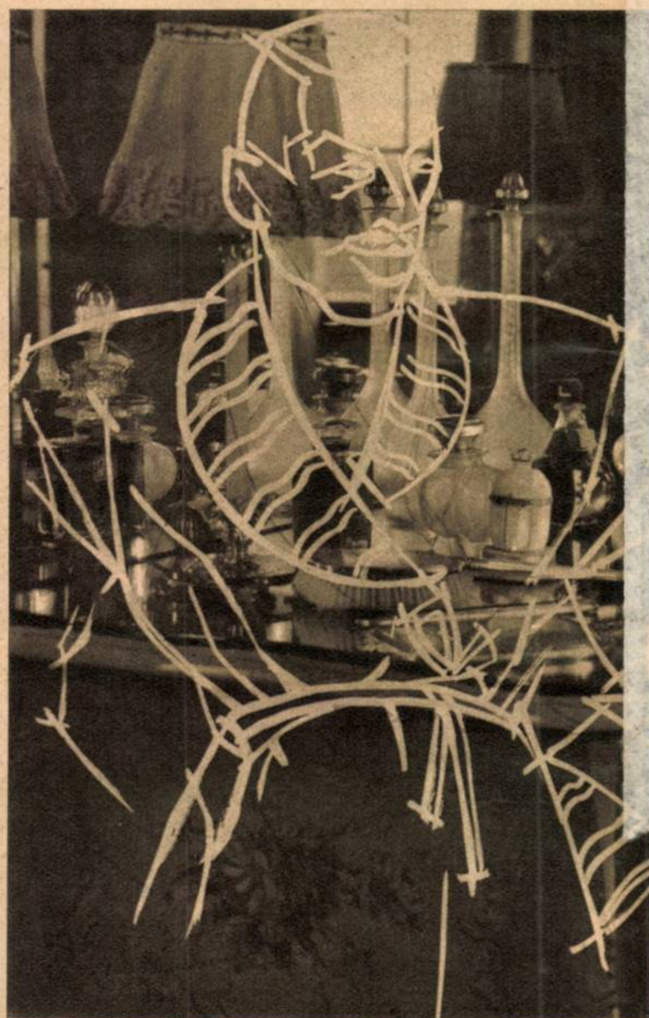

CUM IUBESC *femeile*

„Pentru bărbat, iubirea e o preocupare între multe altele, pe când la femee, ea se identifică cu existența" a scris marele poet și îndrăgostit englez, lordul Byron — iar psihologia modernă vine să-l confirme.

Dacă cercetați fugitiv istoria dela începuturile omenirei și până acum, veți vedea că dela o epocă la alta, femeea a fost văzută și tratată mereu altfel; sclavă disprețuită la vechii greci, ea e cocoțată în perioada cavalerismului pe un piedestal absurd de atribute angelice. Știința modernă a examinat însă și a comparat cele două sexe făcând interesante descoperiri și dovedind inexactitatea multor noțiuni, care de răspândite ce erau, păreau axiomatice. S'a demonstrat astfel că femeea nu e mai slabă decât bărbatul, că nu e mai sensibilă la durere și apoi, s'a văzut că fetele se pot preta tot atât de bine ca și băieții muncilor mușchiulare.

Psihologii au constatat însă că poetul Byron a indicat cu o preciziune științifică, latura, care face marea diferență între cele două sexe. In viața unui bărbat, iubirea e un incident, la femee însă, ea formează un capitol important în viața ei. Și știința poate să explice anume cum s'a produs această diferențiere în evoluția umană. In zilele noastre, aproape orice femee

Stg.: *Elisa Landi dela „Fox"*.

poate trăi fără ajutorul vre-unui bărbat Dacă-l iubește sau simulează că-l iubeşt, n'o face din nevoie.

Lucrurile n'au stat însă întotdeauna astfel. In epocile preistorice, când omenirea era asaltată de tot felul de primejdii și greutăți, o femee nu putea trăi singură. Ea n'ar fi fost în stare să țină piept fiarelor sălbatece și nici atacurilor unor oameni sau oameni-maimuțe, din vre-un trib învecinat. Nu-i rămânea deci decât să recurgă la protecția și la ajutorul unui bărbat, căruia căuta să-i intre în grații, — adică să-l facă s'o iubească.

La rândul lor bărbații acelor timpuri

depindeau foarte puţin de femei, mai puţin chiar decât cei de astăzi. E deci cât se poate de natural ca iubirea, care a jucat un rol de o importanţă atât de mare în viaţa femeilor preistorice, să fi rămas un factor mai puternic în psichologia femeii moderne.

In sprijinul celor de mai sus vin anchetele şi experienţele făcute în nenumărate rânduri de psichologi, printre studenţi şi liceeni. Astfel profesorul Lewis Terman dela Standford University, a supus separat, grupe de fete şi băieţi unor examinări de aşa numite „asociaţii de idei", în care examinatorul citeşte o listă lungă de cuvinte iar subiectul experienţei trebue să răspundă fără ezitare, ce-i sugerează acele cuvinte.

„La fete", spune prof. Terman, cuvântul petrecere îşi găsia ecouri ca: „toaletă", sau „flirt", de unde rezultă că preocupările femeii gravitează de-obiceiu în jurul podoabelor şi al bărbaţilor. Băieţii însă răspundeau în marea majoritate la cuvântul „petrecere" cu cuvântul „mâncare', lăsând să se vadă clar prin aceasta, care lature a petrecerei îi atrăgea mai mult.

Tot astfel la cuvântul „squeze" (strângere, compresiune) cele mai multe răspunsuri feminine au fost „dragoste", pe când ale băieţilor, au fost: „lămâie"!

Alţi observatori au constatat că aceste deosebiri se ivesc şi în halucinaţii — destul de dese atât la bărbaţi cât şi la femei. Când oamenii

Dreapta: *Joan Crawford*. Fotografii „M. G. M.".
Jos: *Jean Harlow*.

dorm, aceste halucinaţi iau numele de vise şi după teoriile psichologiei moderne, sunt provocate de interpretările greşite pe care creerul le dă diferitelor senzaţii ale trupului. Astfel dacă în timpul somnului, o persoană lunecă în parte de sub învelitoare, senzaţia frigului are cele mai diferite interpretări în spiritul celui adormit, care se visează atunci într'un bazin, ori sub un duş şi însfârşit în orice altă circumstanţă ce se asociază cu senzaţia de rece. Se mai poate întâmpla ca această impresie să fie invertită de spiritul adormit în aşa fel, încât omul nostru să viseze că aprinde un foc, sau că face o călătorie prin desertul Saharei. Mai departe, un individ treaz poate vedea cu coada ochiului fluturarea unei perdele şi chiar umbra proiectată de rama ochelarilor săi, sau a unui fir de păr ce-i atârnă dealungul unuia din obraji. Mintea poate iarăşi interpreta greşit toate acestea pentru o clipă sau permanent, imaginând prezenţa unei persoane sau a unui spectru.

Studiul viselor şi al halucinaţiilor deschid psichologilor perspective extrem de interesante, procurându-le preţioase informaţii nu numai în ce priveşte spiritul individului studiat, dar şi asupra reacţiilor intelectuale în genere. S'a ajuns pe această cale la constatarea că: bărbaţii văd şi se gândesc în cursul unei zile la infinit de multe lucruri, pe când femeile, atunci când sunt îndrăgostite, nu mai au altă preocupare decât dragostea lor iar imaginea iubitului le însoţeşte aproape fără întrerupere.

Aceste imagini mintale pot lua naştere din orice. Dacă în timpul somnului mâna unei femei suferă o presiune exercitată de tăblia de lemn a patului sau de o înghemuire a aşternutului, această senzaţie o poate face să viseze că se plimbă mână în mână cu iubitul său. In stare trează, orice sugerează unul din obiceiurile, din ocupaţiunile iubitului, sau îi aminteşte o întâmplare trăită împreună, e destul pentru a închega imaginea bărbatului care o interesează şi care e de altfel mereu prezent în spiritul ei.

Această impresionabilitate e confirmată şi de faptul observat în genere de savanţii cari practică hipnotismul şi cari spun că femeile sunt mai uşor de hipnotizat decât bărbaţii, mai cu seamă dacă se întâmplă ca hipnotizatorul să fie un bărbat care le place. Studiile moderne au dovedit că hipnotismul nu e decât o exagerată concentrare a intereselor şi a forţelor spirituale într'o singură direcţie. O femee îndrăgostită este în parte hipnotizată. Ea va crede tot ce-i va spune

REVEDEREA

In dreapta paginei, sus: Regele Carol şi fostul prim-ministru, d. Al. Vaida Voevod, aşteptând pe peronul gării Sinaia, trenul care aducea din străinătate, pe Marele Voevod Mihai; *mijloc:* Tatăl îşi îmbrăţişează fiul, după coborîrea din tren; *jos:* Suveranul şi Voevodul Mihai, îndreptându-se cu automobilul, spre castelul Peleş.

Marele Voevod Mihai a făcut o călătorie în străinătate, la Londra şi-a văzut mama, a vizitat principalele muzee. Apoi s'a înapoiat la Paris, unde în tovărăşia Principelu Nicolae, a vizitat cele mai portante instituţii culturale şi artistice, precum şi expoziţia de automobile, care s'a deschis în capitala Franţei.

Lipsa îndelungată a pus la încercare sentimentul de tată al Suveranului nostru şi fotografiile noastre dovedesc cu cât dor aştepta regele înapoierea Voevodului.

Pe peronul gării Sinaia Suveranul discută cu fostul prim-ministru, d. Vaida-Voevod. Evenimentele politice, economice şi financiare, externe şi interne, au trecut pe al doilea plan. Pe planul întâi este Voevodul Mihai. Despre el şi despre călătoria lui, se vorbeşte. Insfârşit trenul a sosit.

Incă un scârţâit de roţi şi se opreşte. Marele Voevod coboară voios, Regele îşi îmbrăţişează copilul şi pare că întreaga lume a dispărut din jurul lor. Trei întrebări, câteva strângeri de mâini şi Regele cu Marele Voevod pornesc în automobil, spre castelul Peleş, pentru ca singuri, tatăl se se bucure de întoarcerea fiului.

(Fotografii I. Berman, Realitatea)

(Urmare din pag. 19)

iubitul, chiar dacă acesta minte. Ea-l va vedea cu ochii minţei în tot felul de împrejurări posibile şi imposibile, aşa cum o persoană hipnotizată vede halucinaţiile sugerate de hipnotizator.

Un alt indiciu asupra acestei deosebiri de formaţie psihică între cele două sexe, a fost procurat de ancheta făcută mai acum câteva luni în Anglia, în rândurile marelui public, asupra considerentelor ce influenţează cumpărătorul în medie, femee sau bărbat, la facerea unei târgueli, în materie de îmbrăcăminte. Spre marea uimire a tuturor, femeile aveau în vedere întâiu preţul articolului şi apoi moda.

Ancheta făcută asupra bărbaţilor a dat şi ea rezultate surprinzătoare. Moda cădea şi la ei în al doilea plan, dar factorul determinant se fonda pe experienţa prealabilă pe care cumpărătorul o făcuse cu un anumit magazin sau cu un anumit articol. Bărbaţii, deci, cumpără un lucru pe care l-au mai încercat şi cu care s'au obicinuit; femeile cumpără ceeace pot obţinea mai ieftin.

La prima vedere, aceste constatări par să n'aibă nici o legătură cu marele loc pe care dragostea îl ocupă în viaţa femeii. Şi totuş, dat fiind că ancheta a fost făcută în rândurile marei populaţii, majoritatea femeilor chestionate, erau suportate de bărbaţi: soţi, părinţi, etc. şi sub influenţa dragostei ce le obseda ele căutau să-i ajute, dând banului procurat de ei o cât mai economică întrebuinţare. Imediat după ieftinătate, venia moda, preocupare ce se datora des dorinţei de a apărea frumoase în ochii celor cari le erau dragi. Increderea inspirată de magazin se clasa abia în al nouălea rang pe lista feminină.

Mulţi se ridică împotriva ideei că iubirea ar predomina în viaţa unei femei, dând numeroase exemple de extremă cruzime feminină.

Psihologii recunosc exactitatea acestui fapt dar observă că obiectele cruzimei femenine se recrutează întotdeauna dintre persoanele pentru care femeea nu nutreşte o afecţiune.

Acum un an şi mai bine, avocatul Ellis H. Williams care şi-a făcut o specialitate din divorţuri, a publicat un volum asupra experienţelor sale la bara engleză. Una din concluziile sale era că cele mai extreme exemple de cruzime le procurau femeile care după căsătorie, se îndrăgostiau de un alt bărbat. Orice criminalist ştie că nu arareori se întâmplă ca aceste cazuri să dea loc la omoruri şi alte fapte, de care femeea implicată părea cu totul incapabilă. In marea majoritate a acestor triunghiuri ce ajung înaintea Curţei cu Juri, femeea este inspiratoarea crimei şi psihologii insistă că la baza acestei atitudini stă tot dragostea; dragostea pentru noul bărbat care a înlocuit în spiritul femeii vechea afecţiune într'un asemenea grad încât îşi pierde cu totul orice sentiment de prudenţă sau de pură umanitate.

Poeţii şi psihologii sunt de acord că în spiritul unei femei îndrăgostite nu mai încape altceva decât visele şi halucinaţiile ei. Mila devine un nonsens pentru ea, atunci când interesele iubitului sunt în joc. A. E.

OMUL CU TARTANUL CENUȘIU

Acum că sunt un „mare medic", un „eminent practician", un „scump maestru", trebue să povestesc o întâmplare, care s'a petrecut acum vreo treizeci de ani, o amintire din tinerețea mea. Trebue. Cine știe? Poate că tinerii de azi, cetind aceste rânduri, vor găsi vreun folos sau, cel puțin, materie de gândire.

* * *

Așa dar, indată ce mi-am luat doctoratul — la douăzeci de ani — am venit să mă instalez în insula Bréhin, în fața coastelor bretone, la câțiva kilometri de Paimpol. Un prieten îmi indicase acest loc. Climă plăcută. O mie două sute de locuitori. Nici un medic pe insulă, afară de-un bătrân pensionar din marină. Intr'un cuvânt, un post excelent. Dar, dac'am primit să mă instalez la Bréhin, — deși, ca burgund de viță veche, aș fi preferat să mă stabilesc în provincia mea natală, — a fost mai ales pentru că aici îmi era făgăduită liniștea cea mai desăvârișță... Gândiți-vă că nici azi nu circulă vreun automobil pe această insulă stâncoasă, cu drumuri înguste și anevoioase!

Iar eu, aveam nevoe, credeam că am neapărat nevoe de o „liniște adâncă" pentru că... făceam versuri! Da, așa e. Mă credeam atunci poet, și poate mare poet. Publicasem chiar, pe socoteala mea, la un editor din Cartierul latin, un volum: *Rime fără noimă*. O naivitate! Pe lângă asta, îmi muncia creerul o piesă mare — în cinci acte în versuri, cu cor și muzică de scenă — începută de-un an, și pe care o destinasem Odéon-ului. Da, trebuia să termin cu orice preț această piesă, al cărei titlu era: *Dragoste biruitoare*. Acum că eram doctor în medicină, puteam să mă pun la lucru în mod serios, să mă gândesc insfârșit la „viitorul meu literar!" La Bréhin era să am timp iber. Acești Bretoni, tari ca stâncile lor, se apărau, fără indoială, singuri împotriva boalelor. Ah! ce bine aveam să lucrez „în legănatul valurilor, în murmurul vântului"!

De altfel, mi se punea la dispoziție o locuință fermecătoare, „Ker-Ivonnic", la capătul de sud-est al insulei, destul de departe de aglomerația târgușorului și a portului, de unde plecau vasele pentru Paimpol. Aveam o grădină drăguță, împrejmuită cu ziduri solide de granit, încununate cu verdeață. Intram printr'o frumoasă poartă galbenă, cu ferecătură neagră, care avea o înfățișare impunătoare. Casa era încăpătoare și comodă. La parter mi-am așezat cabinetul de consultații, și la etajul întâi „odaia de lucru", dela fereastra căreia vedeai stâncile, marea... Tocmii o slujnică bătrână, cu fața tăbăcită pe care o încadrau aripile de pescăruș ale bonetei sae paimpoleze. Ea se numia Périne.

Nu crezui oportun să fac vizite. M'am dus să văd numai pe rector și pe primar, după care în semn de cinste, m'am dus la bătrânul meu confrate în retragere, d-rul Ferréol. Nu l-am găsit. Am lăsat cartea de vizită, și câteva zile mai târziu, — cum venise, la rândul lui, la mine, în timpul lipsei mele de acasă, — i-am trimis volumul meu de versuri, împodobit cu o frumoasă închinare. A neglijat să-mi răspundă. Slujnica mea mi-a spus că „nu există în lume un alt original ca Domnul Ferréol". Luai notă de asta. Nu mă gândii nici să mă supăr, nici să stărui. Ce-mi păsa mie, la urma urmei, de d-rul Ferréol și de toți Bréhinezii? Dorința mea cea mai vie era să fiu lăsat în pace! M'am așternut „pe lucru".

In primele două luni, avui — puțini bolnavi. Brava mea Périne se pricepea de minune să „descurajeze clientela". Nu eșiam de loc. Nu cunoșteam pe nimeni. Actul patru al piesei mele era pe sfârșite. Gustam o fericire desăvârșită.

Vara trecu. Veni toamna.

* * *

Intr'o seară de Noembrie — era seara Sfântului Martin — scriam în odaia mea de lucru. Noapte vijelioasă. Vântul urla, și ploaia, prin torente puternice, lovia în obloanele închise ale ferestrei. Putea fi miezul nopții. Ce plăcut era să rimezi la lumina lămpii! Penița mea alerga voioasă pe hârtie... Tirada mamei lui Edith, eroina piesei, la sfârșitul scenei a XVIII-a, trebuia să fie ceva formidabil la reprezentație! De altfel, în seara aceea, mă simțiam intr'o vervă uimitoare. Totul venia dela sine! Vijelia de afară mă inspira. Era în aer ceva dramatic. Șueratul vântului și răpăitul ploaiei, ce se auziau prin horn, evocau, în închipuirea mea, aplauzele frenetice ale unei săli întregi în picioare.

Tocmai scrisesem un vers deosebit de frumos, — de care nu-mi mai aduc aminte, — și, cu penița oprită din fuga ei, căutam rima, când, între două isbucniri ale vijeliei, auzii de afară un glas omenesc.

Ascultai câteva clipe. Nici o îndoială. Cineva era acolo, sub fereastra mea, ale cărei obloane filtrau puțină lumină, și mă chema:

— Doctore!... Domnule Doctor!...

Foarte nemulțumit, lăsai tocul din mână. La naiba, inoportunul! Ce idee să mă deranjeze la o asemenea oră?... Chemările neincetând, m'am sculat și-am deschis fereastra.

Cu mare greutate am isbutit să împing, luptând împotriva vântului, unul din obloane. Ploaia îmi inundă fața. Orbit, cu părul în neorânduială, am întrebat, adăpostindu-mă cum am putut mai bine, îndărătul celuilalt oblon, rămas închis:

— Cine-i acolo? Ce este?

Nu puteam să văd nimic. Noaptea era întunecoasă. Auzii rostogolindu-se o piatră pe cărare, și glasul rosti:

— Doctore!... Am venit să vă chem... pentru un bolnav... care va muri!

— Cine? Unde?

— Nu-l cunoașteți. Dar va muri. Veniți!

— E departe?

— Da... destul de departe.

— Pe o vreme ca asta? Cu neputință! Spune-mi unde e. Mă voi duce mâine disdedimineață, negreșit!

— Trebue să veniți indată.

— Dar unde, însfârșit? La cine?.. Nu cunosc insula. Cum vrei să fac?...

— Vă voiu călăuzi.

— Mâine dimineață.

Glasul mă întrerupse, poruncitor:

— Nu! am venit să vă chem. Nu voi pleca fără dv.! Coborâți-vă. Sunteți medicul!... Luați o manta bună, domnule. Plouă cu găleata.

— Văd bine!

Incercai să mai discut. Dar omul care era acolo, afară, acel breton încăpățânat, ar fi făcut, cum spunea. N'ar fi plecat singur. M'am resemnat deci să mă duc. Dealtminteri, acum eram distrat dela lucru meu: N'aș mai fi putut face nimic bun în acea seară, dacă mă încăpățânam în refuzul meu. Apoi poate că lipsa mea nu va ține mult. Bolnavul va muri, fără îndoială, până când voi sosi la căpătâiul lui. Mă voi repune la lucru, cu mulțumirea datoriei împlinite.

După ce închisei bine fereastra, făcui lampa mică, îmi luai trusa și coborâi. In sală, o manta de cauciuc, apoi, cu pălăria trasă pe ochi, cu bastonul în mână, am ieșit.

Omul ocolise casa și mă aștepta inainea porții. Era foarte inalt. La lumina unui felinar pe care-l ținea în mână, mi-a apărut îmbrăcat cu un tartan cenușiu și încălțat cu cisme. Sub gluga lui, lăsată în jos, nu puteam să-i văd fața. Deosebii numai o barbă albă, rotundă, barba tuturor pescarilor bătrâni din insulă.

— Cine ești? L'am întrebat.

— Un locuitor de aci. Cunosc drumurile. Să ne grăbim, domnule medic. Veniți! Și intre timp ajunse pe cărare. M'am luat după dânsul. Felinarul lui lumina pietricelele și tufișurile de bucsăi. Uneori, cu o mișcare a brațului, fără să se întoarcă, îmi semnala obstacolele. Dar ce repede umbla! Ah! desigur, își cunoștea bine insula, omul ăsta! Ocolia stâncile, casele, se strecura între zidurile de pietre și garduri, cu o iuțeală pe care i-o invidiam.

— Nu merge așa repede, te rog! i-am strigat. Nu pot să te urmez...

Nu mă auzi. Continua să fugă.

Acum, mergeam dealungul mării, Vijelia creștea în violență. Valurile mugiau și se năpustiau asupra stâncilor cari păreau că se ridică și se ciocnesc cu sgomote surde. Vântul îmi lipia hainele pe trup și paraliza sforțarea picioarelor mele. Ploaia îmi biciuia obrajii. Călăuza mea inainta mereu. Inaintea mea, lumina felinarului strălucea cu intermitențe. Mi-era din ce în ce mai greu să nu mă las distanțat. Cu respirația pe jumătate tăiată, strigai din nou:

— Oprește!

Vântul îmi aruncă un singur cuvânt:

— Veniți!

Bătrânul înalt părea că sboară. Mă poticnii. Genunchii mei se îndoiră. Crezui că voi cădea. Scosei un geamăt ascuțit.

Bătrânul, cuprins de milă, fără îndoială, își încetini atunci mersul. Putui să mă apropii de el. Incercai să vorbesc, însă îmi fu cu neputință să fac să se audă o frază întreagă, în mijlocul sgomotelor asurzitoare, care ne înconjurau. Barba albă nu se întoarse de altfel spre mine decât numai o clipă. Și pe urmă tartanul cenușiu o luă din nou înainte.

Trecurăm dincolo de păduricele de pini, de colibe, de grădini, de ogoare, de bărăgane. Apoi coborârăm din nou spre marea furioasă și apucarăm prin cele mai grele cărări.

Nu știam de loc unde ne aflam acum. Insula era deci atât de întinsă? Mi se părea că i-am făcut cel puțin odată ocolul. N'aș fi fost în stare să-mi regăsesc locuința, dacă bătrânul m'ar fi părăsit de odată! Dar... nu se rătăcise oare el însuși? Unde ne duceam noi? Ajunge-vom curând, însfârșit? Incă odată, încercai, după ce alergasem să-l ajung, să-l întreb. Zadarnic. S'ar fi zis că fugia, acum, acest om al dracului, înaintea mea.

Eram numai apă sub mantaua mea, istovit, gâfâind. Mânia îmi redădu puteri, și profitai de-o clipă de potolire a vijeliei ca să strig:

— Ascultă, domnule... Ajunge! Nu mai pot... Dacă nu te oprești... dacă nu-mi spui unde mă duci, nu merg mai departe!

Mi se păru că un rânjet eșia de sub gluga tartanului cenușiu... Dar era poate vântul, care-și relua plânsul, frângând mărăcinișurile.

Rostii cu gas puternic:

— Unde suntem? Unde mergem?

— Sosim... Veniți... Incă puțin... Bolnavul va muri... Sunteți... med...

O isbucnire a vijeliei îi luă glasul Omul porni din nou. Felinarul dansa iar înaintea mea, în plin câmp, printre stânci și bucsăi, se îndepărta, se îndepărta cu iuțeală, gata să dispară la vreo cotitură.

Alergai. Trebuia să urmez cu orice preț, steaua care se clătina. Ce-aș face, rătăcit, dacă mă despărțiam de călăuza mea? Imi fu frică... Ploaia mă pălmuia cu furie. Cu picioarele rănite, cu tot trupul îndurerat, mergeam acum ca într'un coșmar, având pierdută cu totul noțiunea timpului, dar conștient că trăesc o dramă, fascinat de lumina mișcătoare care mă târa după ea, mă târa nu știam unde, nu puteam nici chiar să mă mai întreb unde...

* * *

Deodată — erau mai multe ore, cu siguranță, de când umblam, — văd înnălțându-se la dreapta mea o stâncă ascuțită, un „calvar". Drumul pe care ne aflam face o cotitură, după care se desparte în două.

Nu mai văd înaintea mea strălucind felinarul. Chem. Ascult. Nici un răspuns... Călăuza mea a dispărut.

Dar... acest zid de granit încununat de verdeață!... Acest ulm mare!... Această poartă de culoare deschisă cu ferecătura neagră!... Nu, nu visezi!... Sunt.. Sunt înaintea casei mele!

Deschid poarta, pe care vântul o trântește cu putere în urma mea. Intru în sală. Urc scara... Lampa e acolo, aproape stinsă, pe masă, lângă hârtiile mele răvășite.

Mă uit la pendulă. Arată ora trei și jumătate.

Așa dar, această... farsă sinistră a ținut mai mult de trei ore! Mai mult de trei ore, în timpul cărora, în noaptea vijelioasă, am fost plimbat prin insulă, de către un glumeț prost care, la urmă, m'a recondus la mine acasă! O! mizerabilul—vreun tânăr deghizat, fără îndoială, căci mersul său nu era de loc al unui bătrân — îl voi căuta! Indată ce se va lumina de zi, mă voi duce la primar, voiu înștiința jandarmii. Se va întreprinde o anchetă. Se va găsi acest individ, deși n'aș putea da decât semnalmente neprecise. Și va fi pedepsit. Va fi osândit! O asemenea faptă merita închisoarea!...

Până una alta, rupt de oboseală, mă arunc pe patul meu fără să mă fi desbrăcat de tot, și adorm.

Dimineața, m'a trezit buna mea Périne.

— Domnule să mă iertați... Dar e aproape ora 9, și dejunul e pe cale să se răcească. Și pe urmă...

— Și pe urmă, ce, Périne? zisei frecându-mi ochii, în timp ce ea deschidea obloanele.

Ea se miră mai întâi că am dormit îmbrăcat, apoi îmi impută că lucrez prea târziu noaptea. Nu-i bine de loc să se culce cineva la asemenea ore. Asta împiedica scularea de vreme. Și se întâmplă să fie cazuri... Astfel, azi dimineață...

Intrebată a doua oară fără blândețe, Périne îmi spuse atunci, pe nerăsuflate, că veniseră să mă înștiințeze, — trecuse dela asta o oră, ce puțin, — că d-rul Ferréol, bătrânul medic pensionar, își dăduse sufletul, în timpul nopții, și că fiica lui mă ruga să viu cât mai curând la vila lor.

Indată fui în picioare. De rândul acesta, nu mai era vis sau glumă. Inghițiii în grabă dejunul. Imi făcui o toaletă sumară, și alergai la bătrânul meu confrate.

Era mort, în adevăr. Fui introdus în odaia lui, la etajul întâi, o odaie luxoasă, plină de mobile, tapițerii și bibelouri prețioase, aduse de către d-rul Ferréol din călătoriile sale. Il găsii întins pe patul lui, îmbrăcat cu redingota sa de marinar, cu pieptul acoperit de decorații, cu un crucifix de fildeș între mâinile sale încrucișate.

Constatarea oficială a decesului fu făcută repede. Ce lămuriri aveam nevoe să cer? S'o întreb pe această tânără fată în doliu, care plângea acolo, la căpătâiul patului, mi se părea de altfel lucru greu imposibil, de care mă făcea în adevăr incapabil o sfială de neînvins... Și pe urmă, mă apucase deodată o indispoziție ciudată. O groază stranie mă cuprindea... Acest bătrân, acest doctor Ferréol, în fața căruia mă aflam pentru întâia oară, pe care nu-l găsisem acasă la el și care nu-mi întorsese vizita, acest om pe care nu-l văzusem niciodată, mi se părea că-l recunoașteam.

Da, această statură de uriaș, aceste mâini puternice, descărnate... această barbă rotundă și albă... Călăuza mea de astănoapte, fantasticul bătrân cu felinarul, avea această statură. Avea mâinile sale, barba...

Fruntea mea se acoperi deodată de sudoare. Inima mea se puse să bată cu putere. Simțiam că-mi vine amețeală... Bolborosii câteva cuvinte banale fiicei defunctului, și, fără să îndrăznesc să mai privesc cadavrul cu fața de ceară, culcat pe patul său de paradă, ieșii din odaie, coborii scara sprijinindu-mă cu toată greutatea-mi de rampă.

In sală, slujnica scutura un tartan cenușiu, leoarcă de apă.

Stătui pironit pe ultima treaptă.

Nici-o îndoială nu-mi mai era îngăduită. Omul de astănoapte, omul cu tartanul cenușiu, era d-rul Ferréol!

Slujnica crezu că trebue să compătimească, rostind înaintea mea cuvintele pe cari le avea pe buze:

— Bietul domn! Să moară astfel, așa de repede!... Când te gândești că a eșit aseară!

— Eșit?

— Da. Iată tartanul său muiat tot de ploaie. Ați auzit, domnule, ce vreme era? Ii plăcea asta, să plimbe până'n vârful insulei, pe furtună: „Ce frumoasă e vijelia!" zicea. Dar seara, domnule, noaptea! Să se ducă să vadă vijelia noaptea! La vârsta lui! Peste șaptezeci și cinci de ani!

Rămăsei nemișcat, cuprins de fiori, rezemat cu spatele de stâlpul de stejar.

Slujnica continua să vorbească. Avui însfârșit puterea să pun o întrebare:

— Și la ce oră s'a întors?

— Nu știu. A ieșit fără să zică nimic. Domnișoara era sus, culcată. Nimeni nu l-a auzit nici plecând nici venind. A căzut cum se înapoia, tocmai unde vă aflați dv., domnule, pe prima treaptă a scării. Eu l'am găsit, disdedimineață, țeapăn, astfel încât cu mare greutate a putut fi pus așa cum l'ați văzut, în frumoasa lui haină de marinar, dupăce vecinii l'au urcat în odaia lui.

* * *

Când m'am întors acasă, aveam febră și-mi simțiam picioarele ca tăiate.

Omul care, astănoapte, în plină vijelie, venise să mă cheme, pe mine, medic, cică, la căpătâiul unui bolnav, era bătrânul meu confrate, d-rul Ferréol...

Ințelegeam în ce scop. A vrut, făcându-mă să îndeplinesc această nesfârșită goană prin ploaie și vânt, să-mi dea o lecție de conștiință profesională, să-mi arate că meseria de medic nu-i meserie de poet. Acesta era răspunsul aceluia care era socotit în insulă drept un „bătrân original", la trimiterea cărții mele de versuri, *Rime fără noimă*. Pe tânărul hrănit de iluzii, — cum i se părea că sunt, — a vrut, cu toată asprimea caracterului său, să-l învețe realitatea acestor cuvinte: devotament, uitare de sine, abnegație, — lozinca formală a medicului... Ah! plăcerea de-a rima sub abajurul lămpii, în timp ce vijelia e deslănțuită afară!... „E un bolnav care vă cheamă... Va muri... Sunteți medic... Veniți!"... Muribundul era el, d-rul Ferréol... Murise.

Acesta fu primul meu gând, acestea, fură primele mele reflexii.

După aceea, discutai cu mine însu-mi. Mă dedai la conjecturi și la calcule. Mi-am zis: e cu totul imposibil ca un om de vârsta d-rului Ferréol — peste șaptezeci și cinci de ani — să fi putut face, timp de trei ore, o asemenea sforțare fizică. Bătrânul a eșit după masă, fie. Dar nu trebue să fi făcut decât o scurtă plimbare și nu s'a întors noaptea târziu!... Pendula mea arăta ora 3 și jumătate când sosisem acasă la mine. Dacă călăuza mea fusese doctorul Ferréol, n'ar fi putut să se întoarcă acasă la el, decât cel puțin cu un sfert de oră mai târziu. A fost găsit mort în zori, adică pe la 6 și jumătate. Or, trupul său era atunci țeapăn, ceeace ar face să se presupună că decesul se urca la vre-o șase sau opt ore, și că, prin urmare... doctorul Ferréol era mort în momentul când, către miezul nopții, fusesem chemat...

Dar atunci?... Omul cu tartanul cenușiu?... Acel bătrân cu barba albă care părea că sbura prin cărările stâncoase ale insulei?... Nu cumva... nu cumva... era... sufletul bătrânului doctor, sub aparența trupului său muritor?

Imaginația mea de poet își însuși această ipoteză, așa de bine, încât sfârși prin a o schimba într'un fel de siguranță.

Pierdui somnul și pofta de mâncare. Fui indolent. N'am întreprins nici-o anchetă. Aș fi putut să întreb slujnica doctorului Ferréol, s'o întreb, de pildă, dacă cismele pe care le purta stăpânul ei arătau un drum prelungit, dacă era în casă un felinar... mai știu eu ce? Aș fi putut să revăd pe fiica bătrânului meu confrate, ca să cunosc mai bine dela ea obiceiurile tatălui ei, să știu ce credea ea însăși de împrejurările misterioase ale acestei morți... N'am făcut nimic din toate astea. Imi întăriam încetul cu încetul în cap ideea că nu mă voi aclimatiza niciodată la Bréhin. Am scris unuia dintre amicii mei ca să-i propun să se strămute în locul meu.

Câteva săptămâni mai târziu, mă instalam în Burgundia mea natală.

* * *

De atunci, au trecut ani... Am îmbătrânit. M'am copt. Am „făcut" războiul, tot războiul, la Verdun, pe Somme. E mult timp de când am aruncat în foc manuscrisul — neterminat — al piesei mele. *Dragostea biruitoare*. Viața a triumfat asupra poeticilor mele iluzii. Am căpătat gust pentru meseria mea de medic. Am devenit, după cum am spus, un „practician eminent", un „maestru". Am câștigat onoruri și bani.

Dar, mă veți crede? E o întrebare care-mi revine mereu în minte și pe care, fără îndoială, n'o voiu deslega niciodată:

La ce oră a murit bătrânul doctor Ferréol, în noaptea Sfântului Martin?".

Traducere de CONST. GALITZA

GREȘELI CARI AU SCHIMBAT FAȚA OMENIRII

„Un geograf grec a făcut acum două mii de ani, calculând suprafața planetei noastre, două greșeli. Câteva secole mai târziu, cineva a observat una din aceste erori și a corectat-o, dar i-a scăpat din vedere cea de a doua; de aci a rezultat descoperirea Americei de către Columb"

Astfel își începe profesorul Demetrios Eginitis din Atena, raportul, adresat Academiei Franceze de Științe, asupra uneia din ciudatele erori ce-au adus mari schimbări în progresul omenirei și în istoria lumei.

Erorile vechilor geografi au jucat un rol mare în expediția lui Columb, prin faptul că l-au înșelat asupra întinderii oceanului, pe care trebuia să-l străbată. După cum știți, intrepidul navigator pornise să înconjoare pământul cu gândul de-a ajunge în India și nici nu-i trăznia prin cap că între cele două capete ale călătoriei sale se întinde un continent. Dac'ar fi știut însă că trebuia să străbată mii de mile, că avea să rătăcească pe imensa pânză a oceanului mai bine de trei luni, e foarte probabil că n'ar fi îndrăsnit să întreprindă călătoria.

Intreaga poveste a început cu marele filosof și astronom grec, Eratosthene care a condus ani la rând faimoasa bibliotecă din Alexandria, și a trăit cam cu vre-o două secole înainte de Cristos. Făcând legătura între o serie de fenomene, observate în cursul cercetărilor sale, savantul grec a tras concluzia că pământul n'ar fi plat, cum se credea ci sferic, și i-a măsurat suprafața, căutând să determine înălțimea aparentă a soarelui la amiază, în două orașe egiptene. Circomferința obținută astfel de Eratosthene era de 252.000 stadii grecești — o unitate egală cu a zecea parte din mila modernă. Prefăcut în kilometri, rezultatul calculului lui Eratosthene dă 39.300, o cifră surprinzător de exactă pentru acele vremuri, întrucât reala circomferință a pământului este de aproximativ 40.000 km.

Un secol mai târziu, un alt geograf, anume Poseidonius repetă măsurătoarea lui Eratosthene, dar a făcut două greșeli: una în distanța dintre cele două puncte de unde măsura și a doua, în depărtarea acestora de o aceeaș linie, întinzându-se de la Nord la Sud. S'a întâmplat însă ca aceste două erori să se neutralizeze și rezultatul final să egaleze cu aproximație, pe al lui Eratosthene.

Un alt geograf grec, al cărui nume scapă profesorului Eginitis, a descoperit una din cele două greșeli ale lui Poseidonius și a corectat-o, dar pe cealaltă n'a observat-o. Urmarea acestei intervenții a fost o falsificare totală a rezultatului final, care făcea pământul cu o pătrime mai mic decât e în realitate. Această valoare a fost apoi trecută în faimoasa geografie a lui Ptolomeu, care s'a întrebuințat până în epoca lui Columb. Prin acest remarcabil capitol de erori, adevărata cifră a suprafeței pământului determinată cu câteva secole înainte de Eratosthene, a fost uitată cu desăvârșire.

O altă greșală, care-a jucat un rol hotărâtor în soarta Statelor Unite, s'a făcut atunci când englezii au cumpărat dela olandezi terenurile unde se ridică astăzi New-Yorkul, adică, atunci când au dat o mică și inutilă colonie din America de Sud, pentru ceeace avea să devie una din cele mai mari metropole ale lumii.

Bazele metropolei de astăzi au fost puse de olandezi, cari au ridicat aci o considerabilă colonie, destinată în mare parte comerțului cu Indienii și cu coloniștii altor națiuni europene. Răsboaiele ce se desfășurau pe atunci în Europa, vizau tot mai mult colonia olandeză a Manhattanului, așa că la unul din tratatele de pace cu englezii, olandezii au primit să dea colonia lor, de pe țărmurile râului Hudson, în schimbul Guianei Olandeze de astăzi și au făcut o mare greșală, bucurându-se la plantațiile de zahăr din colonia Sud-Americană, a căror valoare se ridică la vre-o câteva sute de mii de dolari, fără a bănui o clipă imensele perspective economice ale New-Yorkului.

O altă greșală faimoasă în istoria Americii a avut de rezultat victoria repurtată de George Washington, în răsboiul revoluționar, victorie ce-a dat Statelor Unite independența. Această greșală a fost făcută de Sir William Howe, comandantul britanic al armatelor de pe Long Island, sau poate de un alt personagiu londonez, care-a dat generalului Howe instrucțiuni în sensul în care acesta a lucrat mai pe urmă.

In vara anului 1777, armatele americane, de sub comanda generalului Washington, stau foarte prost. Atât proviziile cât și trupele erau foarte restrânse — cu alte cuvinte forțele de care dispuneau coloniile revoltate nu prea permiteau să se spere într'o victorie. Statul Major Britanic hotărî să trimită împotriva lui Washington două armate, care să-l atace din două părți; una trebuia să vie spre Sud din Canada, sub comanda generalului Burgoyne, iar o alta, spre Nord dinspre Long-Island, sub generalul Howe. Criticii militari spun astăzi că această dublă mișcare ar fi sfărâmat cu siguranță armatele lui Washington, iar conflictul s'ar fi termi-

nat în favoarea Marei Britanii. Campania britanică a eşuat însă, pentrucă cineva a făcut o greşală. Generalul Howe a rămas pe loc, Burgoyne a înaintat singur spre Sud, a fost înfrânt în lupta dela Saratoga şi Statele Unite a rămas stăpână pe situaţie.

O greşală a doctorilor, care-au schimbat faţa lumii pentru câteva secole, a avut loc atunci când medicii greci şi babilonieni au lăsat pe Alexandru cel Mare să bea din apa deşerturilor, ignorând probabil dezastruoasele efecte pe care le are această apă, asupra unei persoane neobicinuite cu ea.

Se spune că Alexandru ar fi murit de „friguri", în urma unor ospeţe ce sărbătoriseră cucerirea Babilonului. Simptomele descrise de istorici corespund cu „febra alcalină", din Valea Morţii şi alte ţinuturi pustii, boală ce se pronunţă atunci când cineva bea o apă, în care se cuprind săruri naturale numite de obiceiu „alcalii". Răul se remediază astăzi uşor, dar doctori babilonieni şi cei cari însoţiau armatele elene n'au fost în stare să facă nimic şi au lăsat pe împărat să moară în Babilon, atunci când avea abia 33 de ani. Împărţirea imperiului lui Alexandru a jucat un rol determinant în prăbuşirea civilizaţiei grece şi în ridicarea Romei. Istoria lumei ar fi fost cu totul alta, dacă el ar mai fi trăit douăzeci-treizeci de ani.

O mică imprudenţă cu imense efecte asupra întregei istorii europene şi poate mondiale, s'a produs atunci când un rege a scos capul pe ferestra unei caleşti.

În vara anului 1791 revoluţia franceză făcea la Paris progrese repezi. Ludovic al XVI-lea era încă rege al Franţei, — cel puţin cu numele — şi se afla închis cu familia sa într'un palat din Paris, sub ordinele comitetului revoluţionar. Sfătuindu-se cu regina, Ludovic hotărî să fugă din Paris şi să se puie sub protecţia unor regimente credincioase monarhiei, care-ar fi sprijinit cauza regalistă, sau ar fi ajutat pe monarh să fugă în vre-o ţară amică, de unde-ar fi putut lua măsuri pentru înăbuşirea revoluţiei şi restaurarea monarhiei.

Pregătirile acestei fugi fură făcute în cel mai mare secret. Regele şi regina se urcară într'o trăsură închisă şi călătoria spre frontieră începu. Niciunul din agenţii revoluţiei şi niciuna din gărzile palatului nu bănuia că ostatecii regali nu se aflau în paturile lor. Totul merse de minune, până când caleaşca ajunse la o mică staţie de poştă — situată doar la câteva mile de regimentele regaliste — unde se opri, pentru a schimba caii. Operaţia aceasta se făcu cu o mică întârziere şi regele comise atunci o greşală, care-l costă tronul şi viaţa. El ridică perdeaua şi scoase o clipă capul pe fereastra trăsurii, spre a vedea care era cauza zăbavei.

Fatalitatea vru să fie zărit, şi recunoscut de-un tânăr, anume Drouet, fiul celui care întreţinea staţiunea poştală, şi de aci porni primul svon că regele fugise. Perechea regală fu prinsă şi retrimisă la Paris, unde ceva mai târziu, îşi găsi sfârşitul pe ghilotină.

Această mică nesocotinţă a monarhului a schimbat întregul curs al istoriei franceze, exercitând infinite influenţe politice asupra întregei lumi.

Tot în galeria marilor greşeli istorice se clasează şi părăsirea lui Marc Antoniu de către Cleopatra, în bătălia dela Actium, prin care Roma şi-a întins stăpânirea asupra lumei de atunci, influenţe primează şi astăzi în impunând o civilizaţie ale cărei cultura modernă.

O încordată rivalitate se iscă în anul 31 a. Chr. între Marc Antoniu şi Octavian. Antoniu trăia în Egipt, cu frumoasa dar primejdioasa regină Cleopatra. Visul său era să refacă imperiul Egiptului şi să-l guverneze împreună cu Cleopatra. Octavian se afla în acest timp la Roma şi visa şi el un imens imperiu roman.

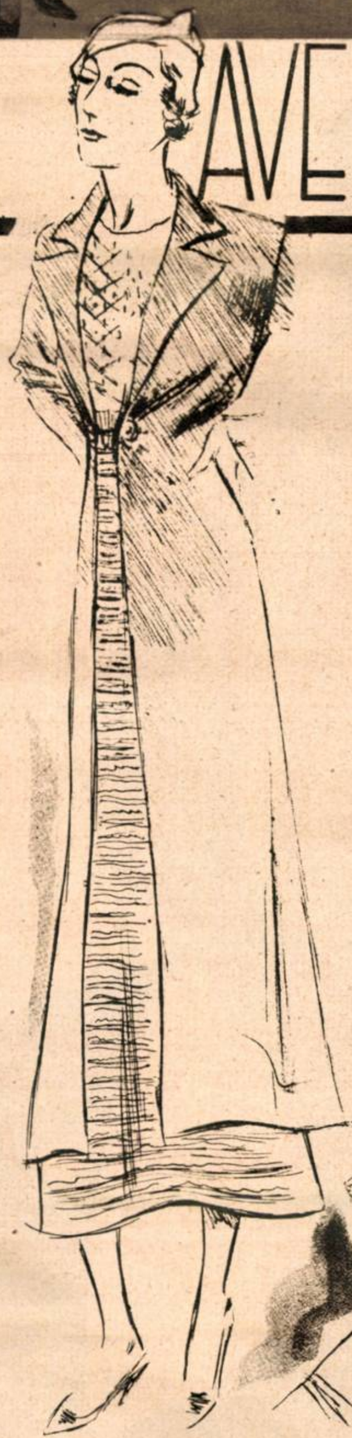
În sfârşit, în ziua de 2 Septembrie, 31 a. Chr. flotele celor doi rivali s'au întâlnit lângă oraşelul Actium, situat pe coasta Mediteranei. O vreme, lupta a fost egală. La un moment dat însă, Cleopatra părăsi subit tabăra şi fugi spre Egipt, împreună cu cele şaizeci de vase de răsboi ale sale. Văzând aceasta, Antoniu luă un vas mic uşor şi porni după ea, lăsându-şi trupele la voia întâmplărei, iar Octavian deveni astfel stăpânul necontestat al lumii.

După cum vedeţi, o simplă eroare de calcul, în evaluarea suprafeţei pământului, imprudenţa unui rege, greşita socoteală a unor comercianţi olandezi, cari-au preferat câteva plantaţii de zahăr unui punct de imensă importanţă economică, cum e New-Yorkul, sau capriciul unei regine, creează destine şi schimbă căile istoriei, mai profund decât toate planurile şi eforturile marilor potentaţi.

R.

AVEŢI PIESE STINGHERE?

Stingheră e piesa pe care n'o puteţi purta, pentrucă nu se asortează cu niciunul din ansamblurile garderobei dvs., şi care atârnând într'un dulap, sau zăcând într'un sertar, vă aminteşte o cumpărătură nechibzuită, o entuziasmare nefericită.

Aceste mici nenorociri nu s'ar mai întâmpla dacă înainte de-a cumpăra un articol de îmbrăcăminte v'aţi pune următoarele întrebări: „când am să-l port?" şi: „la ce am să-l port?"

Tot ceeace trece acest examen, înainte de cumpărare, nu mai poate cădea în categoria pieselor inutile.

Intre articolele pe care le-am adunat în această pagină, există unul ce nu vă pune problema asortării. E o mică bonetă, a cărei schiţă o găsiţi la No. 1. Se numeşte „clochete", pare un intermediu între voaletă şi plasă de păr şi se poartă la o toaletă de seară când nu vreţi să puneţi pălăria, având menirea să vă protejeze coafura.

Acum, nu putem merge mai departe fără a discuta puţin despre mantouri. Culorile ce vi se propun în acest domeniu sunt: maron-ul, roşul, verdele şi negrul. Dacă vă decideţi la roşu sau la verde, puteţi întrebuinţa garnituri de blană neagră sau maron. Celelalte două culori vă lasă, în ce priveşte rochiile, latitudinea unei considerabile varietăţi, dar pălăria, încălţămintea şi mănuşile se vor asorta întotdeauna cu mantoul.

Mănuşile prezintă anul acesta contraste de culori, dar feriţi-vă de combinaţiile strigătoare, ce vă fac mâinile mai evidente decât figura; dăm la schiţa no. 2 un model foarte original, din piele glacé, brodate cu lână albă şi maron, foarte în ton cu tricotajele, cu stofele creponate şi cu tweedurile, iar la No. 3, o mănuşă mai pretenţioasă, din căprioară neagră cu încrustaţii de glacé negru şi alb.

Poşeta trebue să se asorteze cu încălţămintea, în ce priveşte culoarea, şi se face ca şi acestea din urmă, din piele de viţel, şarpe, căprioară şi şopârlă. Geanta pe care o dăm aci (schiţa No. 4) e foarte încăpătoare şi foarte practică, prin garniturile de metal ce-i protejează muchiile.

In celelalte desene dăm ultimele noutăţi.

YVETTE

Greta Garbo VĂDUVA LUI Maurice Stiller?

O VESTE de mare senzaţie: Greta Garbo, „femeea care nu se mărită", ar fi — după ştirea apărută, zilele acestea, în ziare, — nu numai căsătorită, ci chiar.. văduvă. Lovitura de teatru, demnă de bătrânul şi gloriosul cinematograf! ...Şi e văduva lui Maurice Stiller, marele regisor suedez, mort de timpuriu, în Decembrie 1928...

GRETA GUSTAFSSON: O MICA FUNCŢIONARĂ

Uneori, ne dăm toată silinţa să credem, şi totuş, asumându-ne orice răspundere, spunem, sus şi tare, — că nu credem de loc!

Sus: *Maurice Stiller*

Jos şi st.: *Greta Garbo*

Ne-a pus în îndoială însăş informaţia de mai sus, telegrafiată din Paris şi nu din Stockholm, în care printre altele, se spune că bietul Stiller a cunoscut-o pe Greta, la repetiţia filmului *Drumul fără bucurii*, lucrat în regia lui Pabst, de către o firmă germană. Aşa, nu se scrie istoria, şi nici chiar cronica, ci se face numai confuzie şi ...reclamă! Socotim, deci, că e momentul să punem lucrurile la punct. La începutul anului 1923, Greta Gustafsson, era funcţionară şi *manechin* la marile magazine Paul Bergstrom, specialitate în „pălării de dame". Seara, frecventa şcoala de artă dramatică, de pe lângă teatrul Regal. In zilele libere, lua parte la înscenarea câtorva filme, fără importanţă: primul, e un film-reclamă, al doilea, un documentar asupra culturei şi industriei suedeze, al treilea, o comedie bufă, în care Greta joacă în costum de bae, împreună cu alte trei fete şi, al patrulea, este *Madame Sans Gêne*.

In primăvara aceluiaş an, Gustav Molander, directorul şcoalei de artă dramatică, o înştiinţează pe Greta că Maurice Stiller caută artiste debutante şi inteligente. Pe vremea aceea, Stiller împreună cu Victor Sjöström, erau cele mai înalte autorităţi artistice în domeniul cinematografului, nu numai suedez, — ci chiar european.

STILLER „INVENTEAZĂ". PE GRETA GARBO

In primăvara aceea turbure a anului 1923, Stiller pregătia înscenarea „Legendei lui Gösta Berling" după romanul cu acelaş nume al

scriitoarei Selma Lagerlöf. Molander îi vorbeşte despre elevele lui cele mai bune: *Gustafsson* şi *Marteson*. Greta e invitată să se prezinte lui Stiller. Se duce într'o seară, după lecţii, cu inima bătându-i să se rupă în piept. Este examinată şi apoi rugată să vină în ziua următoare la Rasunda, un mic Hollywood suedez, la câţiva kilometri de capitală. Proba reuşeşte de minune. Greta e angajată pentru un rol însemnat în noul film al lui Stiller.

In ajunul turnării filmului, Stiller o botează ...artistic pe Greta, fixându-i un pronume mai puţin barbar şi mai scurt: va fi, de-acum în colo, Greta Garbo. Filmul obţine un succes răsunător, şi pe deplin meritat. Marele regisor şi debutanta, necunoscuta artistă de optsprezece ani, se duc împreună la Berlin: la premiera filmului în capitala Germaniei, publicul îi aclamă frenetic şi ei au fost nevoiţi să iasă pe scenă — „în carne şi oase" — ca să mulţumească. A fost un triumf, un delir!

In timpul şederii la Berlin, Stiller e însărcinat de către o casă germană să turneze un film în Turcia. Pleacă la Constantinopol şi.. bine'nţeles, împreună cu el, se duce şi Greta Garbo. Din momentul acela, Stiller nu se mai desparte de favorita lui. Greta trăeşte zile fericite până când... nu mai sunt bani. Casa germană a dat faliment. Stiller sboară la Berlin, de unde se întoarce cu mâinile goale. Trupa ia drumul înapoierii.

Revenind la Berlin, Greta e angajată de Pabst ca să interpreteze rolul de căpetenie din *Drumul fără bucurii* (în România, acest film a fost prezintat sub titlul „Şarpele").

Primăvara anului 1925: Louis B. Mayer, vice-preşedintele casei *Metro*, soseşte la Berlin. Ecoul succesului lui *Gösta Berling* e încă nestins. Se întâlneşte cu Stiller (Hollywood are nevoie de europeni!) şi-i propune un contract excelent. Ca să-l accepte, acesta are o singură condiţie: să fie angajată şi Greta Garbo. Fiind vorba să aibă un director atât de ilustru, d. Mayer, nu se mai uită la cheltueli, astfel că o angajează şi pe artista necunoscută. In Iulie 1925, vaporul „Drottinghohn" pleacă din portul Göteborg, cu Stiller şi actriţa favorită...

Aceasta e povestea adevărată a primilor ani din cariera Gretei Garbo.

Cum e de crezut, aşa dar, presupusa văduvie a Gretei, lansată de nişte informatori atât de rău informaţi? Oare, nu-i locul să bănuim că e vorba tot de veşnica şi inevitabila reclamă, mai cu seamă acum, când ultimele filme ale stelei suedeze trebuesc să sosească în Europa? Şi se ştie că Garbo, după sfârşitul vacanţei, va începe un nou film, interpretând personajul istoric al *Cristinei, regina Suediei*, care-şi părăsi tronul, şi totul şi toate, — pentru iubire.

„TREBUE SĂ-I MULŢUMESC LUI STILLER PENTRU TOT CEEACE AM ASTĂZI".

Dar, vai! Greta nu urmă pilda reginei sale, când Maurice Stiller obosit, nemai bucurându-se de nici o încredere, neînţeles de nimeni, amărît, se revoltă împotriva organizării distrugătoare dela Hollywood, care nu vroia oameni, ci maşini şi părăsi de bună voie patria filmului, atât de ostilă adevăraţilor artişti şi pleacă în Suedia. Era în primele luni ale anului 1928. Şi Greta trebuia să-l urmeze, deoarece Stiller o „inventase". Ce s'ar fi ales de ea, fără simpatia caldă, la început, şi neînfrânata dragoste, apoi, a nefericitului artist? Dacă a iubi, înseamnă a înţelege, cine a înţeles-o mai bine decât el, cine a recomandat-o lui Pabst, cine o supraveghia cu mai mult drag, în timpul anevoiosului şi obositorului lucru, (Pabst a realizat *Drumul fără bucurii* într'un record de şaisprezece zile, silindu-i pe actori să lucreze până la şaisprezece ore pe zi!), cine o impusese lui Mayer, cine o apărase împotriva neîncrezătoarei şi fiecarei societăţi Hollywoodiene, pentru care ea era „suedeza cu picioarele strâmbe?"...

Cu Stiller venise, cu Stiller trebuia să se întoarcă, mai ales că acesta era de-acum un învins şi ştia prea bine că fără ea, maestrul era ca şi mort! Poate că cititorii vor spune că se exagerează. Ei, bine, atunci, să vorbească ea, taciturna, să vorbească femeea care-şi precupeţeşte fiece cuvânt. Iată grozava ei spovedanie:

„Trebue să-i mulţumesc lui Stiller, de tot ceeace-a făcut pentru mine, în lume, pentru tot ceeace am..." Aţi înţeles? Dar ce preţ mai are recunoştinţa postumă?

Acum, încă ceva: *„Lăsaţi-mă* — scrie ea, — *să mai vorbesc o clipă despre el. In tot Nordul Europei, Stiller e considerat ca un pionier, întocmai ca şi D. W. Griffits, aci. El, mai presus de orice, era înzestrat cu geniul entuziasmului. Termenul „imposibil" îi era necunoscut. Ştia să înflăcăreze sufletele cele mai rebele. Foarte curând simţii pentru el o afecţiune arzătoare şi profundă. Avea multă încredere în mine şi-mi prezicea un viitor de aur... Ah! Deşi avea prieteni numeroşi, era un suflet iubitor de singurătate!..."*

Câte întrebări, — şi ce grele încă! — sunt de pus palidei doamne a ecranului!

El avea încredere în tine, e drept, dar tu n'aveai în el. El era un suflet iubitor de singurătate, iar tu, dacă nu faci pe comediana, nu-i eşti, oare, soră şi'n asta? Dece dar l-ai lăsat să plece singur şi nemângâiat?

In spovedania Gretei Garbo, în întrebările acestea care, odată mai mult, sunt o notă omenească în intrigile banale dela Hollywood, e sintetizat întregul roman de dragoste al acestei fiinţe enigmatice, care cu drept cuvânt, pare eşită dintr'o dramă a lui Ibsen...

FARMECUL LUI JOHN GILBERT

Anul 1928, a fost nefast pentru Greta Garbo. Stiller reîntors în patrie, se sbate în tot soiul de neajunsuri; îi murise o soră, iar el rămase fără contract, deoarece refuzase să accepte unele clauze propuse. Presa americană cânta a mort: Greta se întoarce în Suedia! E capricioasă, cu neputinţă de condus. Hollywood, afară de John Gilbert, pe atunci în apogeul carierei, îi e ostil. Dar Greta nu pleacă. Stătu şapte luni fără să lucreze şi fără salariu, surdă la chemările repetate ale bietului Stiller, — dar rămase la Hollywood. Şi a învins. A învins pentru cariera ei, dar a pierdut pentru totdeauna o bătălie mai decisivă.

Firma „Metro-Goldwin-Mayer", mai cu seamă în urma stăruinţelor lui John Gilbert, sfârşeşte prin a ceda şi Greta Garbo începu numai decât să lucreze pentru *Femeia Demon*, filmul care-i aduse un renume universal şi care bătu nemaibătutul record al încasărilor!

Stiller era un suflet... iubitor de singurătate, era bătrân, şi departe şi făcea... poezii. Lângă ea era acum băiatul acela bun, Gilbert, o inimă de aur... *„Un om minunat*, — ne spune chiar Greta, — *tânăr, plin de viaţă, înflăcărat, entuziast. El a fost atât de bun cu mine, atât de îndatoritor, încât am început să mă simt mai bine. Dacă n'ar fi pătruns în viaţa mea, în clipele acelea de grea cumpănă, aşa, obosită de viaţă şi plină de desnădejde cum eram, aş fi plecat pentru totdeauna din America şi m'aş fi întors în Suedia..."*

...Aşadar, te-ai fi întors în Suedia, Greta! Şi numai John Gilbert a fost în stare să te oprească? John Gilbert, contra Stiller! Ceeace demonstrează că oamenii inteligenţi, sufletele superioare, nu le interesează de loc pe femei... După Gilbert, va veni Sörensen, înfumuratul băeţandru suedez, care n'are alte merite decât următoarele: e fiul unei familii bogate, seamănă cu prinţul moştenitor al Suediei şi e prieten cu acesta. Mai departe, cine ştie...

Iarna anului 1928, a fost nespus de aspră. Stiller se îmbolnăvi de plămâni şi pleurezie. Trebui să fie operat, dar chirurgul lăsă prea puţine speranţe de scăpare. Sjönström, bătrânul, credinciosul lui prieten veni să-l vadă şi-l sfătui, cu mult tact, să-şi facă testamentul.

— Crezi că sunt pe ducă? — îl întrebă Stiller râzând... Eu cred că nu, şi tocmai de-aceea nu vreau să aud de testament!

Totuş, după câteva zile se stinse. Şi modesta lui avere reveni celor trei fraţi, unul stabilit la Los Angeles, altul la San-Francisco şi al treilea în Suedia. Când moştenirea fu împărţită, moştenitorii îi scriseră Gretei Garbo, rugând-o să-şi aleagă un obiect oarecare, în amintirea prietenului dispărut. Ea răspunse şi ceru o mobilă a apartamentului din Stockholm, dacă era cu putinţă, un scăunaş, ce se află în biuroul lui Stiller. Stând pe scăunaşul acela, cu cinci ani în urmă, celebritatea de astăzi aşteptase tremurând şi speriată sosirea marelui maestru!...

Astfel se încheie scurta dar dramatica aventură, singura pe care Greta a trăit-o ca femee. Ea, ca şi atâtea altele, răpită de mirajul gloriei, a părăsit pe omul care, de bună seamă, n'o luase încă de soţie (şi cine nu se căsătoreşte la Hollywood ca să legitimeze orice capriciu?), dar care o adora, aşa cum numai sufletele romantice dela Nord ştiu să adore; şi l-a lăsat să plece singur, l-a lăsat să moară singur!...

Acesta e păcatul sufletesc al Gretei Garbo...

Traducere de G. Rădulescu

X-O ROMANUL VIITORULUI

Leone Talmantini

5)

— Domnilor, zise cu glas energic inginerul Whitt, in această clipă unică in istoria Omenirii, dați-mi voe să salut cu adâncă venerație amintirea Președintelui Pi, conștiința inaltă pe care noi, cei din jur, nici n'o bănuiam. Alături de trupul lui neinsuflețit, in grelele imprejurări politice in care ne-a lăsat vom găsi poate mai lesne prilej de bunăințelegere. Să nu discutăm deci ideile marelui dispărut, care-ar putea provoca dezbinări in sânul Comitetului, ci să ne mulțumim a-i urma exemplul de devotament și să lăsăm Adunării anuale a Omenirii dreptul de-a alege un Președinte, fără de care cred că...

Dar Olivia privind la cei din jur,, zise:

— O! Vă rog, nu luați hotăriri!... Tata a lucrat ne'ntrerupt in laborator și mi-a vorbit adeseori de o speranță la care nu se gândia nimeni. Poate se află intre manuscrisele lui vreun proect mai de seamă, decât alegerea unui nou Președinte...

Doctorul Harvester se grăbi să adauge și el, cu voce groasă: (deși inginerului Whitt i se păru că doctorul mai mult ține să incurce decât să lămurească situația).

— De ce să ne pripim?... Comitetul politic nici nu e complect... Trebue să numim cu toate formele pe inlocuitorul lui Manido și să convocăm pe Xavier. Nu, nu, refuz să iau vre-o hotărire!...

Inginerul Whitt răspunse, dar cu glas mai puțin sigur de sine:

— Totuș o hotărire va trebui să luăm: Cum anunțăm Orașelor dispariția Președintelui Pi?

Situația era gravă. Toți cei de față ințelegeau că Orașele trebuiau vestite că Președintele a incetat din viață — dar se putea oare arunca asupra Omenirii spaima din ultimele cuvinte rostite de Pi? Când Orașele vor afla că in locul lui, Pi n'a ingăduit nimănui să fie, ci a lăsat cuvânt deosebit, toate vrăjmășiile care mocnesc ascunse vor ieși la iveală. Inainte de a se găsi vreo cale de mântuire, oamenii, până azi atât de fericiți vor pieri: se va ațâța iar dușmănia Orașelor și furia unora impotriva altora. Locuitorii din Marianna, cari și așa abea puteau fi ținuți in organizație cu aceleiași legi și moravuri ca oamenii din celelalte trei Orașe, se vor rupe cu siguranță din Omenire. Inceputul sfârșitului!... Materiile prime din care Cap Verde și Ceylan își țineau uzinele și laboratoarele vor inceta de a mai pleca din Marianna, iar locuitorii din Orașele teoretice și artistocrate vor pieri in câteva zile, de foame și frig. Iar după aceea, lăsați in voia instinctelor barbare, vor pieri și mariannii.

Aceste gânduri trecură deodată prin mintea tuturor.

Inginerul Whitt rosti, de data aceasta mai puțin solemn și plin de teama viitorului:

— Președintele Pi ne-a dat un sfat pornit din intuiția lui de geniu, nu mai incape indoială. Dar ne-a lăsat intr'o incurcătură politică atât de mare, incât e nevoe de toată ințelepciunea noastră, ca să nu cădem victima intențiilor lui celor mai bune. Pânăla ivirea geniului care să mântue omenirea din fundul apelor, unde totuș trăim de mii de ani și am dus cultura umană la apogeu, trebue să ne mântuim aici, pe loc, să nu ne asfixiem inainte de-a fi făcut cel mai mic gest spre a ne salva!... Nu ne putem depărta deci de corpul neinsuflețit al genialului premergător Pi, inainte de-a fi găsit un mijloc să asigurăm, in primul rând, unitatea genului uman, funcționarea normală a Orașelor și fireasca lor independență. Fie și provizoriu, Omenirea are nevoe de un Președinte. Și ca să nu bănuiți că țin la această ideie pentrucă după tradiție i-ar fi revenit onoarea supremă celui care vorbește acum, declar că renunț la toate drepturile și vă rog să alegem pe oricine altcineva dintre noi. Comitetul Politic trebue să fie alcătuit din cinci membri. Suntem aici trei: doctorul Harvester, inginerul Filister și cu mine. Să dăm puteri depline prietenului nostru Santie asupra Orașului electric și inlocuind pe Manido, să facă și el parte de drept și de fapt din Comitetul Politic. Suntem deci patru. Inginerul Xavier din Marianna, caracter anarhic, a sabotat totdeauna lucrările Comitetului Politic, la ședințele căruia, de altfel n'a luat parte decât foarte rar și numai in urma săruințelor Președintelui. Lipsa lui Xavier, este regretabilă, desigur, dar nu cred că această lipsă tebue să impiedice pe ceilalți să lucreze. El insuși de altfel, precum știți, nu se sinchisește câtuși de puțin de ce crede sau face Comitetul Politic, in prezența sau absența lui.

Membrii Comitetului Politic știau că cele spuse de inginerul Whitt erau exacte. Totuș nu se puteau sustrage unei sfiiciuni, unei nehotăriri...

Santie, cu ovalul lui mare galben și grav, inmărmurit multă vreme inspre chipul fără viață al Președintelui Pi, aruncă privirea oblică spre inginerul Whitt și grăi rece:

— Mulțumesc domnului Inginer-șef al laboratoarelor chimice, pentru onoarea pe care mi-o face acordându-mi locul lui Manido la Electricitate, și deci dreptul de a vorbi in Comitetul Politic. Dar imi ingădui o intrebare: Se poate lua vreo hotărire fără Xavier?... Imprejurările sunt cu totul altele decât atunci când in fruntea Comitetului Politic se afla Președintele. Ce valoare ar avea deciziile noastre, dacă bunăoară nu le-ar recunoaște și urma locuitorii Mariannei?...

Inginerul Whitt izbucni:

— Și câtă vreme voiți dv. să mai stăm așa să așteptăm pe inginerul Xavier?...

Doctorul Harvester interveni impăciuitor:

— Xavier trebue vestit de cele intâmplate. Sunt incredințat că va veni.

Olivia făcu doi pași spre ușe și inainte de a părăsi odaia zise celor de față:

— Cred că de data aceasta voi izbuti să-l fac pe inginerul Xavier să vie. Va veni...

Glasul ei era atât de slab și schimbat incât cuprindea in afară de cele rostite incă un ințeles: rugămintea ca in tot timpul absenței ei și până la sosirea inginerului răzvrătit din Marianna, liniștea bătrânului Pi să nu mai fie turburată. Și privind mai mult spre inginerul Whitt, care avea de fapt in mâna lui toate puterile, ieși.

Inginerul primi uimit in sufletul lui rugămintea din căutătura fetii. Această supunere și recunoaștere il măguliau. Spera. Poate inapoia acestei smerenii se ascunde o tainică preferință... Olivia de fapt era pierdută pentru el. Pi nu mai putea pune mâna fetii in mâna noului Președinte cu acele cuvinte sacramentale:

„Iți trec puterile toate, ale locului și ale vieții mele, scaunul suprem și mâna fetii mele. Fie ca mlădița iubirii și impreunării voastre să fie intr'adevăr cea mai aleasă expresie a nobleții frumuseții și geniului uman". Și așa cum se desfășura ceremonia de veacuri, in clipa morții Președintelui și in prezența reprezentanților Orașelor, noul Președinte să se apropie de fiică și verticali intr'o imbrățișare scurtă, spasmodică, să impletească in adânc scurtul circuit al ancestralei voluptăți prin care oamenii procrează.

Nu, inginerul Whitt n'a avut parte de acest noroc. Nefericirea lui era ingreuiată și de infățișarea atât de originală, aproape terestră, de jumătate-mariannă, a Oliviei. Ii plăcea totuși (deși inteligența lui științifică își bătea joc de astfel de simțiri) culoarea măslinie a feței și făpturii ei, ovalul mic al chipului, atât de mic pentru trupul zvelt care-i ingăduise să ajungă cea mai frumoasă și mai bună dănțuitoare, gura umbrită de un puf, coadele părului greu, negru, genele lungi, bruma pleoapelor.

Din aceste gene pornise către Whitt privirea rugătoare.

Santie intrebă incet pe Filister de la Alimentație, dacă intr'adevăr crede in existența unor lucrări tainice ale fostului Președinte.

Filister dete din mâini agitat:

— Dacă a rămas sau nu vreun manuscris de pe urma bătrânului Pi? Eu nu cred. Olivia știe numai să danseze. Ea poate lua drept calcule matematice sau planuri de cercetări fizice, orce hârtioară cu cifre depe masa tatălui ei. Ceiace știu insă precis, e că Președintele Pi ne-a lăsat moștenire turbarea și furia in care a murit! Asta ne trebuia nouă?... După ce n'a fost in stare să atingă măcar vârsta stabilită de Comisie, de 40 de ani, ne-a incurcat și principiile biologice și axiomele alimentare și pe de-asupra toată rânduiala politică. Nouă ne trebue un Președinte, și el ne recomandă un salvator!... Parcă salvatorii se găsesc așa, pe toate drumurile... De ce n'a descoperit el un salvator, dacă era atât de ingrijorat de soarta Omenirei?

Santie tăcea. Deși privia in jos, ochii lui oblici, mongoloizi, zăreau limpede și amănunțit tot ce se petrecea in jur. Ca Inginer al Orașului electric, nu-l preocupa decât mersul categoric și precis al turbinelor. Iși da seama că vreo câteva idei ciudate, cu totul străine de roți, curele de transmisie și volți, stăpâniau acum cu neobicinuită forță, destinele uzinelor. Nou intrat in această lume de abstracție aproape filozofică, se simția rău. Se stăpânia — dar ar fi voit ca anarhia in care căzuse să ia cât mai curând sfârșit. Și era incredințat că Whitt avea drept să ia locul Președintelui Pi.

— Să alegem Președinte pe Whitt, și numai decât, zise el spre a pune capăt nedumeririi și furiei inginerului Filister. Și ridică ovalul chipului.

— Crezi că Whitt va primi? intrebă Flister agitând violent mănuțele deasupra capului mare, spre a-și descărca enervarea. Cine e nebunul să ia asupra lui răspunderea, numai cu forțe provizorii?... Poftim, să-l intrebăm!...

Și voi să se'ndrepte spre Whitt. Dar se opri.

Doctorul Harvester făcuse Președintelui injecția de marmorificare neagră și cerceta cu luare aminte in cohii mari deschiși ai ilustrului mort. Inginerul Whitt urmăria, alături de doctor evoluția inceată a impietririi.

După câteva secunde, inginerul Whitt intrebă incet:

— Nu crezi că ar trebui multiplicată doza?... Evoluție prea lentă...

Doctorul nu răspunse. Ci aplecându-se mai mult asupra mortului, pipăi ochii cu degetul, atent. Apoi răspunse:

— Nu. Doza multiplicată l-ar puveriza intr'o oră. Evoluția inceată a marmorificării lui e firească. Președintele Pi se descompunea din viață. Deaceea nici n'a putut ajunge până la vârsta de 40 de ani. Să-i invăluim in cearceaful rece.

Și-l invălui ca pe o statue, in fotoliul din care era ursit să nu se mai ridice niciodată.

— Va mai putea fi șlefuit?... intrebă după o clipă inginerul Whitt.

Doctorul gândi o clipă.

— Poate că nu..., răspunse cu jumătate glas. In orice caz, vom incerca, inainte de a-l instala in cripta Președinților pietrificați, să-l șlefuim cu o soluție neacidulată. Vrei să-mi prepari dumneata ceva potrivit?

Apoi tăcură amândoi.

O liniște grea domnia in odae. Inginerul Whitt zise doctorului la ureche:

— Cred totuși că e o greșeală chemarea lui Xavier.

— Da?,.. se miră foarte mult doctorul. Dece, Whitt? Situația e destu de incurcată. S'o fi incurcat chiar noi și mai mult,, prin nechemarea lui Xavier?...

Whitt răspunse tot printr'o intrebare:

— Crezi că e'n interesul superior al Omenirii ca locuitorii Mariannei să hotărască de destinele noastre in aceste imprejurări cu acelaș drept ca ceilalți oameni?

Și tăcu, adăstând cuvântul doctorului. Dar cum acesta tăcea, ingândurat, inginerul Whitt adăugă:

X-O ROMANUL VIITORULUI

Leone Talmantini

→)

Xavier se ivia rar chiar intre oamenii de muncă din etajele de jos unde se aflau atelierele, iar topitoarele din jurul Craterului le inspecta și mai rar. Multă vreme marianii au crezut că inginerul lor e un om sărac la minte și surghiunit anume aci de membrii ingâmfați ai Comitetului Politic din Hawai. Dar când au prins de veste că inginerul Xavier, in ședința hotăritoare pentru destinul marianilor s'a dovedit mai ințelegător decât bănuiau și-au dat seama că lupta lui impotriva celorlalte Orașe are un ințeles mult mai adânc.

Marianii nu s'au maį mirat după aceia nici când au aflat că inginerul Xavier obicinuește să rămâe inchis in incăperile lui, ferit de sgomotele infernale ale Orașului — și prea arareori intră'n biuroul de comandă.

Ce anume urmărea inginerul in studiile și experiențele lui tainice?

Incredințase conducerea technică a Marianei, lui Iran, fost lucrător miner și ridicat in vreme scurtă la rangul de inginer-secund. Și eliberat de grijile numeroase ale Marianei, inginerul Xavier pradă unui viciu intelectual necunoscut, nu voia să mai știe nimic din ce se petrece in jur, trăind numai in taina și visul lui.

Ca numeroase alte obiceiuri, acum fără nici un rost, in Orașele submarine se păstrase măsurătoarea timpului, după vechea oră solară.

Inainte de ora 24, când se schimbau echipele și incepea o nouă zi administrativă, Iran părăsea biuroul de comandă și se apropia respectuos de ușa inginerului Xavier. Aci suna de două ori. Apoi ridica ochii spre cei doi butonį de sticlă, deasupra ușii. Dacă se aprindea butonul albastru, număra cinci secunde și apăsând clanța, deschidea ușa. Dacă lumina butonul roșu, Iran se intorcea in biroul de comandă și alte 24 de ore supraveghea ordinea Orașului și producția atelierelor. Lumina roșie era răspunsul tăcut al inginerului Xavier, care din incăperea lui zicea mințeį ințelegătoare a inginerului-secund:

— Iran, nu te supăra că nu te primesc nici la capătul acestei zile, cum nu te-am primit nici eri, și nu te primesc de câteva săptămâni, să-mi faci raportul obicinuit cerut de Regulament, asupra administrațieį Orașului, asupra executării lucrărilor și expedierii ultimilor trenuri. Dacă ești tu la biroul de comandă, sunt sigur: toate s'au implinit intocmai și omenirea (mai cu seamă cea din Hawai, Cap-Verde și Ceylon) trăește fericită și voluptoasă. Rezervele metalice și alimentare cresc vertiginos cu fiecare secundă. Iți mulțumesc, Iran, iți mulțumesc in numele omenirii. Mă incredințez mereu, cu o clipă inaintea orei 24, in fiecare zi, când zăresc scânteile două ale lămpii care te vestesc, ce mână norocoasă am avut când in al treilea an al sosirii mele in Mariana, am căutat un om care să mă ajute și să mă poată inlocui. N'am cerut sfat nicį unui inginer din Comitetul Politic și nici n'am voit să primesc in Mariana pe cel mai bun elev al Școlii politehnice din Hawai. Am scoborât din etaj, am luat la rând și am cercetat toate atelierele, dela suflătorii de sticlă până la săpătorii din fundul celor cinci tunele. Căci am ințeles, Iran, că cel mai bun inginer in Mariana va fi nu cel mai iscusit matematician, cį *marianul* cel mai aproape de materialele pe care le frământă. Și când te-am zărit in fundul celui mai lung tunel in inima insulei Borneo, mânuind târnăcopul electric singur, in fruntea echipei, amenințat să fi ingropat sub malurile insulei roase pe dedesut — am simțit că pe tine te căutasem. Erai gol, Iran, uriaș acoperit de sudoare și zgură imbâcsită in părul negru al goliciunei. Te-am intrebat cum te cheamă. Tu ai răspuns, privindu-mă ne'ncrezător sub sprâncenele incruntate, ca pe un intelectual hawaian ce eram: — „Iran mă cheamă, dar dece? Eu sunt marian". Și mi-ai intors spatele, să pornești mai departe sfredelul de aluminium și târnăcopul cu dinamită. Ceilalți mariani au râs de indrăzneala ta pe care socoteau c'am s'o iau drept insultă.

— Gorila il cheamă, zise un marian ca să mă'mbune. Noi așa ii zicem: „Gorila", pentru că e acoperit tot de păr și brațele luį au mușchi...

Te-am luat cu mine in Oraș, in etajele de sus, in birourile administrative și toți marianii erau incredințați că te voį pune in lanțuri și te voi trimite in Hawai, să fi electrocutat, impăiat și expus in Muzeul anatomic al monstruozităților din epoca terestră. Dar eu, Iran, te-am făcut ajutorul și prietenul meu. Incă odată, iartă-mă că nu te pot primi nici acum. Bănuesc, vrei să-mi comunicį câteva intâmplări de insemnătate mai curând socială decât technică: Marianii au inceput iar să mănânce zgură și pământ, iar echipa a treia care lucrează sub insulele Filipine, a fost găsită intinsă jos, fără viață. Toate cadavrele sunt cu intestinele indopate de cocs și ochii bulbucați, eșiți din orbite. Cam acelaș lucru s'a intâmplat și cu oamenii din echipa intâi dela Cuptoarele B 1, dar in loc de cocs, ei au băut oțel topit. Știi bine, Iran, că impotriva acestei nebunii nu putem face nimic alt decât să ne'nchipuim că e poate o filosofie și ințelepciune supremă neștiutoare de ele. Nu erai insuși un mâncător de rădăcini carbonizate?... Nu râvnești adeseori să mă părăsești și să te inrolezi in echipa care scormone măruntaele insulei Borneo?... (A ajuns până la tine vestea că acolo marianii dau peste copaci ingropați și putrezi de milenii cu fructe de păcură dulce și ametitoare). Ce crezi că ași mai putea face impotriva muncitorilor noștri vinovați de incălcarea Regulamentului biologic?...

— Repetă, prin circulară vorbită, ordinile din Hawai și roagă pe marianii din partea mea să-și păstreze viața. Vrei să-mi aduci la cunoștința că unele echipe fierb in taină tulpini de plante necunoscute găsite'n straturile mlăștinoase ale Indochinei și beau sucul amărui; după aceia oamenii pierd orice poftă de muncă, incep să cânte, să dănțuiască, și cad apoi intr'o toropeală care li se pare singura fericire adevărată a vieții. Să-i pedepsim, Iran, cu bătaia? Să-i trimitem la Hawai să fie inchiși in celulele inghețate?... Nici eu, nici tu, n'avem acest curaj. Roagă pe mariani din partea mea să-și păstreze cât pot mai mult (dacă incă n'au murit de dorul Pământului) mintea trează și intreagă. Vrei să-mi comunici insfârșit, Iran, apucăturile scandaloase, de necrezut, pe care le-ai văzut la echipele cele mai harnice: femeile nu se mai supun privirii bărbaților și nici bărbații nu mai sunt gata să se supue dorinții femeilor. Se aleg apoi câte doi, bărbat și femee, băiat și fată, și se ascund. Sunt moravuri ancestrale, Iran, care reapar in Mariana, Oraș blestemat".

De data aceasta insă butonul albastru deasupra ușii se aprinse. Inginerul Xavier era gata să-l primească. Surprins, Iran tresări și cu liniile feții inmărmurite intr'o seriozitate care se apropia de spaimă, deschise ușa....

Găsi pe Xavier in picioare in fața difuzorului, privind distrat, cu mâinile lui micį impreunate la spate și parcă topite in trup, spre cilindrul in viteza căruia se ivise, ca intr'o oglindă, un chip. Iran voi să rostească ceva, dar Inginerul Xavier micșoră, ca și cum ar fi clipit din pleoape, de câteva ori repede lentilele mari ale ochilor lui albaștri. Iran se opri locului, in tăcere. Ar fi voit să'ntrebe dacă n'ar fi mai bine să plece și să se'ntoarcă după ce inginerul va fi incheiat convorbirea. Iran, după o clipă de gândire, își zise că e mai cuviincios să se depărteze fără să'ntrebe și făcu o mișcare inapoi spre ușă, inainte ca difuzorul să fi grăit. Dar Xavier zise liniștit, fără a-și desprinde mâinile de pe trup:

— Nu pleca Iran. Nu e nici o taină și mi se pare nici prea interesant. S'a anunțat Hawai. Poți asculta și tu. Să vedem ce-au mai iscodit domnii ingineri-șefi din Capitală, de socotesc atât de folositor să stea de vorbă și cu Mariana!

Râse incet.

Apoi desprinzând o mânuță dela spate, repetă semnalul, nițel enervat parcă de această neașteptată pierdere de vreme:

— . . ! — . . ! — . . ! . .

Și rosti in microfon, fără a-și putea ascunde un ușor accent de ironie:

— Da, Mariana!...

Și intorcându-se către Iran, după ce acoperi cu mâna urechea microfonului:

— Orașul Barbar — Iran!...

Și râse iar.

— Domnule Inginer, a reapărut chipul pe cilindrul difuzorului, zise repede Iran.

Intr'adevăr, difuzorul incepu să vorbească limpede:

— . . . ! . . . ! Hawai! Aci Prezidenția.. Gongul grav a sunat de mai bine de patru minute.

— De patru minute?... exclamă Iran fără voia lui și își duse repede mâna la gură.

Gongul grav: moartea Președintelui!

Xavier ii aruncă o privire liniștitoare. Ținând in privirile lui mari, de un albastru puternic chipul de pe cilindrul invârtitor, răspunse:

— Domnișoară Olivia, voi fi indată acolo. La noi in Mariana nu se aud sunetele prea delicate. E... neapărată nevoe de prezența mea?...

— Nu merită sunetul gongului grav această mică osteneală?...

Și pleoapele cu gene lungi ale fiicei președintelui se lăsară'ndurerate pe chipul ei mic și oacheș de mariană. Glasul fetei fusese parcă și mai adânc, aproape de băiat, in preajma adoloscenții.

Inginerul Marianei răspunse:

— Gongul grav este, desigur, glasul destinului! Dar eu, inginerul Xavier, sunt prea neinsemnat ca destinul să aibă nevoe de mine. Adevăratul conducător al Orașului este inginerul Iran. Se știe la Prezidenție că eu sunt mutat aci in Mariana, mai mult disciplinar. Te salut, domnișoară și-ți trec pe Iran, care se află tocmai alături de mine.

— Nu, nu, inginer Xavier! Tatăl meu te aşteaptă pe dumneata! strigă puternic dar tot atât de băeţesc voluptos, glasul de contralto al Oliviei.

Xavier cu ochii şi mai albaştri de gând incordat brusc, cu mânuţele incorporate iar trupului ca două aripioare, tăcu o clipă şi răspunse scurt, cu jumătate glas:

— Voi veni. Te salut domnişoară.

Şi după ce chipul fiicei Preşedintelui se şterse de pe cilindrul scăpărător, Xavier zise:

— Ai băgat de seamă Iran? Poartă acum coade negre pe spate, neruşinându-se că e jumătate mariană. Frumos!...

— Şi bluză galbenă, adăugă Iran, fără să ştie de ce. Mai aveţi vreme să ascultaţi Raportul, domnule inginer?

Xavier care făcuse doi paşi spre uşa ascensorului, se opri. In vârful piramidei adăsta trenul electric, care străbătea distanţele'n vid cu viteza sunetului. Inginerul se'ntoarse.

Ridică privirile lui mari albastre, spre Iran şi zise liniştit:

— Totul e pierdut. Cred că totul e pierdut, Iran...

CAP. III

INTRE DOUĂ TIMPURI

Bătrânul Pi, intr'un fotoliu larg, respiră greu. Ochii par şi mai mari în figura ovală subţiată, strâmtată, micşorată parcă de apropierea morţii. Din vreme în vreme flacăra magnetică a privirilor creşte, ca şi cum energia care mai există în fiinţa muribundului s'ar aduna speriată în pupilele dilatate. O uşoară roşeaţă încinge atunci obrajii bătrânului Pi — şi dacă ceasul n'ar fi cu desăvârşire funebru, s'ar crede că o bucurie neaşteptată a inviorat inima Preşedintelui.

In jurul bătrânului Pi stau in reculegere, respect şi teamă, inginerul Whitt, poate viitorul preşedinte, inginerul Filister, şeful laboratoarelor alimentare din Ceylon, Santie sub-şeful uzinelor electrice din Cap Verde, dr. Harvester, şeful Comisiei biologice şi — lângă umărul bătrânului — Olivia, în rochia ei scurtă, galbenă, cu chipul speriat, cu lacrimi mari în gene.

Pendula işi numără sigur, liniştit, clipele.

— A fost vestit şi Xavier?... intreabă muribundul, abea auzit.

A mai intrebat de câteva ori şi i s'a răspuns. Cuvintele bătrânului au fost de data aceasta atât de slabe, încât intrebarea părea mai mult pentru sine.

Nu răspunse nimeni.

Xavier trebuia de altfel să sosească dintr'o clipă intr'alta.

Lipsa inginerului Marianei jignea pe Whitt mai mult decât pe toţi ceilalţi, căci adăstarea Preşedintelui şi a intregului Comitet Politic, da lui Xavier o insemnătate pe care, desigur, n'o avea.

— Vrei să mai semnalizezi odată în Mariana, Olivia? zise bătrânul şi privind-o zări lacrimile ei mari în gene.

Bătrânul Pi lăsă capul în piept.

— Domnule Preşedinte, interveni iritat şi neintrebat inginerul Whitt, cred că inginerul Marianei nu va veni. N'a luat parte la nici una din trunirile Comitetului Politic din ultimul timp... E un om bizar, ştiţi bine.

Doctorul Harvester işi clinti pântecele ca şi cum ideile pe care avea să le rostească porniau de acolo şi zise cu glasu-i răguşit de mult; aproape cavernos:

— Domnule Preşedinte, Xavier dac'ar fi voit, ar fi sosit de mult. Ar fi mai bine să deschideţi şedinţa numai decât, deoarece fiecare clipă pe care o pierdeţi... adică, vreau să spun, pe care o pierdem...

— Xavier, un om bizar?... gândi tare Preşedintele. Bizar intr'adevăr, dar poate de aceea un om mai preţios decât ne inchipuim. Atenţie la Xavier!

Inginerul Whitt zise repede, cu glas uscat, aproape sacadat:

— Comitetul Politic, Domnule Preşedinte, supraveghiază de mult Marianna.

Bătrânul, fără a ridica privirile, şopti:

— Nu Whitt, mă gândesc la ceva mai insemnat decât o supraveghere poliţienească a Marianilor. Xavier nu vine. Imi pare foarte rău.

Şi după o clipă de tăcere bătrânul Pi urmă:

— Mi-a fost sortit să nu dispar din scaunul acesta ca iluştirii mei predecesori, liniştit, incredinţând inginerului chimist, director al oraşului Hawai, marele diamant al Prezidenţiei şi mâna copilei mele, cum a statornicit tradiţia seculară, decând trăim în adâncul apelor

Bătrânul Pi tăcu, ridicând până'n dreptul ochilor diamantul uriaş pe care-l purta la degetul mic al mânii stângi. Apoi vorbi, cu o patimă neobicinuită firei lui, atât de pacinice, minţii lui atât de reci:

— Am fost sortit să despart cu existenţa mea două timpuri, sau să las Omenirea să piară cu desăvârşire. N'aţi inţeles că nu vom mai putea trăi multă vreme in fundul apelor?... Ne-am construit Oraşele aci, pentru că din sutele de mii de generaţii nu s'a iscat un singur creer in stare să ne ducă intr'o planetă cu Soare nou, inflăcărat. Soarele e roşu de mii de ani şi când se va stinge şi se va inchega de tot, nu va mai putea fi văzut decât prin reflexia altor astre. Cum de a lăsat Omenirea să-i scape printre degetele materiile radio-active pe care totuş le-a mânuit atâtea secole?... Nimeni n'a fost in stare să descompue cu o secundă mai curând decât ele, descompunerile naturale ale atâtor substanţe radiante, să capteze energia acelor atomi şi să mute Omenirea undeva, departe de acest mormânt răcit. Şi iată am mai rămas doar cu plumbul, oţelul şi alte câteva metale grosolane, a căror energie *va trebui* s'o folosim, dacă mai ţinem la viaţă şi la orgoliul de-a fi oameni.

Bătrânul Pi respiră adânc şi ochii lui se aprinseră lăuntric de-o flacără care scăpără brusc, şi nu se mai stinse:

— Dacă nu izbutim să ne ridicăm din aceste inchisori de sticlă, din fundul apelor, şi nu evadăm, *pierim*. Omenirea a părăsit de mult, dinainte de dispariţia elementelor radio active, problema descompunerii atomului. Cu ce forţă am socoti noi că vom putea străbate distanţele interstelare?... Cine s'a mai gândit să caute Omenirei alt lăcaş?...

Şi deşi preşedintele privia chipul fiecăruia din jur, nu răspunse nimeni.

— Ne-am aclimatizat, ca orbii. Am strâns rezerve metalice şi electrice, ca avarii şi surzii. Am instituit cea mai simetrică organizaţie socială, după ce am stârpit din sângele nostru toate instinctele terestre. Suntem fericiţi, ca nişte muţi. Ne adunăm în Teatrul Omenirii şi aplaudăm spectacolele. Avem Carnavalul submarin, la inceput de An Nou şi ne mnunăm de noi inşine, ca nişte cretini. Dar cine, de mii de ani, mai cugetă la o evadare — la *marea evadare din Moarte?* Unde e mintea şi inchipuirea omului?...

Inginerul Whitt se aplecă spre urechea doctorului Harvester, uluit de energia nebănuită din glasul muribundului şi intrebă:

— Nu-i face rău?...

— Nu, inginer Whitt, răspunse bătrânul Pi inainte ca doctorul Harvester să fi rosit vreun cuvânt. Nu, nimic nu-mi mai face vreun rău de aci inainte. Socotelile mele se incheie peste câteva minute. Dar nu pot ingădui să mai treacă pe acest fotoliu in locul meu, un imbecil tot atât de opac ca mine şi toţi predecesorii mei. Au fost mai mari şi mai oameni acei barbari din epoca terestră care străbăteau mările şi oceanele furioase in câte o biată scorbură de copac, mânată de o batistă prinsă în două stinghii şi umflată de vânt: imaginaţia lor descoperia Continentele. Inloc să cercetăm stelele, noi ne-am mutat în fundul apelor! Inloc să căutăm să scăpărăm un Soare nou, dacă nu izbutim cu niciun chip să evadăm — căci în fiecare atom se repetă jocul legilor Universului cu miile lui de constelaţii — noi am organizat Clopotul pneumatic al raselor muribunde.

Plecaţi!... Nu pot să mai văd pe nimeni! Duceţi-vă... Vreau să mor singur!.. Nu ţin să mai joc comedia Onorurilor şi să iau parte la mascarada trecerii puterilor prezidenţiale în mâna unui urmaş, tot atât de sterp ca mine!..

Inginerul Filister, şeful Alimentaţiei, deşi roşcovan se roşi parcă şi mai stacojiu şi gândi:

— A innebunit Preşedintele?...

Preşedintele se clinti în fotoliul in care păruse inmărmurit şi cu ochii mari deschişi purtându-i ca o conştiinţă peste cei de faţă, zise de data aceasta calm, cu glasul lui de totdeauna:

— Omenirea nu are nevoe de nici un Preşedinte... Ea aşteaptă un mântuitor. Din clipa aceasta, incepe Timpul nou. Cine va veni după mine?...

Şi bătrânul Pi nu se mai clinti. Farurile ochilor se stinseră pe'ncetul şi in curând in chipul lui de-un oval desăvârşit nu mai trăi decât surâsul de ghiaţă al morţii, ivit pe nesimţite.

— A murit! A murit! zise doctorul Harvester inspăimântat.

Toţi ceilalţi rămaseră nemişcaţi.

Olivia ingenunchiată şi işi lăsă fruntea pe mâna albă a mortului. Nu mai plângea şi nici un fior nu-i mai scutura trupul tânăr. Pătrunsă de aceiaş teamă a morţii care preschimbase fiinţa atât de cunoscută in *altcineva*. Olivia incerca să simtă fie şi din frigul mâinii lui, prin fruntea inferbântată, că tatăl ei totuş *fusese*.

— Ce incurcătură!... izbucni inginerul Filister ridicând mâinile in sus. La aşa ceva nu m'aş fi aşteptat niciodată!... Ce e de făcut?... intrebă el pe Whitt.

Inginerul Whitt cu fruntea în jos, cugeta. Nu răspunse intrebării inginerului Alimentaţiei. Moartea atât de ciudată a Preşedintelui Pi, nu-i alungase din minte preocuparea politică. In locul Preşedintelui deţine puterile supreme Preşedintele Comitetului Politic. Şi rămâne de fapt preşedintele Comitetului Politic gândi el, acel care vorbeşte mai răspicat în numele Comitetului.

(Va urma)

O călătorie de 10 zile la Berlin

(28 Octombrie-6 Noembrie)

„Realitatea Ilustrată" anunţă un voiaj de studii la Berlin. Se vor vizita timp de opt zile frumuseţile celui mai modern şi mai evoluat oraş din Europa. Programul excursiei oferă o plimbare de jumătate zi cu auto care elegante prin toate cartierele oraşului, cu oprire la clădirile şi monumentele principale şi cu explicaţiile ghizilor conferenţiari ce vor insoţi fiecare autocar. In decursul celor 8 zile se va vizita „Zoo", cea mai vastă grădină zoologică de pe continent, muzee, biserici, cel mai grandios studio cinematografic din Europa „Iofa" imensa casă de editură Ullstein, o minune a technicei moderne. muzeul Pergamonului, unic in lume, vestitul Sport Palast cu 120.000 locuri, expoziţii, marile magizine universale Tietz, Wertheim, etc. etc.

Berlinul este in momentul de faţă cel mai interesant oraş, supranumit New-Yorkul Europei. Imens ca intindere, cu 143 gări şi 4000 tamvae, cu o intinsă reţea de trenuri subterane, cu o varietate şi indrăzneală arhitectonică fără pereche, cu o luminaţie neegalată de alt oraş, cu cele mai grandioase şi mai moderne săli de spectacole. Berlinul este centrul de atracţie a celor ce vor să se instruiască în ceeace priveşte modernismul, arta, locurile istorice, luxul, confortul exemplar şi ordinea cea mai desăvârşită.

Se poate vizita Berlinul timp de 8 zile pentru suma de

Lei 7.240

în care preţ se cuprinde trenul rapid dus şi intors, paşaportul şi vizele, intreţinere absolut completă tot timpul şederei la Berlin, autocare, muzee etc.

Inscrierile au inceput la revista „Realitatea Ilustrată" (secţia excursii) str. Const. Mille 7—11.

Locurile sunt strict limitate.

— Unde-am putea ajunge, dac'am fi siliți să ascultăm pe Xavier?...

Doctorul se încruntă și mai încurcat și nu răspunse.

Inginerul Whitt se îndreptă spre grupul lui Filister și Santio, urmat de doctorul Harverster, congestionat și furios.

— Sunt de părere, zise deodată Filister, privindu-i pe toți în ochi: să punem capăt acestui haos care se poate preschimba în tragedie universală, din clipă în clipă. Whitt, te rog să iei prezidenția Comitetului Politic, deocamdată. In curând vom găsi noi mijlocul să-ți ocupi și locul de președinte.

— Cum? Prin ce mijloc? întrebă Whitt, căruia nu-i plăceau jumătățile de măsuri și care știa că nu se putea domni asupra Orașelor decât cu puteri depline.

— Prin adunarea excepțională a Omenirii. Vom convoca Orașele. Vom face propagandă în Marianna, vom...

In aceiaș clipă se deschise ușa. Olivia, mai palidă ca în momentul morții tatălui ei, se apropiă repede. Abia trăgându-și sufletul de emoție, vesti:

— Nu... Nu... El nu vrea să vie!. O! Dar e absurd! El nu vrea!

Și acoperindu-și fața cu mâinile, izbucni în hohote de plâns, ca un copil. Toți tăceau. Doctorul Harvester, cu o bucurie sinistră pe care nici nu încerca să și-o ascundă, zise:

— Era de așteptat...

Olivia bănuind că se află în fața uni complot iar prezența ei era mai nedorită chiar ca a lui Xavier, inginerul Mariannel, zise cu indignare:

— De ce era de așteptat, doctore? Și de ce vă bucurați atât?... Xavier n'are nevoe de politica din Hawai, dar toate orașele au nevoe de Xavier. Dv. înșivă ar fi trebuit să vă duceți să-l aduceți pe Xavier, nu să mă lăsați să-l caut singură și să nu-l găsesc. Nici n'a voit să-mi îngădue să-i vorbesc. L-a pus pe ajutorul lui, pe Iran, să mă descurajeze și să-mi spue să nu-l mai caut și să nu-l mai chem.

Și zărind cearșaful alb, duse mâna la gură, intr'un răcnet. L'ați acoperit și pe tata! Eu cu cine am mai rămas?...

Inginerul Whitt, mișcat de dezolarea fetei voi să-i ia mâna. Dar Olivia și-o trase brusc, ferind-o, privindu-l cu neîncredere.

— Domnișoară Olivia, zise Whitt cu glas împăciuitor nimeni dintre noi nu e vinovat de purtarea și credințele inginerului din Marianna. Ce putem noi face împotriva voinții lui?.. Ce poți face dumneata?... El a fost trimis la Marianna, din aceiaș pricină: revoltă împotriva tuturor rânduirilor superioare ale Omenirii.

Filister izbucni furios și răgușit:

— Și de ce să-l aștepte Omenirea anume pe Xavier...

Olivia cu ochii plini de lacrimi privea uimită, aproape speriată, pe cei din jur. Apoi șopti, încredințată că totuș adevărul, deși cu neputință de dovedit, e tot de partea ei: (Va urma)

Femeea modernă

Știți cum este botezată astăzi femeia slabă? „Femeia criză". Este amuzant, nu-i așa? Aceasta ne probează că slăbiciunea nu este apreciată, așa cum cred micile domnișoare, care cântăresc 40 kilograme.

Dealtminteri privind fotografiile candidatelor la concursurile de frumusețe, unde strălucesc cele mai minunate femei de pe cele două emisfere, remarcăm că ele nu sunt slabe, ci admirabil proporționate, având forme pline. Ele sunt într'adevăr femei și nu se aseamănă cu nimic celor cu siluete băețești, plate ca scrumbiile.

Să sperăm că „femeea criză" și-a trăit epoca. Atât cât plâng femeile a căror mare slăbiciune este o disgrație naturală, atât trebue să blamezi pe cele care își năruesc sănătatea și frumusețea voind să slăbească cu orice preț. Când se văd pe punctul de-a lua proporții, aruncă un strigăt de alarmă. Dar nici drogurile și nici greva foamei nu vor dărui fermecătoarea supleță a corpului și eleganta sa subțirime.

Femeile rămân uimite câteodată văzând pe una dintre ele cu aerul totdeauna tânăr, păstrând silueta unei linii perfecte, cu toată viața activă, mai mulți copii și grijile care le avem cu toții, mai mult sau mai puțin. Această femeie merge de trei ori pe săptămână la un curs de gimnastică — trei sferturi de oră de mișcări științifice, bine regulate, și-și face apoi o fricție bună cu apă de colonia.

Unul din principalii factori ai frumuseții femenine este „seninătatea". Sărmanele femei cari își fac fără încetare ceia ce se numește în limbajul popular „sânge rău" nu mai puțin elegant — varsă fiere — pierd inevitabil grația feminină.

In timp ce cealaltă judecă lucrurile în liniște, fără sâcâială, migăleală, nerăbdare, având o activitate bine regulată, își conservă frumusețea și sănătatea și contribue astfel prin buna orânduială a vieți, la fericirea familiei sale, cât și a celor cari o înconjoară.

O femeie vioaie cu culori proaspete, mlădioasă și fină, cu dispoziția vecinic aceiaș, nu se lasă nici odată cuprinsă de descurajare. Plină de putere, ea nu se lasă condamnată la o bătrânețe prematură, îndepărtând nervozitatea, proasta dispoziție, nerăbdarea agitația continuă, factorii unei proaste activități.

B. B.

Ce nu ştie toată lumea

1

2.

TRAITÉ DE VERSAILLES 28 JUIN 1919 D IV 241

In cursul bătăliei dela Zama, ce s'a dat între armatele Romei şi ale Cartaginei, la anul 202 a. Chr., soarele s'a întunecat brusc şi soldaţii lui Anibal aŭ fugit înspăimântaţi, lăsând lui Scipio Africanul stăpânirea întregei lumi!

Piatra care desparte 3 ţări, 3 provincii, 3 districte şi 3 oraşe şi anume: Danzigul, Germania şi Polonia cu subdiviziunile lor geografice. A fost ridicată în urma tratatului **dela** *Versailles.*

6.500 de hoteluri poartă numele acestui om: e contele de Bristol (Frederich August Hervey) care s'a născut în 1730 şi a murit în 1803.

Aristocrat şi boer adevărat, în întreaga accepţie a cuvântului, a fost omul care-a călătorit cel mai mult, în epoca sa.

Faima sa de călător şi de om de viaţă era atât de mare, încât fiecare hotelier ţinea să se poată lăuda cu cinstea de a-l fi găzduit.

Astăzi nu mai există oraş în Europa, care să n'aibă un hotel Bristol.

Tronul şahului Ismail (Persia) valorează un miliard şase sute milioane lei.

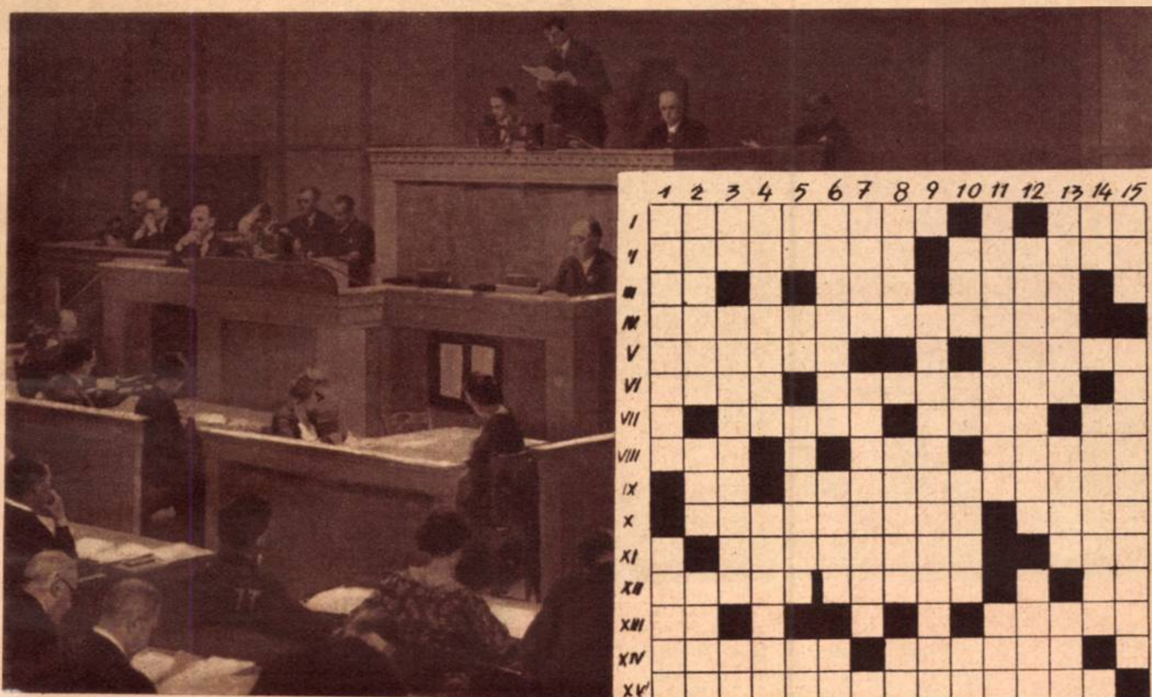

La 20 Octombrie, au început în Capitală seria matchurilor de tennis, la care participă celebrii jucători străini Tilden, Barnes, Najouch şi Nüsslein. In fotografia din stânga vedem publicul urmărind cu atenţiune fazele matchurilor, la mijloc Nüsslein plasând o minge, iar în dreapta pe maestrul Tilden, jucând cu calmu-i imperturbabil.

(Foto-Berman-Realitatea)

Jocurile realității

Concursul nostru pe luna Octombrie
Problema VII-a „Pan-Europa“

ORIONTAL: — I. Federalizarea economică a statelor europene, proect atribuit lui Briand; Ceeace bat în piuă reprezentanții oricărei țări în Liga Națiunilor.

II. Acest proect de federalizare poate fi considerat o „acțiune necugetată"; Cu mintea turburată.

III. Inceput de intrebare; Eleganță; Oraș în care există o instituție, precursoare a Societății Națiunilor.

IV. Caracterul încercării de federalizare.

V. Vorbește pe nas și neînțeles; Os al basinului.

VI. Intins în lături; Pact de.. „neagresiune".

VII. Jghiab de fântână; Operațiune agricolă (nu intră la conversiune!); Prepoziție.

VIII. Prima persoană a posesivului femenin; De două ori „cinci sute" și o singură dată „unu"; Semănătură provizorie și prematură.

IX. Interjecție; Personagiu din Othello; Slove.

X. Ex-Președinte al Ligii Națiunilor, actualmente Ministru de Externe; Lac în Irlanda.

XI. Premierul Germaniei, partizan al egalității înarmării; Interjecție.

XII. Pronume; Intărâtă; Măsură itinerară din Extremul Orient.

XIII. Auxiliar al viitorului; Căpetenia unei cete de țigani.

XIV. Iubit nespus de mult; Președintele Irlandei, de curând înlocuit din conducerea Societății Națiunilor.

XV. Societate utopică, bazată pe principiul păcii și egalității între popoare.

VERTICAL: — 1. Face parte din programul Ligii Națiunilor; Om politic francez, colaborator al lui Briand.

2. Noul secretar al Ligii Națiunilor; Punct cardinal; Tămâia.

3. Pronume; Negocieri între state; Uriaș biblic.

4. Ințelegere între popoare (fr.); Permite.

5. Notă muzicală; Soarele egiptean; Convenție care stabilește acelaș regim între diferite națiuni; Colecție de zile.

6. Rutean; Olimpul nemuritorilor dela Liga Națiunilor; Pronume.

7. Plasă de pescuit (art.); A fost șef al delegației române la Liga Națiunilor.

8. Invoială care garantează: pacea, neagresiunea, bunele relații ale popoarelor; Dorm prea mult (fig. Mold.); Pronume în dativ.

9. Cel puțin; Rostiau discursuri scrise.

10. Interjecție; Cosmetic; Noctiluca indiscretă; Liga Națiunilor.

11. Cei ce se îngrijesc de binele omenirii; Cetate romană.

12. Un alt punct din programul Ligii Națiunilor, relativ la înarmare; Nume masculin occidental.

13. Piesă de Racine; Rob; Fundatorul unei secte filosofice din China.

14. Ficțiune geometrică; Găurită.

15. Culoare la jocul de cărți; Om politic englez, inițiatorul ideei pan-europene.

ANDREI N. SANDU

Dela stânga la dreapta: *Miss Elsie Berliant-New-York, Tilden Hoehnberg-Viena și Sfetescu Fănică dela Tenis Club Român.*

CUPON DE JOCURI
No. 300

Numele și pronumele ....

....

Adresa ....

Bon de reducere

Pentru înregistrarea vocei pe plăcile „Victor" la concursul „Realitatea Ilustrată" — „R. C. A".

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacția și Administrația: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 359/99.
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevărul" S. A.

DIN ȚARA

Noul guvern a fost format de d. Iuliu Maniu. In fotografia de mai sus, vedem pe membrii guvernului, după depunerea jurământului, la Sinaia.

Dela st. la dr.: *d-nii D. R. Ioanițescu, Voicu Nițescu, N. Titulescu, Iuliu Maniu, Virgil Madgearu, Ion Mihalache, Mihai Popovici, Pan. Halippa și Ed. Mirto.*

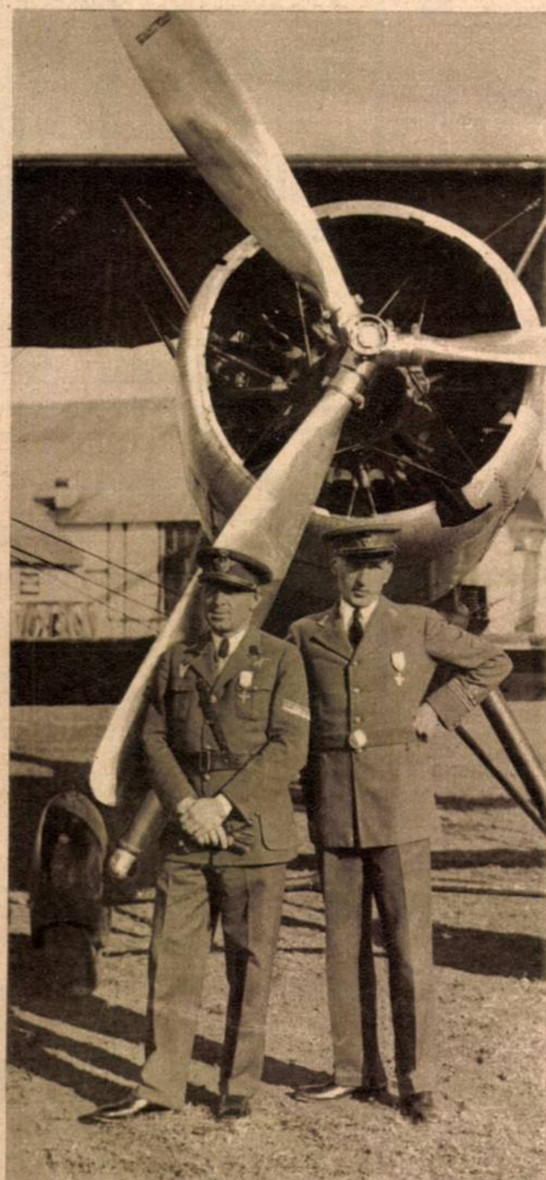
Dreapta *De curând s'a întrunit în Capitală Sfântul Sinod, ale cărui lucrări s'au ținut in Palatul Adunării Deputaților. Cuvântarea de deschidere a fost ținută de patriarhul Miron Cristea..*

Stânga. : *Adjutantul șef Manolescu, unul din așii aviației noastre, pilotând un avion „Potez" și având la bord ca observator pe căpitanul Botez, profesor de navigație aeriană la școala aeronautică militară, a realizat un nou record pe distanța Roma—București.*

Cei doi aviatori au străbătut distanța Roma—București concurând pentru cupa Bibescu pe anul 1932.

Aviatorii români au decolat de pe aerodromul din Roma la ora 9 și 15 secunde și au aterizat la București la ora 13 și 21 minute și 18 secunde. Ei au străbătut distanța de 1140 km. care desparte în linie dreaptă Roma de București în 4 ore 6 minute și 18 secunde, realizând o medie orară de 277 km. 704 m., iar pe parcurs o viteză maximă de 294 km. pe oră.

Vechiul record a fost realizat anul trecut și aparținea echipagiului italian căpitan Giordano-căp. Bonino, cu 4 ore 31 min. 4 sec., și cu o medie orară de 252 km. 236 metri.

REALITATEA ilustrată

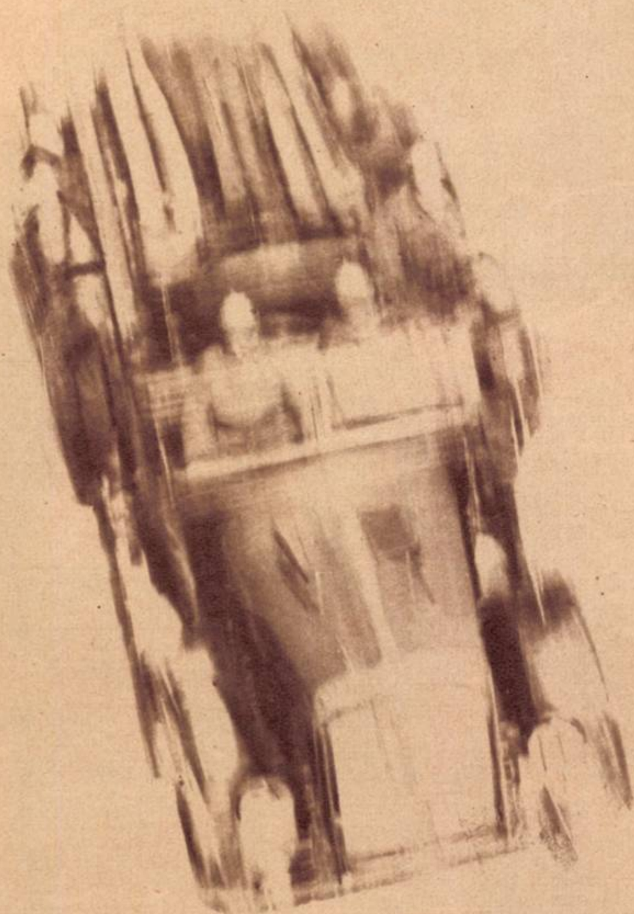

ANUL VI. Nr. 301
3 NOEMBRIE 1932

NAIVITATE

(Cap de expresie al unei fetițe din Timișoara)

Foto Hedi Löffler-Timișoara

FOC

Dormi somn adânc, fără vise. Cineva din preajmă te-a sguduit puternic de umeri.

— Nu simţi nimic ?... parcă arde ceva...

Ridici capul speriat. Miros de funingine încinsă ţi-a pătruns în nări. La îmbucătura dintre burlan şi coş, întrevezi limbi de flacări albăstrii, dansând în ritm uşor.

Spaima de incendiu ţi-a străpuns ca un pumnal creerul.

Foc !!... şi din adâncuri necunoscute de tine, a isvorît puterea strigătului, ca un semnal de alarmă. Sar vecinii buimăciţi din paturi, se întreabă unii pe alţii, cercetează şi când îşi dau seama de dezastrul care îi ameninţă telefonează celui mai apropiat post de pompieri.

Ajutorul soseşte cu o grabă neaşteptată, trezind în amintirea celor depărtaţi de primejdie, — a mulţimii de gură cască care a împânzit strada, — emoţionante apariţii de film.

Materialul uman al unei cazărmi de pompieri e vărsat de regimentele de artilerie, deaceia sunt tot băeţi înalţi, bine legaţi, chipeşi la înfăţişare. Vin la început timizi, cu teama de necunoscut la fiecare pas şi încetul cu încetul, graţie unei inteligente educaţii, devin elemente utilizabile de mâna întâia. O vizită la postul Central de pompieri e un reconfortant al puterii noastre de muncă şi de pricepere.

O clădire monumentală, curată, plină de linişte. Prin curtea largă nu vezi mişcarea obicinuită într'o cazarmă. Ora de educaţie fizică a trecut. In fund, unde sunt garajele, câţiva oameni robotesc în jurul uriaşelor maşini, vopsite în culoarea roşului aprins.

Dar deodată a isbucnit semnalul, o sonerie prelungă, fără de sfârşit, pornită din biroul telefonistului, căruia i s'a adus la cunoştinţă isbucnirea unui incendiu.

Auzind-o, ai impresia unei coarde supărător de întinsă, care ţi-ar râcâi nervii, dacă priveliştea ce începe să se desfăşoare simultan ochilor, n'ar fi gravă, impresionantă, plină de un deosebit interes.

De pretutindeni încep să isvorască oameni în goană aprinsă. Semnalul de alarmă nu i-a surprins gata echipaţi, pentrucă primejdia poate surveni în fiecare moment şi nu poţi ţine câteva zeci de oameni

St. jos: *Un pompier la lucru.*

Jos: *Când a sunat alarma, pompierii aleargă spre automobilele pompe sau port-scări (dreapta jos), cu care pornesc în goană spre locul incendiului.*

în aşteptare. Din fugă îşi îmbracă vestoanele şi le încheie, îşi îndreaptă cordonul şi în maximum treizeci de secunde maşinile împreună cu personalul de serviciu au şi pornit. Automobilul comandantului face un viraj şi trece înaintea tuturor.

Iată pe una din maşini, scara automobilă. E o piesă extrem de interesantă.

Se poate înălţa până la treizeci de metri făcând trei mişcări în acelaş timp: se întinde. se ridică şi se învârteşte.

Ea se echilibrează singură şi lemnul din care e construită, a fost ţinut zece ani la aceeaş temperatură. Pompierul care se urcă pe ea, cu agilitate de maimuţă, îşi mai continuă încă drumul spre înălţime, pe un înveliş de furtun cu două rame paralele de susţinere, aparţinând tot scării, iar în vârf la un capăt, are la dispoziţie telefonul, căci pe vreme de ploaie sau furtună, vocea nu-i poate fi auzită de cei de jos.

Sacul de salvare e în anume cazuri de cea mai mare utilitate. Inchipuiţi-vă când incendiul s'a produs jos, la parter şi celor dela etajele superioare li s'a închis orice loc de trecere. Atunci sacul este ridicat cu nişte frânghii la orice înălţime şi dându-le prin gura lui drumul, sute de oameni pot ajunge astfel jos nevătămaţi. Cum şueră iuţeala cu care alunecă trupul prin interiorul de pânză! Aruncarea prin sacul de salvare este deliciul pompierilor, cari se îmbulzesc când fac exerciţii pe un schelet uriaş de fier, care întruchipează o casă.

Capitala noastră are un serviciu de pompieri bine organizat, absolut gratuit. Mulţi cetăţeni fără mijloace, fiind convinşi că anunţându-i vor fi impuşi la o taxă, încearcă să-şi stingă singuri focul şi astfel, din cauza întârzierii, se produc adevărate dezastre.

Această instituţie care are menirea să înăbuşe în faşă monstruoase catastrofe — ca acele despre care ne vorbesc cronicele, — când mahalale întregi erau prefăcute în cenuşe — este pentru individ o şcoală de înălţare sufletească şi de desvoltare fizică. Vizitând cazarma postului Central avem cea mai bună dovadă. Băiatul venit dela ţară, trăeşte aci viaţă sănătoasă, de o ordine care-i serveşte mai târziu, când se întoarce în satul lui.

Sala de educaţie fizică îi stă în fiecare dimineaţă la dispoziţie, având obligaţia să facă timp de o oră exerciţii suedeze, cât şi cele speciale meseriei lui. Il vezi mergând pe bârne sau agăţându-se cu mâinile de scara prinsă în tavan. Vin apoi exerciţiile de jiu-jitsu, pentru a se obicinui cum să cadă. După aceea trece la duş, pe care e obligat să-l facă chiar pe un ger năprasnic.

Dormitoarele sunt curate, bine aerisite, cu podele spălate în fiecare zi, iar mesele sălilor de mâncare nu sunt din lemn rudimentar, astfel ca ochiul să nu fie neplăcut impresionat.

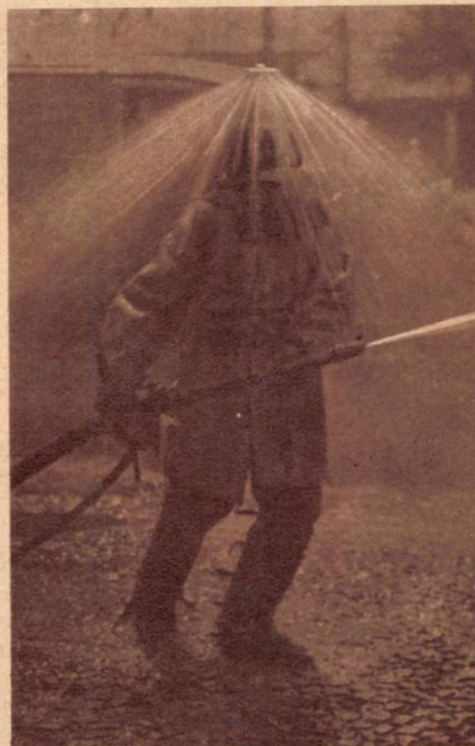
Jos la subsol o baie amenajată după ultimile cerinţe moderne oferă omului sosit înfrigurat şi cu puterile sleite de muncă, — o bae caldă.

Viaţa regulată şi higienică le menţine energia la un nivel ridicat, punând astfel în serviciul instituţiei, forţe mereu proaspete, mereu vii.

Comandantul corpului de pompieri d. *col. Pohrib* merită o menţiune specială, neomiţând pe doi din cei mai buni colaboratori ai d-sale d-nii căpitani *Popescu* şi *Petaleanu*.

M.

O nouă îmbrăcăminte pentru pompieri ; jos şi în dreapta paginei, jos: în exerciţiul funcţiunii.

E obligat!...

Se'naltă limbile de foc
Şi lumea'n valuri se îndeasă...
Priveliştea e prea frumoasă,
Ca să nu stea o clipă 'n loc...

Cu greu pătrund pompierii'n casă,
Călcând prin flacări, la noroc,
Distrându-se cu-al morţii joc,
Prin fumul greu, prin pâcla deasă.

Un pompier şi-a fracturat
O mână... şi e dus de-oparte
— „Păcat de el! Frumos băiat"

— „Ce vrei, maşer, e obligat!"
Răspunde alta ca din carte...
...Şi focul arde mai departe..

L. M.

Cine nu joacă yo-yo?

Yo-yo, acest joc nou, care a făcut furori pe plajele Americei mai întâi, pe urmă pe cele ale Franţei — înainte de a ajunge la noi — este — se spune — un remediu al tuturor relelor. Nu mai există griji graţie yo-yo-

ului, care vă face să le uitaţi. nu mai există discuţii în menaj graţie yo-yo-ului şi tot graţie yoyo-ului au dispărut toate rivalităţile, geloziile, urile surde, accesele de mânie, pe care vederea jucăriei magice le potoleşte imediat.

Jucaţi yoyo în somnul vostru şi deşteptându-vă, vă veţi pregăti o zi fericită. La biurou jucaţi tot yoyo şi dacă veţi avea o vizită neplăcută, treceţi persoanei care vă inoportunează, minuscula voastră jucărie. Ea vă va lăsa în pace.

Acasă, dacă soţia vă face scene, răspundeţi-i printr'o lovitură de yoyo şi veţi fi ertat, iar dacă soacra vă exasperează atunci.... puneţi-i în mână jucăria preţioasă. Yo-yo-ul este cea mai formidabilă invenţie a secolului.

La oparte cu dansul, bridge-ul, poker-ul; yoyo-ul a detronat pe toţi predecesorii săi. Pe plajă, în stradă, la cofetărie şi chiar la cinema, cine n'are yo-yo-ul său? Este strigătul zilei.

— „Veniţi mâine la mine"... mi-a spus încântătoarea mondenă. „Vom juca yo-yo".

Căci se organizează acum mari concursuri de yoyo, derbyuri de yoyo şi merită să vezi cum „yoyoteurii" şi „yoyoteusele" îşi pun toată frenezia în acest joc, care pe un copil l-ar plictisi în zece minute.

Dar snobismul este un rău contra căruia puţini se apără.

Pentrucă yoyo-ul este în mare vogă, trebue să te sacrifici noului zeu.

Imbecilitatea contemporană nu mai cunoaşte margini.

A trebuit ca un star celebru sau un bancher de vază să vină într'o zi pe o plajă din California, cu yoyo-ul în mâini, pentru ca noul joc să facă furori.

Şi ce credeţi despre inventatorul acestui aparat, omul care vede astăzi adunându-se milioane în casa sa de bani, pentrucă a descoperit combinaţia magică. Dar trebue să ne gândim că numeroase averi au răsărit tot pe urma unor idei simple.

Să ne reamintim de un joc, care odinioară şi-a avut faima sa: „diabolo"-ul. Acela, cu toate că amuza copiii, era plasat iute la oparte de ei, când li se arătau jucării mai savante. „Diabolo"-ul avea graţie, eleganţă, ţinută, în timp ce yo-yo nu poate să rivalizeze cu el nici ca interes sau vre-o altă calitate. Este nimic mai mult decât o trecere de timp, şi n'ar merita să i se rezerve decât câteva minute pe zi.

*

Incă o mică remarcă: dela o vreme încoace ne-au năpădit o serie întreagă de jocuri, româneşti sadea, sosite „originale" din străinătate.

Astfel, ne amintim că o jucărică absolut identică Yo-yo-ului ca technică, se fabrica la noi de către copii, până la răsboi, dintr'o *castană* sălbatecă, iar dacă i se mai adăoga o *nucă* golită de miez, devenia *„sbârnâitoare"*.

La fel şi cu base-ball-ul actualmente jocul naţional al americanilor, care în realitate nu e decât *„oina"* noastră românească, dar cu mai mult dichis.

I. S.

Desene după „L'Illustration".

O anchetă modernă

într'o dramă desfăşurată acum 400 de ani

ADMINISTRAŢIA Vilnei, acest străvechiu oraş polonez, a început să cerceteze cu ajutorul celor mai moderne mijloace ştiinţifice, misterul ce învălue o tragedie regală, peste care s'a aşternut colbul a mai bine de patru sute de ani.

Două tinere şi încântătoare regine poloneze, Elisabeta de Austria şi Barbara Radziwill, au murit una după alta, în urma unor scurte vieţi de fast şi măreţie regală. Ele au fost soţiile lui Sigismund, monarchul Poloniei, din familia Iagellonilor, unul din cei mai romantici şi mai străluciţi regi ai Europei (1548-1572).

Ambele regine nu s'au împărtăşit decât câţiva ani de splendoarea şi fastul situaţiei lor, dar aceşti ani au fost lanţuri de evenimente tragice şi stranii. Cronicarii acelei epoci susţin că tinerele soţii ale lui Sigismund ar fi fost otrăvite de reginamamă care le ura, pentrucă ocupau un loc ce-i aparţinuse ei odată.

Acum, când rămăşiţele pământeşti ale acestor două femei, — de mult pierdute din vedere, — au fost descoperite într'o criptă a catedralei din Vilna, se crede că savanţii vor avea posibilitatea să determine, dacă acum patru sute de ani s'au comis într'adevăr două crime.

Spre deosebire de celelalte trupuri, care s'au prefăcut de mult în praf, regina Barbara s'a păstrat surprinzător de intactă şi faptul s'ar explica după unii, prin aceea că femeea ar fi fost otrăvită cu arsenic, substanţă ce conservă admirabil ţesuturile animale.

Vilna este un mare şi pitoresc oraş polonez, reclamat de Lituania. Surparea unei părţi din podeaua vechei catedrale, a dus la descoperirea mormintelor de mult uitate. Echipa de lucrători trimisă să repare stricăciunea, a dat peste o scară, ce fusese închisă şi coborând-o, s'a pomenit într'o criptă, unde se înşiruiau cosciugele mai multor regi lituani şi poloni. Clerul catedralei şi alţi experţi au fost chemaţi la faţa locului şi în urma unei amănunţite examinări, s'au identificat între altele, cosciugele regelui Alexandru de Iagello şi ale reginelor Elisabeta şi Barbara. Capitolul de istorie redeschis de această descoperire e extrem de interesant şi, mai cu seamă pasionant, prin îmbinarea de tragic şi romantic, care-l situază pe un plan cu epoca familiei de Valois în Franţa şi a Tudorilor din Anglia.

Iagellonii au fost o dinastie de străluciţi guvernanţi şi luptători, într'o perioadă când un rege trebuia să fie foarte puternic şi foarte abil, pentru a-şi putea păstra tronul. Ei formau o forţă dominantă în Răsăritul Europei şi stingerea lor constitue una din principalele cauze care au dus la căderea Poloniei.

In această familie, regele Sigismund a fost unul dintre cei mai bravi şi mai apţi monarchi. El a contractat sub îndemnul tatălui său, o primă căsătorie cu Elisabeta de Austria, fiica împăratului Ferdinand al Austriei, pur şi simplu din interes de stat întrucât alianţa cu puternica şi influenta casă de Austria, întăria situaţia Poloniei.

Dar mica prinţesă Elisabeta, pe atunci încă un copil, îşi adora soţul ca cea mai modestă dintre femei: el era pentru ea cel mai frumos bărbat din Europa. Blondă, albă şi extrem de delicată, îşi câştigase în scurtă vreme inimile curtenilor, cari se întreceau în a-i compune sonete. Singur Sigismund nu se asocia la acest cor admirativ. El nu putea nutri pentru tânăra sa soţie, mai mult decât un sentiment de îngăduială. Prinţesa suferia mult din această cauză şi căuta să-l cucerească, încercări ce rămâneau zadarnice, pentrucă afecţiunea regelui era prinsă în altă parte.

Materializarea spiritului reginei Barbara.

Dar, odată cu simpatia curţei şi a poporului, suava regină îşi atrase şi ura reginei-mame, una din cele mai aprige conspiratoare ale timpului. Ce vreţi? Era o epocă în care sinistra Caterina de Medicis guverna Franţa prin intrigi şi otravă iar familia Borgilor se ridica pe un formidabil piedestal de cadavre.

Un rău lent şi misterios mină treptat sănătatea Elisabetei şi în cele din urmă, o ucise. Nimeni nu putea spune ce anume era acest rău, dar bănuelile gravitau în jurul bătrânei regine, împotriva căreia nimeni, afară de Sigismund, n'ar fi putut îndrepta sau şopti măcar vre-o acuzare.

Patru ani mai târziu, Sigismund se căsători cu prinţesa Barbara Radziwill, vlăstar al uneia din cele mai vechi familii lituane. Ea a fost marea dragoste a acestui monarh, care avusese o vastă experienţă sentimentală, mai înainte de a o întâlni. Brună, cu ochii negri, pătimaşă, volitivă şi imperioasă, această femee era tocmai antipodul nefericitei Elisabeta.

Dar farmecul Barbarei şi puternica influenţă pe care o exercita asupra soţului său, stârni o ură şi mai aprigă în sufletul veninos al bătrânei regine care pretindea că familia Radziwill încerca să guverneze Polonia prin ruda lor regală şi determină astfel numeroşi curteni, să se asocieze la conspiraţia ei. Tânăra regină începu să sufere de o boală misterioasă, foarte asemănătoare cu cea care ştersese dintre cei vii pe predecesoarea sa. Barbara era însă robustă şi luptă cu disperare împotriva răului, dar încetul cu încetul fu învinsă şi deveni o fantomă a superbei femei ce fusese înainte.

Nebun de disperare, regele Sigismund răscoli întreaga Polonie şi apoi Europa dela un capăt la altul, în căutarea unui leac, dar doctorii erau de foarte puţin folos în epoca aceea. După ce consultase cele mai mari somităţi ale timpului, el recurse la vrăjitori, astrologi şi alţi şarlatani, dar eforturile sale rămaseră zadarnice şi frumoasa Barbara muri în condiţiuni tot atât de misterioase, ca şi Elisabeta.

Regele sta zi şi noapte la căpătâiul muribundei, încercând prin tot felul de mijloace s'o readucă la viaţă şi să afle secretul răului care o distrugea. Durerea pe care a încercat-o înaintea acestei morţi, a rămas fără echivalent în istorie şi se spune că i-a întunecat tot restul vieţei.

Sigismund sta mai târziu, ore întregi cu ochii fixaţi pe portretul femeii iubite. Chema la palat pe cei mai reputaţi magicieni ai lumii şi-i punea să materializeze spiritul Barbarei, în speranţa că avea să afle adevărata cauză a morţei sale. O legendă spune că încercarea aceasta ar fi reuşit odată, dar nu se ştie dacă viziunea a vorbit.

Regele Sigismund a fost înmormântat la Cracovia, dar trupul reginei Barbara a fost lăsat să se odihnească în cripta catedralei din Vilna, la un loc cu alţi membri din familia Iagellonilor, originari din Lituania. In cursul nenorocirilor care au năpădit Polonia în secolul al XVIII-lea, mormântul ei a fost acoperit de zidărie şi apoi uitat cu desăvârşire.

In cazul că regina mamă a otrăvit pe Barbara Radziwill, e foarte probabil că i-a administrat arsenic, o otravă mai întrebuinţată decât oricare alta în Evul Mediu mai cu seamă în răsăritul Europei, întrucât se putea da în doze mici, aşa încât să provoace o moarte lentă, ceeace îndepărta întrucâtva bănuiala unei otrăviri.

Atât medicii cât şi alţi savanţi, sunt de părere că în anumite condiţiuni, ar fi posibil să se determine dacă în trupul unor fiinţe moarte de aproape patru sute de ani cum sunt cele două regine, există sau nu otravă. Arsenicul ar fi substanţa care s'ar putea identifica cu minimum de dificultate într'un asemenea caz, dat fiind că imediat ce a pătruns în organism, el se concentrează în păr şi în unghii, părţi ce rămân intacte un timp nedefinit după moarte, conservând astfel şi otrava.

Unii au opus însă acestei teorii obiecţiunea că s'ar putea prea bine ca regina Barbara să fi fost îmbălsămată cu arsenic, în care scop substanţa era pe atunci foarte des utilizată şi că deci, prezenţa arsenicului n'ar dovedi neapărat o otrăvire. Obiecţiunea aceasta e însă cu totul lipsită de seriozitate şi iată pentru ce: injectat în ţesuturile unui cadavru, arsenicul nu mai are cum să ajungă în păr şi unghii, pentrucă circulaţia sângelui a încetat; de unde rezultă că prezenţa otrăvei în aceste regiuni ar constitui totuş dovada unei crime.

Astfel, medicii şi toxicologii vor putea cu ajutorul retortelor şi al eprubetelor să determine dacă regina Barbara a murit sau nu de moarte bună acum 400 de ani.

I. B.

DIVERSE INSUŞIRI ALE SPRINCENELOR

CÂND Shakespeare vorbia într'una din odele lui de dragostea unui tânăr pentru spârcenele iubitei sale, el nu se îndoia că ştiinţa se va ocupa într'o zi de această podoabă de deasupra orbitei.

Atunci când ştiinţa studiase până în cele mai mici detalii figura omenească, omisese de a

Se zice că sprâncenele groase sunt semnul unei voinţe ferme şi tenace. Aceasta ar putea poate să-şi găsească o explicaţie prin sprâncenele bărbăteşti mult mai groase ca cele femeieşti. O sprânceană fină arată o rară delicateţe de suflet.

Moda sprâncenelor se schimbă ca toate celelalte. Ne reamin-

Prinţul de Wales

se interesa de sprâncene. Dar, doi profesori dela institutul de antropologie al universităţii Massaryk (Cehoslovacia) au făcut curioase descoperiri în această privinţă.

După ei conformaţia sprâncenelor este un izvor important pentru studiul eredităţii şi al rasei individului.

Profesorul Suk care a studiat condiţiile de existenţă ale raselor printre eschimoşi şi locuitorii sălbateci ai tropicelor, a clasificat împreună cu profesorul Rozpryne, sprâncenele a 470 de indivizi, bărbaţi, femei şi copii.

Doctorul Suk presupune că, conformaţia şi oarecari particularităţi ale sprâncenelor nu sunt simple accidente, ci indică ereditatea şi semnele de caracter tipice.

Unsprezece modele de sprâncene au fost clasificate de cei doi oameni de ştiinţă. Cinci din aceste modele sunt comune, iar altele relativ rare. Acelora li se atribue cu precizie oarecari particularităţi, cari însă nu pot fi generalizate.

S'au găsit multe explicaţii asupra utilităţii sprâncenelor la o figură. Că aparţin omului sau maimuţei, ele sunt o protecţie pentru ochi contra intemperiilor, a ploii şi a soarelui.

Aceiaş persoană poate avea două sprâncene de tipuri diferite. Astfel la prinţul de Galles, fiecare sprânceană are o conformaţie diferită.

Cele mai comune sprâncene sunt acelea drepte şi cari pornind din preajma nasului, merg descrescând până la tâmplă. Printre cele 470 de persoane examinate de cei doi profesori 157 făceau parte din acest tip comun.

tim că nu demult oarecari femei îşi împreunau sprâncenele prin procedee artificiale şi aceasta era atunci un semn de frumuseţe. Astăzi nemulţumite de a le smulge, unele le scot în întregime, pentru a le înlocui cu o simplă trăsătură de creion pe care şi-o trag înainte de a eşi din casă. Poate că într'o zi vor înlocui sprâncenele printr'o bandă subţire de mătase a cărei culoare va trebui să fie în armonie cu toaleta ce ar purta-o cu prilejul unei oarecari împrejurări.

Să încercăm a arăta diferite tipuri de sprâncene, fiecare putând defini un caracter particular.

Sprâncenele bine arcuite, bine desenate, indică un caracter egal şi oarecare simţ artistic.

Sprâncenele stufoase dau dovadă de-o personalitate dezordonată, încăpăţânată, cu un caracter dificil şi în general puţin sentimentală.

Sprâncenele a căror bază este mai strîmtă decât partea finală este un semn de viclenie şi arată suflet josnic şi simţ practic al lucrurilor.

Sprâncenele cu accent circonflex dau dovadă de oarecare candoare, bunătate, suflet generos şi devotat, inimă sensibilă.

Sprâncenele drepte indică în posesorul lor o persoană decisă cu mult gust de matematică şi ştiinţă la ale cărui proiecte e greu să te împotriveşti.

Iată dar diferitele tipuri de sprâncene cu însuşirile lor, sprâncene pe care le întâlneşti la diferiţi indivizi. Dar cu moda actuală cum vrei să descoperi caracterul unei femei, cu ajutorul sprâncenelor?

B. C.

Ştiri sportive

Pe pista velodromului s'a alergat în ziua de 26 Octombrie o cursă internaţională de motociclete, în patru serii a şase tururi. Au luat parte la curse: francezul Meynier şi germanul Killmeyer ambii campioni de temut al acestui sport. Clasamentul final e următorul:

1) Cantacuzino — 15 puncte.
2) Nicolae Cristea — 12 p.
3) Meynier — 5 puncte.

Cel mai repede tur Cantacuzino în 38" 2/5.

* * *

O veste îmbucurătoare pentru sportul nautic: se vor acoperi în iarna aceasta bazinele Lido şi Griviţa, pentru ca antrenamentul de inot să nu sufere din cauza iernii.

* * *

In urma matchurilor de tenis pe care Tilden le-a jucat în ţară cu tenismenii noştri, s'a constatat că reprezentanţii României sunt foarte buni, însă că se resimt din lipsa antrenamentului de iarnă, la noi nefiind terenuri acoperite.

* * *

Primul match de ping-pong va avea loc în zilele de 28-29-30 Octombrie între Bucureşti şi Oradea. Se vor disputa cupele „Dimineaţa" şi „Realitatea Ilustrată".

* * *

Viitoarele matchuri de box ale T. R. B. vor avea loc în sala „Constructori".

* * *

Primul cross-country sau crossul Mihail Eliescu se va disputa la Bucureşti în ziua de 8 Noembrie.

Internaţionale

S'a anunţat pe ziua de 7 Decembrie un mare match de football între Anglia şi Austria. Matchul se va disputa la Wembley.

* * *

Fostul campion mondial de box Tunney a declarat că îşi va relua antrenamentul, spre a se urca din nou pe ring.

* * *

Pe hipodromul Treudenau (Viena), s'a disputat Duminică faimoasa alergare internaţională a Europei centrale „Austria Preiss". Victoria a revenit iepei Siker a d-lui Horvat (Ungaria).

* * *

Italia va organiza anul acesta campionatul mondial de football. Până în prezent a depus un proect de prospect, cu condiţiile campionatului.

ENA CORVIN

Citiţi în pag. 14, condiţiunile marelui concurs „REALITATEA ILUSTRATA"-„PERLODONT", cu premii de 20.000 lei.

CONTAGIUNEA

de **Max Fischer**

I

Când s'a întors ieri seară acasă, Jeanne spuse soţului ei:

— O ştii pe Lucie Vautier... colega mea de pension... Lucie Vautier, la care am fost alaltăieri după amiază... Ei bine, s'a îmbolnăvit foarte grav.

Azi de dimineaţă când s'a sculat, a avut o hemoptizie... E bolnavă de piept... Cum i-a venit asta? Nici ea nu ştie. S'a molipsit fără îndoială... Se zice că ftizia e contagioasă.

Pierre n'a luat mai întâi în seamă tonul cu care soţia sa i-a spus: „Se zice că ftizia e contagioasă... foarte contagioasă". O oră după aceea însă a schimbat din nou cu Jeanne câteva fraze relative la sănătatea Lucie-ei Vautier.

Deabea tăcuseră şi unul şi altul, când acesta începu să geamă uşor.

— Ce ai, draga mea?

Răspunsul veni murmurat pe un ton indiferent:

— Nimic... nimic...

Şi apoi: — Se prea poate să mă înşel... Dar nu-i nimic.. fără 'ndoială.

Dela ora şapte până la opt n'au mai vorbit despre boala Luciei. La ora opt şi cinci minute însă, Jeanne duse cu o mişcare bruscă mâna la unul din omoplaţi şi începu să se vaite.

— Ah! Ah!

Pierre o întrebă neliniştit:

— Suferi, draga mea?

Cu accentul resemnat al muribundului, care-şi simte sfârşitul aproape, Jeanne îi răspunse:

— Da. Mă chinueşte grozav junghiul din spate!

Pierre înţelese că nu mai trebuie să stea pe gânduri.

— Mâine vom merge să consultăm un medic.

II

Azi de dimineaţă Pierre a deschis cartea de telefon, la rubrica „medici" şi a transcris pe o bucată de hârtie adresa: dr. Baignierès, porte Maillot nr. 10.

Din întâmplare i-a primit medicul însuş — şi i-a introdus în cabinetul de consultaţie.

— Iată, doctore...

Şi Pierre expuse amănunţit obiectul vizitei sale. A pus pe practician în curent cu temerile soţiei sale şi îi mărturisi, între altele, că de ieri seară, Jeanne n'a încetat un moment să se plângă de dureri în spate. Doctorul cercetă îndelung pe pacientă.

— Respiraţi, doamnă, vă rog! Respiraţi numai... Tuşiţi vă rog! Deajuns, mulţumesc... Respiraţi din nou, vă rog.

Apoi, declară foarte convins:

— Pot să certific, doamnă, că vă bucuraţi de o sănătate excelentă. Pieptul e desvoltat normal. Căile respiratorii sunt sănătoase. Nimic, n'aveţi nimic, nimic, nimic.

Jeanne răspunse atunci foarte indignată:

— Eram sigură, doctore... şi nici prin gând nu mi-ar fi trecut să vă consult, dar soţul meu a insistat atât de mult încât... Ah, bărbaţii!... Ce fiinţe nesuferite!

In stradă reproşurile deveniră şi mai violente.

— Asta ne trebuia acum! Să mergem să consultăm pe dobitocul ăsta! Să aruncăm banii pe fereastră!

Când ţi-am spus eu că n'am nimic, n'ai vrut să mă crezi. Evident, bolile de piept sunt foarte contagioase, dar nu se prind aşa, cu una cu două!...

Aşa eşti tu... te sperii de cel mai mic lucru. Dacă te-aşi fi ascultat pe tine, ar fi trebuit să-mi fac testamentul!

III

După ce au terminat masa de seară, Jeanne şi Pierre s'au instalat în camera lor de culcare.

Jeanne şi-a luat lucrul de broderie, iar Pierre a început să-şi citească gazetele de seară.

Un fapt divers din „Le Matin" i-a atras atenţiunea. Era intitulat: *„Un doctor improvizat"*.

După ce l-a citit cu un interes crescând a exclamat ţinându-se cu mâinile de şale:

— Ei, nu zău, asta-i colosal!

Şi vrând să împărtăşească şi soţiei sale motivele acestui acces subit de ilaritate, i-a întins ziarul.

— Citeşte, te rog!

UN DOCTOR IMPROVIZAT

Reîntors dintr'o călătorie de patru zile, d-l Baignierès, cunoscutul medic, domiciliat în porte Maillot nr. 10, a cerut comisariatului respectiv, arestarea servitorului său. Profitând de absenţa ilustrului medic, acest potlogar s'a substituit timp de patru zile stăpânului său, dând consultaţii câtorva pacienţi noui încasând fără nici un scrupul onorarii cari întrec cu mult tariful.

Doctorul Baignierès, care a fost pus în curent cu această excrocherie, a cerut parchetului...

Pierre aşteaptă să vadă pe soţia sa înveselindu-se, descoperind la rându-i mistificarea, a cărei victimă a fost, dar aceasta îi declară cu răceală.

— Nu ştiu de ce eşti aşa de vesel. Râzi totdeauna de orice lucru, ca un dobitoc!

Şi peste cinci minute deveni subit palidă, duse mâna brusc la unul din omoplaţi şi începu să se vaite.

— Ah!... Ah!.. Ah!... Doamne! Doamne, sufăr îngrozitor!...

A început iar să mă doară junghiul din spate...

In româneşte de P. B. M.

LA MĂCELAR

— *„Să vă dăm şi osciorul acesta pentru dulăul dv.?"*

JUCĂRIE

— „Ce e sgomotul ăla în dormitor?"

— „Bebeluş clănţăne din dinţi".

— „Cum clănţăne când nici nu i-au ieşit dinţii".

— „Clănţăne cu ai dv., coniţă".

PROBABIL

— „Vă rog locueşte aci o familie Contaminescu?"

— „Nu domnule, dar la etajul al doilea locueşte un domn Conta, iar la al patrulea, doamna Minescu".

— „Eh, or fi divorţat".

CUM VREI S'O IEI

— Soacră-mea e un înger!

— Fericit muritor! A mea mai trăeşte!

NEVOE

Leopold vine târziu la şcoală.

— Unde ai fost până acum?

— A avut tata nevoie de mine.

— La ce?

— Ca să-mi tragă o bătaie.

MEREU ACELAŞ

Ea. — „Dar ştii, ai devenit absolut insuportabil... Totodeauna când îţi cer să-mi faci o rochie nouă, îmi dai acelaş răspuns!"

— „Dar bine, draga mea, cum să fie altfel? întotdeauna aceiaş cerere!"

Vitrina „Cărţei Româneşti", cu prilejul apariţiei albumului „Privelişti Româneşti", imprimat de „Adevěrul", sub îngrijirea d-lui Al. Bădăuţă.

DIN ȚARĂ

Sus: *Fotografia noastră reprezintă un aspect al Camerei Deputaților, în timpul congresului balcanic, care a avut loc de curând la București. Congresul a fost întrerupt, din cauză că delegația bulgară s'a retras dela lucrări, pe motive principiale.*

Jos: *Echipele de foot-ball „Venus" și C. A. O., cari au disputat în București un match interesant. Rezultatul a fost 6—0 pentru „Venus".*

Sus: *Regele Carol, Voevodul Mihai și primul ministru, d. Iuliu Maniu, au asistat la deschiderea cursurilor facultății de agronomie din Cluj.*

Jos: *Miniștrii și oficialitățile, în așteptarea Suveranului, la Cluj.*

Jos: *Zilele trecute s'au încheiat la București, lucrările congresului de neurologie. In clișeul nostru vedem un grup de neurologi ascultând o expunere a d-lui prof. dr. Obreja.*

noul Zarathustra

RĂBUFNESC din când în când în ziarele mari din Europa, luptele poliţiei împotriva unui anume Trebici-Lincoln, personagiu cu viaţă de roman dę aventuri, cu suflet pururi arzător, trist, nemulţumit şi răzvrătit, de profet. De curând poliţia din Belgia l-a prins şi l-a trimis bine escortat apoi în Germania, unde ţinuse cuvântări. Agenţiile telegrafice au vestit lumii, din nou, numele omului socotit odios.

E c stare de spirit mai mult poliţienească. Şi e păcat că unii ziarişti îmbrăţişează cu atâta uşurinţă punctul de vedere şi filosofia prefecturilor de poliţie. Viaţa e mai tainică decât un regulament de circulaţia vehiculelor, iar psihologia unora dintre oameni mai complexă decât a şefului gardianilor din piaţa de legume

Trebici-Lincoln care a îngrozit pe câţiva funcţionari de vamă, trebue privit cu altă inteligenţă şi cercetat cu altă curiozitate. E vinovat de jignirea a numeroase avize, dispoziţii şi legi, dar nu e oare mult mai mare numărul dispoziţiilor, circulărilor şi ordonanţelor comunale, care-au rănit viziunea lui morală despre lume, instinctul lui original al înţelesului vieţii omeneşti?...

În sistemul care ne raţionalizează şi bucătura din gură şi în ce împrejurări ne e îngăduit să oftăm, Trebici-Lincoln e unul din puţinii oameni — doi sau trei — ai epocei noastre care a consimţit să nu doarmă de prea multe ori în acelaş aşternut şi căruia cele cinci continente i se par prea strâmte, simţirii lui de misionar. O biografie atât de surprinzătoare, când trei miliarde de oameni trăesc după şablon, dovedeşte că Trebici-Lincoln înainte de a veni în conflict cu dispoziţiile regulamentare, s'a martirizat

Sus: *Trebici-Lincoln, vorbind la o şedinţă budhistă, la Berlin.*
Mijloc: *Îmbrăcămintea exotică a noului Zarathustra, stârneşte curiozitatea locatarilor hotelului, în care e găzduit.*

St. jos: *Trebici-Lincoln părăsind un restaurant vegetarian al capitalei Reichului. Noul profet nu mănâncă niciodată carne.*

şi se jertfeşte în fiecare zi pe sine pe rugul de flăcări al profeţiei lui. Căci ceeace caracterizează fantastica viaţă a lui Trebici-Lincoln, prezentat de poliţia internaţională ca un criminal fioros, nu sunt nici setea de avere (pe care a posedat-o şi de care s'a dezbărat) — ci credinţa că turmele omeneşti trebue să se supue unui principiu de natură divină. Iar toată drama acestui nou Zarathustra e că nu şi-a găsit încă norodul care să-l asculte şi urmeze.

Trebici-Lincoln e fiul unui învăţător evreu, dintr'un târg unguresc. Dar credinţa mozaică nemulţumindu-l prin lipsa de prestigiu, trece le creştinism, mlădiţa nobilă a străvechiului mozaism. Studiul teologiei îi dă armele toate de dialectică, ale nouei credinţe, cu care va înviora omenirea. Suntem prin 1900 şi profetul cu perciunii retezaţi are numai 24 de ani. In ce continent se mai ţin predici şi se mai ridică biserici noui? In America. Trebici-Lincoln devine la New-York unul din cei mai ascultaţi predicatori populari. Dar un demon lăuntric îi întunecă de câteva ori vederea cerului şi părăsit de îngeri, după izbucnirea câtorva scandaluri ale persoanei lui, evanghelistul îşi strânge parabolele ruşinate şi se refugiază în Anglia. Spiritul lui cucereşte pe episcopul de Canterbury şi fostul învăţăcel de rabin e numit preot la Appeldore. Suntem în 1910 şi sfântul părinte are 34 de ani, vârstă la care-şi de seama că de-aci, din Anglia, fiecare piatră poate deveni punctul de sprijin pentru cucerirea lumii. Cucereşte cu frenezie un mandat şi intră în Camera Comunelor... Trebici-Lincoln se găsia la picioarele scării de marmură pe care mai urcase până 'n culme un evreu renegat: Disraeli. Dar stăruitorul demon lăuntric care avea răbdarea să adeste ascuns câte-un deceniu, vârî pe viitorul Eremia în afaceri parlamentare, unele destul de necurate, care-l silesc din nou să fugă. Tristă metodă: nimeni nu poate să fugă de sine şi de umbra sa.

Şi iată cum la 38 de ani, în 1914, Trebici-Lincoln apare şi în România ca director al unei societăţi petroliere.

De-aici înainte, odată cu isbucnirea războiului, firele vieţii noului moralizator universal se 'ncurcă 'n evenimente greu de lămurit şi poate tocmai deaceia prielnice demonului care-l persecută. Trebici-Lincoln e acuzat — în Belgia? — de spionaj, probabil că acuzaţia e numai pe jumătate sau de loc întemeiată căci nu poate fi împuşcat. Suferă totuş trei ani închisoare grea şi e expulzat în Olanda. Turburările politice de după războı îl găsesc în Germania. Ia parte la încercarea de revoluţie a lui Kapp — orice revoluţie, reacţionară sau democrată, militară sau muncitorească, pen tru răsturnarea noroaielor era bine-venită! — dar cu desăvârşire dezamăgit de Europa, unde domnesc totuş maşinile cu spiritul lor mort şi simetric, fuge în China, marele rezervoriu istoric de popoare şi nelinişti.

Dezordinea sufletească a lui Trebici-Lincoln îşi găseşte pentru întâia oară un principiu de acţiune de valoare actuală: ura împotriva Europei, duşmana înnăscută a lui Zarathustra. Ca sfetnic al generalului chinez Wu-Pei-Fu pregăteşte marea revoluţie menită să elibereze balaurul galben acoperit cu solzi de pietre preţioase, de jugul şi hamurile bancherilor albi. Cum de-a ajuns, din inima taberelor militare chineze, pe ne-aşteptate în Elveţia, tratând un împrumut de Stat de o sută de milioane de franci, pentru cantoane?... Desigur, încă una din contradicţiile uluitoare, când demonul se dă peste cap în inima bietului profet care se pomeneşte dezminţit de el-însuşi...

E arestat Trebici-Lincoln, dar acum cunoaşte mai bine poliţiile europene. Scapă şi fuge 'n Asia. In Anglia adevăratul autor al răscoalelor afganistane împotriva regelui europenizat Amanulah, e socotit tot fostul preot şi amic al episcopului de Canterbury.... Trebici-Lincoln se răsbuna împotriva Europei cum putea. Amanulah a trebuit să fugă din Afganistanul pe care voia să-l organizeze cu moravuri ca la Paris, să fugă foarte repede. Azi trăeşte la Roma.

Dar în Asia creştinismul e nuo schismă a unei schisme, toate de valoarea dialectală pentru un continent-două, de mărimea unor peninsule. Adevărat continent e Asia, iar o adevărată religie e budismul, cu un milion de temple şi un miliard de credincioşi. Trebici-Lincoln care mai dovedise că ţine la ideia divină eternă şi nu la formele şi obiceiurile ei trecătoare şi localnice, îmbrăţişează budismul şi intră 'n mânăstire de călugări. Poate n'ar mai fi ieşit niciodată din liniştea şi ideia pierderii de sine, dacă nu l-ar fi chemat din nou spre Europa strigătul unicului fiu rămas în Anglia şi osândit la moarte prin spânzurătoare. Se 'mbarcă pe întâiul vapor care pleacă spre Europa dar fu oprit de vameşi la ţărmul Angliei.

Trebici-Lincoln se 'ntoarce 'n Asia, în suflet cu un cadavru.

Ce s'a făcut Trebici-Lincoln?.. Unde e?... Cum, n'are nici un amestec în frământarea din Manciuria, din China Veche?...

Aflăm despre el veşti acum un an: după eliberarea oraşului Shanghai, prin retragerea armatelor japoneze. Trebici-Lincoln e acum călugărul budist Haocung şi în faţa poporului din Shanghai vorbeşte cu înflăcărare despre budismul, ancoră mântuitoare a vasului sfărâmat al omenirii. E ascultat cu religiozitate: se ştie că fusese sfătuitorul fostului stăpân al Manciuriei Tsangsalin. Cuvântarea lui e prezidată de un reprezentant al Ligii Naţiunilor în China, profesor universitar în Anglia. Trebici-Lincoln vrea să se ştie că vorbeşte pentru întreaga omenire.

Cum de-a ajuns zilele trecute în Marsilia, de ce a intrat în Belgia, ce caută în Germania, e greu de spus.

Destinul lui Trebici-Lincoln nu s'a încheiat.

F. ADERCA

CONCURSUL MUZICAL

„REALITEA ILUSTRATĂ - COLUMBIA"

Premii în valoare de 100.000 lei

„Realitatea Ilustrată", împreună cu marea casă de muzică „Columbia", organizează un concurs pentru alegerea celei mai bune bucăţi muzicale, imprimate pe plăci „Columbia", în sezonul 1932—1933.

Casa „Columbia" propune pentru concurs 24 de bucăţi muzicale, imprimate pe plăci, şi dintre care noi enumărăm următoarele douăzeci: Ilona — muzica şi cuvinte de Elly Roman; Mintemă — muzică de Ionel Fernic; Oh! Mona — muzică de Weens & Washburn; Rumba, rumba peste tot — muzica de Alverio Cozziani; Romangola, tango — muzica de F. Apollonio; Dă-mi o clipă de iubire, tango argentin — muzica de Carlos Gardel, Rosita, tango — muzică şi cuvinte de Corologos; Suflet candriu, slowfox — muzica de I. Vasilescu; Napolitana, tango — muzica de Will Meisel; Tu nu eşti cea din urmă, tango — muzica de Hoenigsberg; De ce mă minţi, tango — muzica de Jean Lenoir; Mi-e dor romanţă — muzica şi cuvinte de N. Manzatti; Cântecul uitării, romanţă — muzica de Palaşev; Beau, tango — muzica şi cuvinte de I. Fernic; Vreau o păpuşe, tango — muzica şi cuvinte de I. Fernic; Un cuib de ramuri, tango argentinian — muzica de L. Telleria; Lola, tango — muzica şi cuvinte de Elly Roman; Gândeşte-te la mine, tango romanţă — muzica şi cuvinte de Elly Roman; Carmencita, tango — muzica şi cuvinte de N. Manzatti; Cântă vioară, tango romanţă — muzica de Elly Roman.

Aceste bucăţi se vor putea asculta în toate magazinele de muzică din ţară, şi în special la magazinele „Columbia" din Bucureşti, Calea Victoriei No. 48-50, şi la sucursalele lor din Cluj, Piaţa Unirii 28, din Cernăuţi, str. Flondor No. 12, din Timişoara, B-dul Reg. Ferdinand 7. Deasemenea, plăcile vor fi transmise la radio, la date ce se vor anunţa la vreme, şi pentru localităţile unde nu ar exista, casa „Columbia" le trimite ramburs, la cerere.

Oricare dintre cititorii noştri cari va numi bucata pe care o va alege un juriu, ca fiind cea mai frumoasă, va câştiga unul din numeroasele premii pe care „Realitatea Ilustrată" şi casa „Columbia" le-au fixat pentru acest concurs, şi pe care le-am enumărat în numărul nostru trecut.

Imprimările „R. C. A."

Cum se va desfăşura concursul „Realitatea Ilustrată" - R. C. A. Premii în bani şi aparate de radio.

In seria concursurilor muzicale, dotate cu mari premii, pe care le organizează revista noastră, trebue menţionat ca senzaţional, marele concurs „Realitatea Ilustrată"—„R. C. A.".

El constă din următoarele:

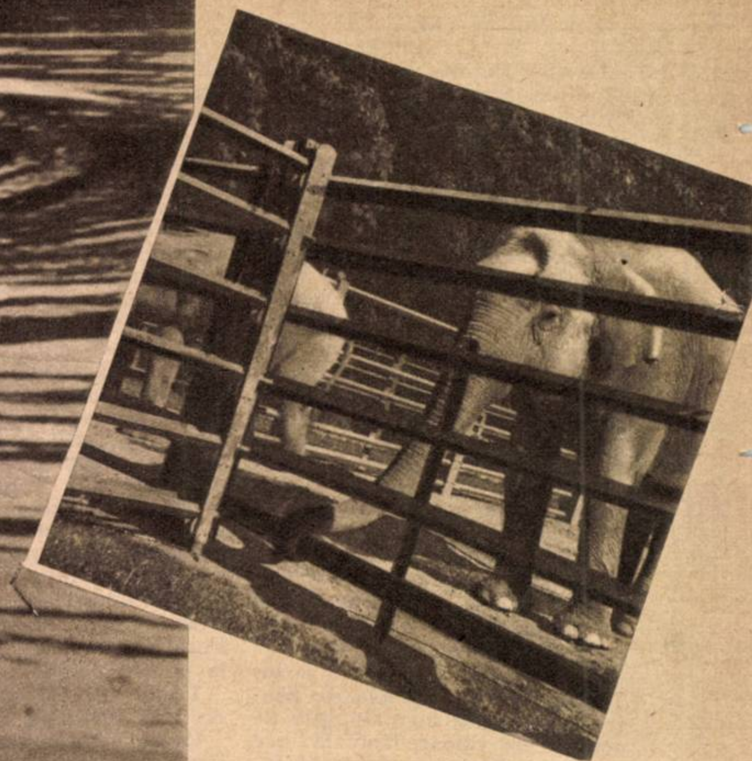
In toată ţara se vor instala aparate speciale de înregistrat „R. C. A." pe plăci de gramofon „Victor", cea mai senzaţională invenţie a secolului. Este deajuns să vorbeşti în faţa unui microfon, până la completarea plăcii, — care are un preţ minim — şi imediat îţi poţi auzi vocea, clar şi perfect desluşit, ca şi cum ai vorbi a doua oară. Iţi poţi înregistra vocea cântând, sau să execuţi muzică la orice fel de instrument, piano, vioară, execuţiuni de bucăţi muzicale la instrumente neobicinuite, declamaţii, imitaţiuni, etc.

Cititorii noştri cari vor să participe la concurs, se vor înscrie ulterior imprimărilor, menţionând categoria la care vor să ia parte, precum şi numărul de plăci cu care vor să concureze, la redacţia revistei „Realitatea Ilustrată" str. Const. Mile 7.

Aparatele „R. C. A." şi plăcile „Victor" se vor găsi în toată ţara.

Concursul este dotat cu mari premii în bani, şi cu o serie de aparate de radio „R. C. A.", numai ele în valoare de lei 40.000.

Sus: Elefanţii aşteaptă liniştiţi darurile, pe care li le vor face vizitatorii grădiniei zoologice.

Stg.: Lebăda, care alunecă pe luciul apei, ca o fantomă albă.

Jos: O pereche de telegari, înhămaţi, aşteptându-şi stăpânul.

Cele necuvântătoare

sunt fericite.

Nu ştiu de criză; nu ţin conferinţe pentru pace; n'au crize de guvern. Cerinţele lor sunt mici şi nu şi-au complicat viaţa asemenea oamenilor. Traiul le e simplu şi se mulţumesc cu puţin.

Elefanţii, cari ziua întreagă aşteaptă liniştiţi îndărătul gratiilor din grădina zoologică, firimiturile pe care vizitatorii li le oferă în joacă, şi pe care cu o răbdare uimitoare, de fiece dată, dupăce le-au apucat cu trompa, le trec în gură; lebăda care pe luciul lacului întins alunecă elegantă, curbându-şi S-ul gâtului, până când atinge suprafaţa apei, sau caii, cari fără enervare pot rămânea înhămaţi ore lungi, în faţa porţii, aşteptându-şi stăpânul, toţi duc o viaţă lipsită de griji şi nu au decât rare clipe de dureri.

Numai că noi oamenii avem darul cugetării şi putinţa de-a schimba între noi gândurile şi aceste daruri trebue să compenseze toate nemulţumirile şi toate necazurile.

O a doua MATA HARI
SPIOANA PE DOUĂ FRONTURI

„Zeul Ianus avea două fețe, dar un spion militar trebue să aibă zece fețe" — spunea colaboratorului unui ziar francez, d-na Crampton, născută Martha Richard, o cunoscută fostă spioană, care acum trăește liniștită la Paris.

In timpul războiului avea în realitate multe fețe. Martha Richard, originară din Anglia, era agenta serviciului de spionaj francez și in acelaș timp colaboratoarea comandantului unei escadre germane, de sub conducerea baronului von Kron. In Spania și in Elveția, unde venia adesea in interes de serviciu, juca rolul unei burgheze convinse, revoltată împotriva războiului și care predica pacea imediată.

La izbucnirea războiului, Martha Richard se afla la Paris. Aventurieră din fire, își făcu apariția la Ministerul de război francez și pătrunse până la șeful serviciului de spionaj.

— Aveți nevoie de o spioană capabilă? întrebă ea fără înconjur.

— Da, așa una ca dv! răspunse acela imediat. Constat că vă potriviți minunat pentru acest rol!

După o scurtă convorbire, ajunseră la ințelegere. Martha Richard primi un pașaport olandez: inceta de a mai fi englezoaică, pentru a nu trezi bănueli la germani.

REVERSUL

După puțin timp sosi în misiune secretă, din partea serviciului francez de informațiuni, la San Sebastian, în Spania. Acolo se afla pe vremea aceea comandantul unei escadre germane, baronul von Kron, care avea însărcinarea să supravegheze mișcările flotei franceze.

Intr'una din zile, pe când lua gustarea de dimineață, servitorul îi aduse o carte de vizită.

„Wilhelmine Messen", citi el. Câteva minute mai târziu se afla cu vizitatoarea in odaia de lucru cu ușile bine închise.

Vizitatoarea era Martha Richard. Ea era frumoasă, tânără, bine îmbrăcată și-l cucerise pe baron imediat.

— Ași fi fericit să pot fi de folos unei femei atât de fermecătoare! zise el galant.

Baronul îi ceru să plece în America de Sud.

— Și eu, dimpotrivă, am intenția să vă fiu dv. de folos! răspunse ea cu un zâmbet plin de cochetărie.

— In ce sens? întrebă baronul.

— Ca spioană! isbucni ea de-odată.

Și ea îi lămuri baronului, care o privea surprins, că ar avea diferite legături la Paris, chiar în cercurile ofițerești și că ar putea procura germanilor infomațiuni prețioase.

Propunerea era importantă. Mai trebuiau numai câteva clipe de răgaz, pentru oarecari informațiuni și incunoștiințarea comandamentului șef. Ofițerul rugă pe vizitatoare să revină peste trei zile. Și când vizită după trei zile din nou pe baron, acesta o felicită:

— Sunteți angajată in serviciul de spionaj german!

CAȘTIG DUBLU

In acest chip, Martha Richard începu să lucreze pe două fronturi: pentru francezi și pentru germani.

Bine 'nțeles că atât spionii francezi cât și cei germani, de care Spania era plină pe acea vreme, o urmăriau la fiecare pas, mai cu seamă la început. Și unii și ceilalți vroiau să se convingă, câtă încredere puteau să aibă în ea. Dar îi ducea de nas pe toți, cu multă îndemânare. Spre exemplu, odată se duse la reprezentantul spionajului francez din Madrid și-i zise:

„Mă puneți intr'o asemenea situație, încât voi fi silită să demisionez; detectivii dv. mă urmăresc pretutindeni!".

Reprezentantul se scuză și-i promise că acest lucru nu se va mai întâmpla, ordonând intr'adevăr să nu mai fie urmărită.

Apoi se ducea la baronul von Kron, pe când acesta se afla la Madrid sau îi scria, când se afla intr'altă localitate și-i se plângea că spionii germani nu-i dau pace, îngreunându-i activitatea.

Ea venia in contact cu francezii, ca să divulge germanilor secrete militare, și cu germanii, ca să procure informații francezilor. In felul acesta se închina la doi zei și câștiga destul de frumos.

NARCOTICUL IN CAFENEA

Ea nu lua banii pe degeaba: aducea ambelor tabere informațiuni de preț. Odată, pe când șeful serviciului de informațiuni din Madrid fusese chemat în altă cameră, în interes de serviciu, ea fotografiă cu un aparat foarte mic un document însemnat care se afla pe masă și dădu fotografia baronului von Kron. Iar francezilor le dădu copiile documentelor pe care le furase sau le fotografiase în odaia de lucru a baronului.

Călătoria adesea la Paris și Berlin. Viața îi era în joc în fiecare clipă. Dacă s'ar fi aflat dublul ei rol pe când se afla intr'una din cele două capitale, ea ar fi fost împușcată ca și Mata Hari.

Dar părea că-și bate joc de primejdii și că-i place să se joace cu soarta.

Pe lângă lipsa de teamă era dotată cu o extraordinară prezență de spirit și îndemânare. Unui spion, care o urmăria în trenul Geneva-Lyon, îi aruncă tabac în ochi, coborî apoi din tren și dispăru. Altuia, care luase loc lângă ea la o cafenea din Paris, îi turnă un narcotic în pahar; după câteva minute dormia tun, așa încât putuse pleca liniștită.

Știa să iasă totdeauna cu pielea curată din primejdii. Altfel nu s'ar mai odihni azi în tihnă, după munca obositoare și primejdioasă depusă pe două fronturi.

SOSITA LA TIMP

Odată, baronul von Kron îi făcu la San Sebastian o propunere hazardată: să convingă pe câțiva spioni francezi, cari trăiau in Spania, să treacă in slujba germanilor, promițându-le onorarii foarte mari.

— Imi voiu da osteneala! zise Martha Richard. Dar care e răsplata?

Kron îi făgădui o sumă însemnată și ea se puse pe lucru. Dintre cei

cincisprezece agenți francezi aflați in Spania, ea alese patru, cari după părerea ei erau mai ușor de convertit. Cu trei ii reuși — cu cel de-al patrulea dădu insă greș. De teamă să nu fie denunțată, ii luă inainte: se duse la șeful serviciului de informațiuni francez și-i spuse că a vrut să-l pună pe acest agent la incercare.

— M'am convins, că e demn de incredere! își termină ea raportul.

Ea mai avea și un fler uimitor, grație căruia descoperia pe colegii ei de profesiune. Odată, veni la Madrid la un salon de infrumusețare. In timpul unei convorbiri cu portarul, descoperi că acesta e agentul unui serviciu secret. Dar nu știa dacă in cel francez sau cel german. Martha Richard incepu investigațiile, află curând că e in serviciul francezilor — și nu neglijă să comunice acest lucru germanilor.

LA ADAPOST DE SUBMARINE

In vara anului 1916 von Kron o trimise intr'o misiune specială la Buenos Aires. Era un timp foarte periculos pentru călătorii pe mare, căci submarinele mișunau pretutindeni. Dar vaporul pe care se afla Martha Richard sosi in bună stare. După spusele ei, von Kron luase măsuri ca submarinele să nu se atingă de vasul acela.

— Toți pasagerii erau grozav de nervoși și așteptau dintr'o clipă intr'alta ca vaporul să fie scufundat — povestia ea. Numai eu eram calmă, deoarece Kron imi garantase o călătorie fără primejdii.

La Buenos Aires, Martha Richard nu rămase mult timp: era puțin de lucru acolo, și natura ei aventurieră o atrăgea mai aproape de front, mai aproape de primejdii. Se inapoia in Spania, culese câteva informațiuni prețioase — și se duse cu ele la Paris.

La Paris a fost foarte bine primită, deoarece expediase francezilor informațiuni interesante și din Buenos Aires unde jucase deasemeni un rol dublu. E de presupus că francezii bănuiau ceva despre legăturile ei cu germanii, dar că preferau să nu facă caz de acest lucru, deoarece le era orișicum de folos. In schimb a fost insărcinată cu o misiune extraordinar de grea și plină de răspundere: să fure dela baronul Kron lista spionilor germani și o serie de documente secrete.

Nu era lucru ușor. Chiar dacă reușia, tot ar fi trebuit să părăsească serviciu german, căci ar fi fost descoperită. Dar ea nu se dete inapoi: spera că francezii ii vor plăti acest serviciu atât de bine, incât ruptura cu germanii să nu-i producă regrete.

Și se inapoiă in Spania.

Era in vara anului 1917. Baronul von Kron trăia pe vremea aceea la San Sebastian. Martha Richhard ii făcu ca de obicei o vizită. Apoi il vizită, timp de câteva săptămâni, zi la zi, până rămase acolo. Ea mitui fata din casă și pe portar. Nu se știe cum a rezolvat această chestiune complicată, se știe doar, că Martha Richard și-a insușit toate documentele necesare, că le-a predat serviciului francez de informațiuni și că in afară de răsplata bănească a primit și o decorație.

De bună seamă că a trebuit să rupă orice legături cu germanii. Dac'ar fi fost prinsă pe teritoriul german, ar fi fost predată curții marțiale și impușcată. Dar nu s'a mai dus niciodată in Germania.

Incă inainte de sfârșitul războiului, s'a retras ca să se odihnească; nervii ii erau prea extenuați. Se stabili la Paris și acum se odihnește pe laurii trecutului. Aci s'a căsătorit cu ofițerul englez Crampton, cu care a dus câțiva ani o căsnicie fericită. Acum trei ani a rămas văduvă.

Se spune că-și scrie memoriile. Desigur că vor fi mult mai interesante și mai emoționante decât cel mai interesant roman detectiv. Căci toată viața ei a fost un lanț neintrerupt de aventuri primejdioase, aventurile unei femei care s'a jucat an de-arândul cu moartea.

Ad. B.

„Realitatea Ilustrată" alege pe cel mai bun diseur și pe cea mai bună diseusă din România.—Un angajament strălucit la „HIS MASTER'S VOICE".

„REALITATEA ILUSTRATĂ" institue un nou mare concurs, pe țară, pentru alegerea celui mai bun diseur și a celei mai bune diseuse.

Concursul nostru, prin care se vor evidenția cei mai buni cântăreți, din marea masă a anonimilor, va fi organizat in următoarele orașe: București, Iași, Cernăuți, Cluj, Constanța, Chișinău, Timișoara și Craiova.

In fiecare din aceste orașe, se vor constitui jurii, compuse din somități muzicale, cari vor examina calitățile vocale și artistice ale concurenților.

In fiecare din orașele enumerate mai sus, se vor alege in concurs preliminar, câte un diseur și o diseusă, iar in București se vor alege deasemenea câte un diseur și o diseusă, la douăsute de candidați.

Acei aleși in provincie, vor veni pe spezele noastre la București, unde va avea loc concursul definitiv.

Premii: câte un angajament strălucit pe termen de un an, la marea casă muzicală mondială, „HIS MASTER'S VOICE" și la cerere, câte un angajament la marile localuri ale Capitalei.

Inscrierile se primesc, insoțite de fotografii și de câteva date personale, la redacția revistei „REALITATEA ILUSTRATĂ".

UN NOU MARE CONCURS.— PREMII DE 20.000 LEI

„REALITATEA ILUSTRATA" de comun acord cu marea casă de parfumerii „BERYLLON", organizează un nou concurs original

In cutiile tuburilor de pastă „PERLODONT", — fabricată de firma de mai sus, — se găsesc imprimate pe câte o foaie volantă, patru versuri, care trebuesc complectate cu câte două cuvinte. Răspunsurile se vor trimite pe adresa „REALITATEA ILUSTRATA", strada Const. Mille 7, cu mențiunea pe adresa: pentru concursul *„PERLODONT".*

Fiecare cititor al revistei noastre poate participa cu atâtea șanse câte bonuri va trimite, la premiile de 8000-5000-2000 și cinci a 1000 lei, pe care le oferim.

Tragerea premiilor va avea loc la o dată pe care o vom anunța ulterior.

UN MONUMENT ISTORIC: Biserica Sfinţii Arhangheli din Craiova

INTRE numeroasele monumente istorice pe care le posedă bătrâna cetate a Banilor Olteni, se numără şi biserica Sfinţii Arhangheli.

La origină este ctitorie a fraţilor Buzeşti; era înconjurată cu ziduri şi făcea parte din conacul Buzeştilor.

Din întâia sa zidire nu au mai rămas decât doi metri. Biserica însă a fost refăcută pe vremea Episcopului Filaret, de către negustorii craioveni, în frunte cu Dimitrie Polcovnicul şi Hagiiţa Stanca.

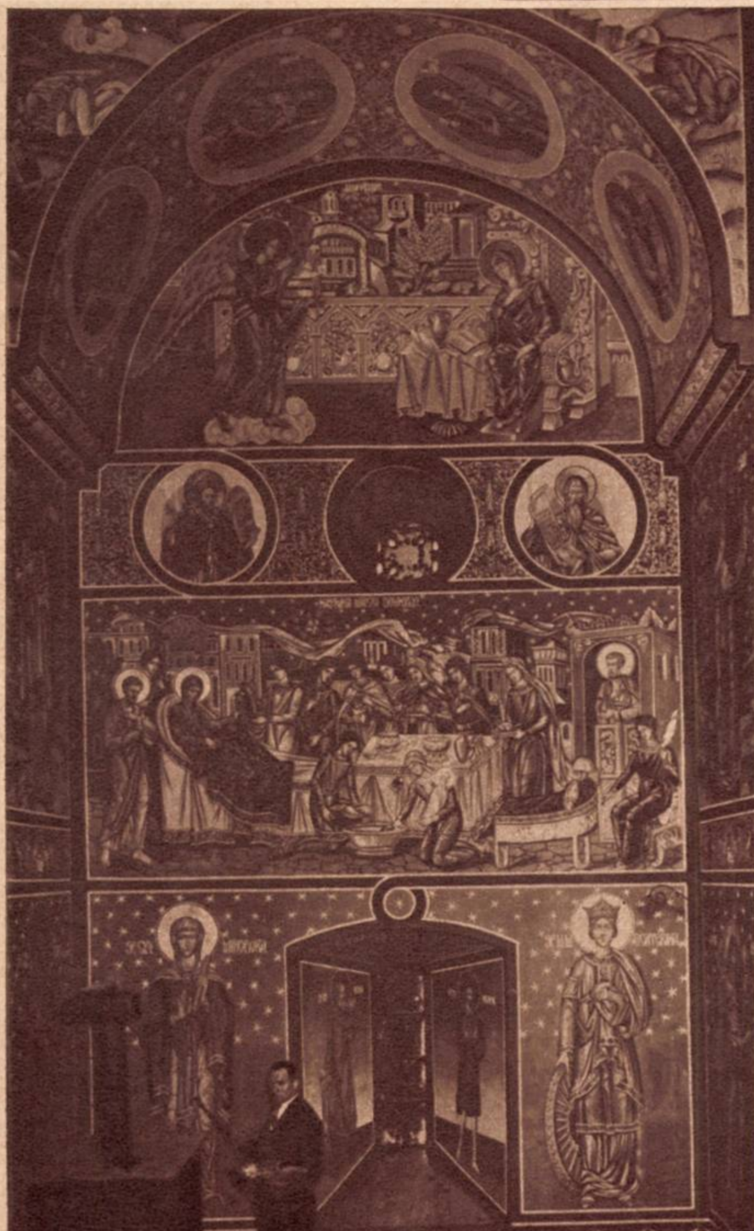
Marele cutremur din anul 1838 i-a dărîmat turla şi bolţile, iar zidurile s'au crăpat.

A suferit numeroase reparaţiuni, din care una generală în anul 1861, când i s'a refăcut pictura de către Costache Petrescu.

In decursul vremurilor, nepriceperea omenească a distrus podoabele acestei biserici. Stâlpii pridvorului şi capitelele de piatră sculptate cu frunze de Acantus, au fost transformate în trepte de scară şi în lespezi de pardoseală.

Puţine au mai fost sculpturile ce s'au descoperit cu prilejul recentei restaurări. Intre acestea sunt trei ferestre găsite îngropate în zidărie şi în firidele cărora s'au găsit fresce frumos conservate, între cari şi chipul „Muceniţei Mina".

Tâmpla care avea minunate fresce, a fost dată la iveală, întreagă de către pictorul I. Keber din Tg.-Jiu, care a curăţit-o de zugrăvelile în ulei ce o acoperiau. Acum, după cine ştie câţi ani, frescele tâmplei au venit să întregească minunatele picturi executate în tradiţia vechilor mânăstiri oltene, Cozia, Polovraci, Horezu, etc., de artistul care este pictorul I. Keber din Tg.-Jiu.

Restaurarea începută în anul 1929 cu cheltuiala d-nei Paulina Vorvoreanu — care a dăruit 2.200.000 lei pentru lucrări, — s'a făcut prin îngrijirea „Comisiunei monumentelor istorice" sub conducerea d-lui arhitect I. L. Atanasescu, căruia i se datoresc planurile.

In timpul lucrărilor de restaurare, s'au descoperit în interior patru morminte, care erau violate şi prădate probabil în timpul refacerilor prin care a trecut biserica.

Cine şi-a dormit somnul veciniciei în acele morminte, nici o inscripţie nu spune, căci nu s'au găsit.

Tot în interior s'a dat de fundaţiile unei vechi biserici dreptunghiulare, fără laturi ieşite, format basilican.

Terminată complet, biserica Sf. Arhangheli din Craiova, a fost redată credincioşilor Duminecă 23 Octombrie.

ŞT. GEOGORJ-Craiova

Actualit

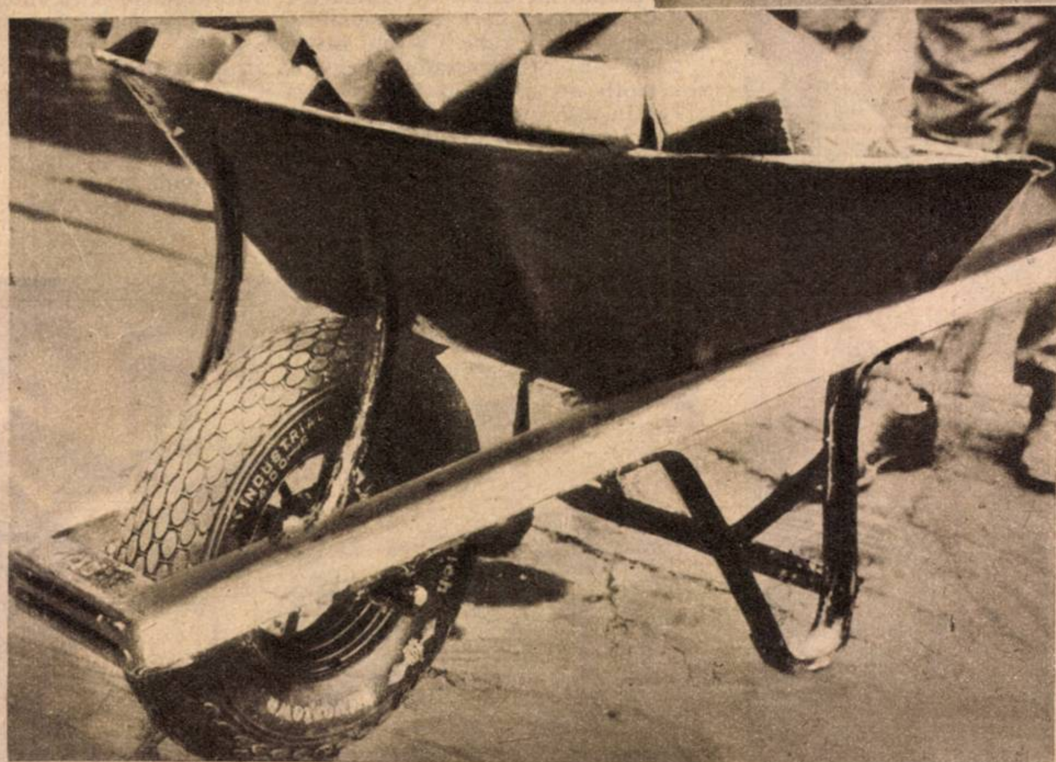
Dr.: *Primarul orașului Birmin dat dreptul bolnavilor, de a-și în poartă un anunț, cu următo ținut: „nu faceți sgomot, caz de Prin fața caselor unde se vor găsi nea placarde, conducătorii de sunt obligați să treacă, cu cât m sgomot.*

Sus: *In cadrul operațiunilor de dezarmare, armata engleză a adoptat un nou sistem de automobile blindate, înarmate cu mitraliere. Mașina poate transporta opt oameni, pe orice fel de teren.*

Dreapta: *In apropierea locului Shenektady din America, a fost descoperită această broască țestoasă cu două capete. Ambele funcționează foarte normal, separat unul de altul.*

Jos: *O uzină americană a lansat o nouă sistemă de roabe, prevăzute cu roți de cauciuc, ca la automobile, grație cărora transporturile devin mult mai ușoare, putând trece și prin nisip sau noroiu, ceeace până acum se considera imposibil.*

Mijloc sus: *Se știe că trenurile engleze sunt proprietăți ale societăților particulare, care caută să câștige fiecare cât mai mulți călători. Pentru acest scop, s'au introdus pe linia Londra-Dublin vagoane baruri, la toate trenurile. In fotografia noastră vedem unul din aceste vagoane.*

Dreapta: *Fotografia noastră reprezintă pe cântăreața Gertrude Bindernagel, cea mai bună interpretă wagneriană a Germaniei, care a fost împușcată zilele trecute de soțul ei, pe care îl vedem aci, pe trepte. In josul treptelor, fetița soților Bindernagel.*

In dreapta pag. sus: *La Coburg, în Germania a avut loc de curând căsătoria principelui Gustav Adolf, fiul principelui moștenitor al Suediei, cu principesa Sibylla de Saxa Coburg-Gotha. In clișeul nostru, tânăra pereche părăsind biserica.*

In dreapta pag. jos: *Un răufăcător urmărit de poliția americană pe străzile New-York-ului, a fost împușcat. Logodnica lui a mai avut timpul să-l îmbrățișeze, înainte ca nenorocitul să moară. Această fotografie este exclusivă pentru „Realitatea Ilustrată".*

...nsta

...gham a
...lacarda
...at con-
... boală".
... aseme-
...ehicule
...i puţin

SOARTA FOTOGRAFIILOR SOARTA FOTOGRAFILOR

Legende adevărate din epoca primitivă a fografiilor.—Lui Balzac îi era teamă de fotografii

FOTOGRAFIA a fost descoperită în anul 1839. Pe vremea aceia ea se numia Daguerrotypie, după numele descoperitorului ei.

Invenţia a fost primită cu ochi răi de către artiştii academismului tradiţional. Romanticii însă, al căror conducător era Victor Hugo, o salutară cu entuziasm.

Honoré de Balzac era singurul romantic care nu se lăsă cucerit de „daguerrosmanie". Nu că ar fi fost de părerea multor contimporani, aşa zişi oameni de ştiinţă, că fotografia e o şarlatanie, ceva irealizabil în mod ştiinţific. Dar ca totdeauna, Balzac avea de spus şi de data asta „ceva cu totul aparte", ceva care să-i bage pe mulţi în răcori.

— „Nu, nu, nu! Nu mă voiu lăsa fotografiat niciodată în viaţa mea" — zicea el, făcând un gest misterios. „Căci din ce a fost făcut tabloul prietenului nostru Victor Hugo, de pildă? Din nimic? Cu neputinţă! Tabloul nu putea lua naştere decât din ceva, dintr'o materie care a fost luată de undeva, care a pătruns prin lentilă şi care s'a depus apoi pe placa de argint... Această materie e, bine 'nţeles, o parte din fiinţa mea, alcătuită din milioane de straturi de materie spirituală. Fotografia nu-i nimic altceva decât unul din aceste straturi, pe care obiectivul ni-l răpeşte prin viclenie".

Această teorie sui-generis a dat naştere multor ironii. Unii observau malitioşi, că pierderea câtorva straturi de grăsime i-ar fi fost lui Balzac de un folos estetic indispensabil.

Un grup „prins" pe o placă la inceputul fotografiei în România.

Balzac a pierdut totuş un strat; căci există o daguerrotypie. Balzac i-a pozat de bunăvoie unui fotograf necunoscut, deoarece pe vremea aceea nu existau încă instantanee şi nimeni nu putea fi „prins" fără voie.

Teoria pierderii straturilor a fost ţinută în secret. Chestiunea este că Balzac a refuzat cu îndârjire, până la moarte, să se mai fotografieze, cu toate rugăminţile prietenului său Nadar de a-i poza, la fel ca toţi oamenii mari ai epocei.

GLORIA ŞI DECĂDEREA FOTOGRAFULUI CURŢII.

Trecuseră abia doi ani dela descoperirea daguerrotypiei, când îşi făcu apariţia fotografia pe hârtie, căreia i se datorează de fapt tot progresul ei actual.

Acela care avea să devină Ford-ul fotografiei portretistice, se numea Disdéri.

El introdusese formatul „carte de visite" cu 20 de franci duzina, în timp ce concurenţii săi ţineau morţiş la formatul mare, pentru care pretindeau 50—100 de fraci aur de bucată.

Totuş, norocul cel mare nu se arătă încă. El întârzia până în anul 1859, când isbucni răsboiul împotriva Italiei.

Napoleon III era în fruntea regimentelor ce defilau pe Bulevarde, în drum spre front.

Intr'o zi, pe când se afla călare în fruntea unui regiment, s'a petrecut ceva în afară de program. Impăratul, mare amator de fotografii, zări atelierul lui Disdéri.

Firma îl atrase cu atâta putere, încât nu putu rezista tentaţiunii. Regimentul, care era în drum spre front, trebui să aştepte mai bine de un sfert de oră, până ce Disdéri termină „cartea de vizită" a Impăratului.

Fotografia nu reuşi. Dar Disdéri era un om făcut. Nimic nu-i fu mai uşor, decât să-l hotărască pe Impărat să-i pozeze din nou în cercul familiei.

Nu trecu mult şi Desdéri deveni milionar, dar unul risipitor.

Grajdul de cai de curse şi banchetele îi înghiţiră toate veniturile. Nu-şi mai vedea de treburile profesiunei, nu mai era în curent cu progresele ţehnice ale fotografiei şi pe de-asupra, tonul cu care se adresa clienţilor şi care la început sunase original, începuse să fie socotit impertinent.

Pierdu banii, caii de curse şi apoi atelierul. Disdéri colinda orăşelele de provincie, iar în timpul sezonului lucra la Biarritz sau pe Riviera.

Firma cu titlul de „fotograf al Curţii Majestăţii Sale" strălucia în toate bâlciurile, fără să aducă fotografului ambulant

Disdéri nici măcar pâinea cea de toate zilele.

Tovarăşi lui de breaslă se străduiră să-i uşureze cerşetorului Disdéri practicarea mai departe a meseriei sale. Dar toate încercările de a-i schimba soarta rămaseră zadarnice.

Intr'o zi, pe când urca treptele unui azil, unde-şi căuta un refugiu, alunecă, se prăbuşi, şi-şi dădu sufletul, înainte de a i se mai putea da o mână de ajutor.

CRIMA JUDICIARĂ IMPOTRIVA PICTORULUI COURBET

Pictorul francez Courbet, întemeietorul şcoalei naturaliste, considera coloana Vendôme, drept o monstruozitate. Cu mult înaintea Comunei parisiene, pe când fusese numit preşedintele comitetului muzeului naţional, se grăbi să ceară guvernului îndepărtarea coloanei.

— „Acest monument urmăreşte să eternizeze ideile războinice şi să glorifice instinctul de cucerire...” zicea el, manifestându-şi aversiunea faţă de monumentul în care Heinrich Heine vedea expresia unui gust extrem de rafinat.

Mica fotografie a lui Balzac.

Când Courbet manifesta această părere, domina în Franţa guvernul burghez-patriotic al Apărării Naţionale; vorbia deci în calitate de demnitar al acestuia.

Abia o jumătate de an mai târziu, la 12 Aprilie 1871, deci înaintea Comunei, se luă hotărîrea dărâmării coloanei Vendôme. Un raport juridic între cuvântarea lui Courbet şi decizia Comunei pare deci exclus, deoarece Courbet nu era încă membru al Comunei, pe vremea când se luase acea decizie. El a intrat în Comună abia la 27 Aprilie, adică cu 15 zile mai târziu.

Pe baza deciziei din 12 Aprilie a fost emis în acest sens decretul, al cărui autor era publicistul Felix Payot. Executarea decretului s'a produs abia după o lună şi ceva, la 16 Mai, când Comuna, ameninţată de prăbuşire, recurgea la tot felul de măsuri disperate.

In timpul acesta, puterea aluneca vertiginos din mâna comunarzilor, în aceea a Comitetului Binelui Public şi a Comitetului central revoluţionar.

Courbet deci, membru al Comunei, nu putea fi făcut răspunzător nici măcar de complice pasiv la dărâmarea coloanei Vendôme, săvârşită de Comitetul pentru Binele Public.

Contrarevoluţia victorioasă, ridică totuş împotriva lui Courbet acuzarea de provocator al dărâmării monumentului.

Justiţia îl condamnă la început la şase luni închisoare. Dar agitaţiile pentru impunerea lui la plata despăgubirilor civile creştea pe fiece zi. In acest scop o fotografie ciudată a jucat un rol nu mai puţin ciudat.

In zilele următoare dărâmării monumentului, devenise modă fotografierea lângă soclul coloanei.

Fotografii prindeau pe placa fotografică grupuri de oameni, cu speranţa că vor putea vinde reproduceri amatorilor participanţi.

Potrivnicii lui Coubert, cari urmăreau distrugerea lui, căutară o fotografie în care să figureze şi Courbet — care era un pasionat amator al fotografiilor — şi care să poată fi pusă într'un raport oarecare cu delictul săvârşit asupra coloanei.

Străduinţele lor rămaseră însă zadarnice. Nu le rămânea decât o singură soluţie: trucajul! Să-l introducă într'unul din numeroasele grupuri.

Detractorii se adresară atunci specialistului fotomontajelor politice, comunardului Appert şi în curând era gata şi „fotografia” în care pictorul Courbet strângea mâna unui marinar, care luase parte la distrugerea monumentului.

Tabloul trecu din mână 'n mână.

Cui îi păsa că un braţ al pictorului Courbet era scurt cât al unui copil, iar celălalt mai lung decât al unei maimuţe?

Cui i-ar fi dat prin gând să atragă atenţia asupra faptului că capul pictorului Courbet era cu cel puţin cincisprezece ani mai tânăr decât în realitate. (Căci nu se găsise o fotografie mai recentă, în care capul să aibă poziţia dorită).

Fotografia: „Pictorul Courbet strânge mâna unuia dintre marinarii cari au distrus coloana Vendôme”, avu răsunetul dorit. Atmosfera pentru pronunţarea unui verdict nimicitor fusese pregătită îndeajuns.

Courbet a fost condamnat să plătească preţul refacerii monumentului, adică suma de 323.091 franci şi 68 centime.

Existenţa lui Courbet era nimicită.

Intreaga lui avere a fost confiscată. Dar ea nu reprezenta mai nimic faţă de fabuloasa sumă ce i se cerea.

Courbet a trebuit să părăsească Franţa. Această lovitură l-a atins mai greu decât sărăcia, închisoarea şi foamea. El n'a putut suporta surghiunul. Fiecare zi petrecută în străinătate — în Elveţia — nimicia ceva din el. Vigoarea şi vioiciunea lui de altă dată pieriră cu totul, făcând loc blazării. Vecinica luptă cu organele financiare, care nu conteniau să-i ceară cei 323.091 de franci aur, îl măcinară încetul cu încetul.

La 31 Decembrie 1877, Courbet moare răpus de nostalgie şi amărăciune.

AD. B.

Darul unui miliardar

In dimineaţa când împlinia 21 de ani, ochi plini de somn ai domnişoarei Inge Blaaman, una dintre cele mai drăguţe şi mai bogate fete din Germania, s'au deschis asupra tatălui său, care o privia zâmbind.

„Imbracă-te repede şi ia-ţi gustarea, că vreau să facem o plimbare prin oraş. Am să-ţi arăt ceva” îi spuse acesta, când văzu că se trezise.

Tânăra fată îşi făcu în grabă toaleta şi sorbi de câteva ori din cafea, nerăbdătoare să vadă ce surpriză îi pregătise Herr Blaaman, care e un industriaş miliardar. Presupunea că-i cum părase o nouă maşină, sau vre-o bijuterie ce urma să se adauge princiarei colecţii, pe care o avea.

Ajungând înaintea masivelor porţi de fier ale uzinelor Blaaman, automobilul miliardarului se îndreptă spre hangarele unde vagoane şi locomotive ieşite din ateliere, aşteptau să fie trimise în întreaga Europă. Fata văzu aci un şopron închis, situat ceva mai departe de reţeaua de linii înţesate de vagoane. Tatăl îi dădu o chee, spunându-i să deschidă uşa şopronului; ea se execută şi scoase un strigăt de uimire şi de încântare — căci înaintea sa se afla o garnitură completă, formată dintr'un vagon-salon, un vagon de dormit şi un altul de bagaje — cu care ar fi fost mândru să călătorească cel mai mare potentat al Indiei.

Fata petrecu mai bine de o oră inspectând acest luxuos tren particular. Ea se aşeză pe pernele divanelor, admiră draperiile grele dela ferestre şi cristalul fin al oglinzilor dela măsuţa de toaletă, apoi îşi îmbrăţişă părintele şi-i spuse printre lacrimi că era cea mai fericită fată din Germania.

Această bucurie a ei a fost întunecată însă de comentariile presei, care auzind de acest dar împărătesc, a găsit că gestul e josnic şi neuman, într'o epocă de acută şi generală suferinţă ca aceasta.

A inventat un popor

— „Aţi auzit, domnule Popescu, de campania pornită împotriva malariei în America Centrală?”

— „Impotriva Malariei? Nu! Dar ce s'a întâmplat? Ce-au făcut malarienii?”

Dragoste de elefant

Herbert Harrington intrase grăjdar într'un circ. Intr'o dimineaţă, trecând pe lângă elefanţi, văzu că unul dintre ei anume Bomba se străduia zadarnic să apuce o mână de paie, ce se aflau dincolo de zăbrele. Le împinse atunci sub trompa elefantului.

Câteva zile mai târziu, pe când trecea iar pe lângă elefanţii captivi, Herbert se simţi la un moment dat ridicat dela pământ şi îngheţă de spaimă, când văzu că era încins de trompa elefantului.

Omul nostru începu să urle ca scos din minţi când îi păru că animalul îl preferă grămezii de paie ce-i sta alături şi leşină când îşi simţi capul îmbucat de gura imensă a elefantului. Dar era doar un joc. Bomba prinsese o mare simpatie de el, din momentul în care-i împinsese paiele sub trompă. Azi Herbert repetă cu elefantul această ciudată manevră, în public, primind un salariu cu mult mai mare decât cel pe care-l avea ca grăjdar.

Bibliografie

A apărut *„Curenţii de înaltă frecvenţă şi mare tensiune în practica medicală”* de docent dr. I. Bistriceanu, cu o prefaţă de d. agregat dr. M. Paulian.

Un volum de 82 pagini, cu 44 figuri în text, conţinând o documentată punere la punct a technicei de administrare a acestor curenţi în tratamentul boalelor şi mai ales în terapeutica afecţiunilor sistemului nervos.

CUM ȘI DECE

se schimbă un caracter omenesc

Ca orice altă formă a vieței, individul în cele câteva decenii pe care le petrece pe pământ, evoluează mereu și nu există pe lume mister mai vechiu, decât factorii determinanți ai profundelor schimbări ce survin în caracterele semenilor noștri. Vi s'a întâmplat, credem, în nenumărate rânduri, să exclamați sau să auziți exclamându-se:

— „Vai cum s'a schimbat X. Pare cu totul alt om!"

Obicinuim să ne închipuim — atunci când vedem un individ chefliu, părăsindu-și divertismentele nocturne, sau un negustor certat cu onestitatea, devenind dintr'odată bisericos și adoptând o nouă conduită — că acest om s'a trezit la realitate, dându-și însfârșit seama, că apucase o cale greșită.

Savanții au emis însă în această privință o teorie cu totul diferită. După ei, transformările caracterelor sunt rezultatul unei modificări încete sau brusce, survenite în organism — fie în sistemul digestiv, care reclamă un nou regim alimentar, fie în artere, — care pompează la un moment dat sângele în creer și alte organe vitale, cu mai puțină forță — fie în glande, unde alimentația, o infecție virulentă sau pur și simplu vârsta, determină o reducere a secrețiunilor.

Aceste schimbări sunt uneori uimitor de profunde. In analele medicale, apar cazuri de bărbați feminizați și femei masculinizate, în urma unei tumori ce a afectat o anumită glandă.

Schimbările pe care le observăm în caracterele semenilor noștri, merg arare ori atât de departe. Ele ating mai mult mentalitatea și sunt trădate de idei și obiceiuri.

Astfel, faimoasa actriță Eve Lavallière, pe vremuri cea mai veselă femee a Parisului, a fost brusc cuprinsă de cucernicie și s'a retras într'o mânăstire. Dacă ar fi fost cu putință, s'ar fi călugărit, atât de profundă era schimbarea ce se petrecuse în firea ei.

Altă dată s'ar fi dat acestui caz explicația supranaturală a convertirii. Astăzi, știința o atribue unei simple epuizări glandulare..

O viață activă și de senzații tari, absoarbe în mari cantități niște substanțe chimice fabricate în special de glandele adrenale, situate lângă rinichi și de glanda tiroidă dela gât.

La unii, aceste glande secretează fără întrerupere zi cu zi, timp de șaizeci-șaptezeci de ani, pe când la alții capacitatea lor e mai limitată și încep dela o vreme să secreteze tot mai puțin — ceeace se întâmplă mai adesea în cursul unei boli. In cazul acesta, femeea sau bărbatul care a dus o viață veselă, frământată, ia o nouă atitudine; nu mai are energia pentru petrecerile în vârtejul cărora a trăit mai înainte și nici nu le mai dorește. Viața liniștită și monotonă a mânăstirei îi pare tot mai ispititoare. Aceste modificări ce

Sus: *John D. Rockefeller senior, este — la 90 de ani, după ce toată viața n'a făcut sport, — un fervent adorator al golfului.* stg.: *D. Benito Mussolini, dictatorul italian.*

Nero și chimistul său, încercând eficacitatea unei otrăvi, asupra unui sclav.